

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO
LOKALNA SAMOUPRAVA
MODELI, VOLILNI SISTEMI, NALOGE IN FINANCIRANJE

Ljubljana, december 2006

SAŠO ŠRAML

IZJAVA

Študent Sašo Šraml izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom dr. Zarjana Fabjančiča in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne 12.12.2006

Podpis

KAZALO:

1. UVOD	1
2. LOKALNA SAMOUPRAVNA SKUPNOST	2
3. GLAVNI MODELI LOKALNE SAMOUPRAVE.....	3
3.1. Francoski model	3
3.2. Nemški model	3
3.3. Britanski model	5
3.4. Ameriški model	6
4. EVROPSKA LISTINA LOKALNE SAMOUPRAVE.....	6
5. OBČINA KOT TEMELJNA LOKALNA SAMOUPRAVNA SKUPNOST	7
2.1. Naloge sodobne občine	8
6. ŠIRŠE LOKALNE SAMOUPRAVNE SKUPNOSTI	9
2.1. Naloge širših lokalnih samoupravnih skupnosti	11
7. ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI.....	12
8. VOLILNI SISTEM ZA VOLITVE ORGANOV LOKALNIH SKUPNOSTI ..	13
8.1. Večinski volilni sistem	13
8.2. Proporcionalni volilni sistem	14
8.3. Polproporcionalni in manjšinski volilni sistem.....	15
9. FINANCIRANJE LOKALNIH SKUPNOSTI	15
10. LOKALNA SAMOUPRAVA V SLOVENIJI.....	19
10.1. Velikost in naloge občin v Sloveniji.....	22
10.2. Zakon o lokalni samoupravi	23
10.3. Financiranje slovenskih občin.....	28
11. POKRAJINA	39
12. ORGANI OBČINE.....	40
13. VOLILNI SISTEM ZA LOKALNE VOLITVE V SLOVENIJI.....	41
13.1. Večinski volilni sistem	41
13.2. Proporcionalni volilni sistem	42
SKLEP.....	44
LITERATURA	46
VIRI.....	46
PRILOGA	

1. UVOD

Lokalna samouprava pomeni lokalno skupnost, ki ima status samouprave, to je pravno sistemska institucija, ki zajema prebivalce na določenem teritoriju. Pri funkcionalni samoupravi pa je bistvena dejavnost, ki jo opravljajo ljudje. Bistveni konstitutivni elementi institucije lokalne samouprave so (Šmidovnik, 1995, str. 29):

- teritorialno določene in med seboj razmejene lokalne skupnosti kot subjekti lokalne skupnosti;
- priznано delovno področje nalog, ki izražajo interese njihovih prebivalcev;
- da naloge opravljajo člani skupnosti pod lastno odgovornostjo;
- lastna materialna in finančna sredstva za opravljanje teh nalog ter
- da ima skupnost status pravne osebe.

Pravni temelji lokalne samouprave so praviloma zapisani v ustavi. Položaj lokalne samouprave pa se pridobi z aktom države običajno z zakonom. Lokalna samouprava po Evropski listini lokalne samouprave označuje pravico in sposobnost krajevne oblasti, da v mejah ustave in zakonov predpiše in ureja pomemben delež javnih zadev lokalne narave z lastno odgovornostjo in v interesu lokalnega prebivalstva.

Za obravnavo lokalne samouprave sem se odločil, ker že 15 let sodelujem pri vodenju tako strokovnega dela pri zagotavljanju javnih nalog lokalne samouprave, kot tudi oblastvenimi funkcijami lokalne politike. Zato sem se odločil prikazati in opozoriti na delovanje in pomanjkljivosti slovenske lokalne samouprave. Da bi čim boljše lahko opozoril na te pomanjkljivosti sem najprej prikazal različne modele in zgodovinski razvoj lokalne samouprave po svetu. Na podlagi prikaza teh modelov je mogoče primerjati posamezne modele z modelom slovenske lokalne samouprave. Evropska listina lokalne samouprave je navedena z namenom analize spoštovanja njenih temeljnih načel.

Nadalje sta obrazloženi sodobna temeljna in širša lokalna samoupravna skupnost in njune naloge. Namen predstavitve je primerjava le teh z določbami Ustave RS (Uradni list RS, št. 33/91-I) in zakoni, ki urejajo lokalno samoupravo v Sloveniji, zgodovinsko in trenutno veljavno. Lokalna samouprava v Sloveniji je od svojega nastanka doživela veliko sprememb. V določenih obdobjih je imela zelo decentraliziran, v določenih obdobjih pa izredno centraliziran sistem. Po ukinitvi komunalnega sistema je bil v Sloveniji uveden sistem lokalne samouprave, kateremu je država predpisala malo in omejene pristojnosti. To je zelo težko razumljivo ljudem, ki pričakujejo, da bo lokalna skupnost uredila vse njihove potrebe.

Organe lokalne skupnosti sem navedel zaradi težav do katerih je prihajalo zaradi nedorečene zakonodaje, pri vodenju in pristojnostih posameznih organov lokalne skupnosti, to je občine. Organe lokalne skupnosti je potrebno poznati tudi zaradi prikaza načina volitev le teh. Volilni sistemi za volitve organov lokalnih skupnosti so zelo raznoliki, zato sem jih na kratko predstavil. Posebej sem obrazložil večinski in proporcionalni volilni sistem, ki sta določena za volitve

županov in občinskih svetnikov v Sloveniji. Proporcionalni sistem za volitve članov občinskega sveta, ki velja za slovenske občine je za večino volivcev zelo nejasen in nerazumljiv zato sem pojasnil tudi podroben preračun volilnih glasov v mandate.

Največ pozornosti sem namenil sistemu financiranja slovenskih občin. Prikazal sem naš sistem financiranja in način obračuna zagotavljanja sredstev občinam ter opozoril na njegove pomanjkljivosti. Drugo stopnjo lokalne samouprave, ki ji pravimo širše lokalne skupnosti pa v Sloveniji sploh še nimamo.

2. LOKALNA SAMOUPRAVNA SKUPNOST

Lokalna skupnost je teritorialna družbena skupnost, kjer na najnižji ravni nastajajo določene skupne potrebe prebivalstva, ki omogočajo družbeno življenje na tem območju in jih je mogoče reševati le na skupen način. To so potrebe po preskrbi z vodo, plinom, elektriko, po ureditvi kanalizacije, javne razsvetljave, po načrtni rabi prostora, po lokalnih komunikacijah in določenih skupnih prevoznih sredstvih itd. Vzpodbude za sodelovanje so močnejše na lokalni kot na nacionalni ravni, kajti posledice odločitev so na lokalni ravni bolj vidne in bolj neposredne. Bistveni elementi lokalne skupnosti so torej: določen teritorij, prebivalci na tem teritoriju, potrebe prebivalcev, dejavnosti za zadovoljevanje potreb ter zavest ljudi o skupni pripadnosti skupnosti. Izvoljena lokalna oblast daje prednost različnosti, saj zagotavlja ponudbo javnih dobrin v skladu s preferencami tistih, ki živijo na področju lokalnega teritorija, in izraža pluralizem teritorialnih in funkcionalnih interesov. Lokalna oblast je dostopnejša in lažje se je vključiti v njeno delovanje.

Zakoni razmeroma podrobno urejajo organizacijo in delovanje lokalnih samoupravnih skupnosti, in sicer način ustanovitve, način oblikovanja, okvirno delovno področje, organe in način njihove izvolitve, oblike odločanja v organih, gospodarjenje s premoženjem, financiranje in finančno poslovanje, varstvo pravic lokalne samouprave itd. Zakonska ureditev lokalne samouprave je nujna, da lahko lokalne skupnosti sploh delujejo. Z aktom o ustanovitvi se določi teritorij lokalne skupnosti in pridobi položaj samoupravnosti. Po teoriji o naravnih pravicah občine naj bi imele lokalne skupnosti določene prirojene pravice človeka in državljana. Pod vplivom te teorije je nastala delitev nalog lokalnih skupnosti na lastne in prenesene naloge.

Teorija o decentralizaciji izhaja iz pojmovanja o prvobitni enotnosti celotne sfere oblasti, ki jo predstavljajo centralni državni organi (Šmidovnik, 1995, str. 33). Država del javnih nalog, to je naloge lokalnega pomena, izroča lokalnim samoupravnim skupnostim, ki te naloge opravljajo samostojno s svojimi organi in sredstvi. To so lastne naloge lokalnih skupnosti. Država pa lahko tudi del svojih nalog prenese oziroma jih naloži tem skupnostim. To so prenesene naloge države, ki jih za državo opravljajo lokalne skupnosti. V Veliki Britaniji so si lokalne skupnosti pridobile pravico do samostojnega izvajanja celotne državne zakonodaje. V 20. stoletju je lokalna samouprava izjemno napredovala in postala kazalnik demokratičnosti posameznega sistema in prispevala k stabilnosti in varnosti v Evropi. Tako je potrjena Tocquevillova misel, da lokalne

institucije predstavljajo moč svobodnih narodov (Brezovšek, 2005, str. 5). Uveljavljeno je načelo subsidiarnosti, ki je izpeljava decentralizacije javnih zadev oziroma pristojnosti na najprimernejšo raven.

3. GLAVNI MODELI LOKALNE SAMOUPRAVE

3.1. Francoski model

Francoski model temelji na teoriji o decentralizaciji, pri kateri se prenašajo naloge z države na druge organizacije, ki so razmeroma samostojne, niso pa izvorni nosilci svojih pooblastil. Prvi francoski zakon o lokalni samoupravi je bil sprejet leta 1789. Najpomembnejši ukrep francoske revolucije na področju lokalne samouprave je bilo popolno izenačenje pravnega statusa vseh občin. Kot tipična iznajdba revolucije je nastalo oblikovanje departmajev, ki so ga spočele centralistične težnje po zagotovitvi administrativnih enot, ki bi jih bilo najlažje obvladovati iz centra države. Proti koncu 19. stoletja se je v departmajih razvila tudi samostojna samouprava. Tako se je razvila organizacijska oblika, kjer se srečujeta in sodelujeta državna uprava in lokalna samouprava.

Za francoske občine velja univerzalna pristojnost v lokalnih zadevah. Koncepta lokalnih zadev in univerzalne pristojnosti občine v lokalnih zadevah sta prešla v skoraj vse ureditve lokalne samouprave na evropski celini. Tako je nastal na evropskem kontinentu znani dualizem, ki predstavlja dva pola javnega sektorja: sektor države in sektor lokalne samouprave, med katerima je po eni strani stalna napetost ter stalni boj za oblast in sredstva, po drugi strani pa se povezujeta in sodelujeta. Francoski model velja za model s sorazmerno ozkim delovnim področjem nalog, kategorije prenesenih nalog francoska ureditev ne pozna; če država prenese svoje naloge na lokalne skupnosti, jih prenaša v njihovo izvorno pristojnost. Lokalne skupnosti so del širšega državnega organizma in pomenijo znotraj tega poseben, razmeroma samostojen sektor. Tako je v skladu s centralistično ureditvijo države urejen sistem ostrega državnega nadzora nad lokalno samoupravo. Francija je še vedno najbolj tipičen primer naravnega oblikovanja občin po načelu – eno naselje ena občina. Da pa bi dosegli večjo ekonomičnost in racionalnost v delovanju občin, so ubrali pot povezovanja občin v medobčinske organizme (sindikati občin, distrikti in mestne skupnosti) (Šmidovnik, 1995, str. 37-43).

3.2. Nemški model

Tudi nemška lokalna samouprava je nastala v začetku 19. stoletja, čeprav je bila v nemških kot tudi v francoskih srednjeveških mestih samouprava razvita že od 12. stoletja dalje. V Nemčiji je absolutistična država omejila ali celo odpravila komunalne svoboščine, tako da je ob koncu 18. stoletja ostalo le malo od nekdanje samouprave nemških mest.

Idejni oče nove sodobne nemške lokalne samouprave je bil znameniti Baron Von Stein, ki je hotel vzpostaviti lokalno samoupravo, kjer bi mobiliziral množice meščanstva, da bi sodelovale pri upravljanju javnih zadev (Šmidovnik, 1995, str. 44). Komunalne svoboščine so bile ena

izmed najvažnejših zahtev mladega nemškega liberalizma, zato se je v razvoju pokazalo značilno nasprotje med državo in lokalno samoupravo. Ideje o naravnih pravicah občine so tako prišle v posamezne deželne ustave. Iz tega izhajajo značilna delitev nalog lokalnih skupnosti na lastne ter prenesene. Lastne naloge so naloge občine, ki so izraz njene samoupravnosti, to je izvirne naloge, ki ji pripadajo po naravi stvari. Prenesene naloge pa so državne naloge, ki jih lokalna skupnost opravlja za državo.

Pomemben za razvoj lokalne samouprave je zakon o občinah iz leta 1935, ki ga je sprejela nacionalsocialistična država. Ta zakon ne glede na nekatere nacionalsocialistične institucije obsega vse pozitivne zgodovinske pridobitve nemške lokalne samouprave. V zadnjih desetletjih pa prevladujejo v nemški pravni teoriji ideje decentralizacije, ki jih vsiljuje dejanski odnos med sodobno državo in lokalno samoupravo, da imajo vse naloge lokalnih skupnosti svoj prvotni izvor v državni oblasti. Ta teorija decentralizacije ne odpravlja razlikovanja med lastnimi in prenesenimi nalogami nemških lokalnih skupnosti. Vendar jim država ne more odvzeti bistvenih pravic samouprave, lahko pa jih širi ali oži. Po tej teoriji tvori lokalna samouprava skupaj s številnimi organizacijami, ki opravljajo javne službe, skupino nosilcev posredne državne uprave, ki se vključujejo, skupno z državnimi organi, v državo v širšem smislu, vendar so v razmerju do države razmeroma samostojni.

Razlika med francoskim in nemškim modelom je v bogati raznovrstnosti nemških lokalnih skupnosti, ki obsega tri tipe občin: navadno, samostojno mestno in iz okraja izločeno mestno občino. Razlike so v pristojnosti in odnosu do okraja. Nemške občine so sorazmerno majhne, saj imajo v povprečju okoli 2.000 prebivalcev. Obseg nalog občine je občutno večji kot pri francoskih občinah, saj velja za občine načelo univerzalne pristojnosti glede vseh javnih zadev, kar pomeni, da so za razliko od francoskih občin pristojne tudi za zadeve državnega pomena na svojem območju. V praksi se tudi prenesene naloge vedno bolj obravnavajo kot lokalne naloge. Torej zakon razmejuje delovno področje občine od države in okrajev in v nemški model vgrajuje močan trend prenašanja državnih nalog na lokalne skupnosti. Nemška občina je mnogo bolj funkcionalno povezana z državo kot francoska, saj velja načelo o enotnosti vse uprave v posameznih teritorialnih enotah, kar pomeni, da po možnosti vse upravne naloge na terenu izvaja ena sama teritorialna skupnost. Pri tem gre za prizadevanje, da se uveljavi sistem enovitega upravnega tipa. Širša lokalna samouprava je okraj, ki je samoupravna lokalna skupnost, obenem pa tudi državna teritorialna enota, ki predstavlja prvo stopnjo državne uprave. Načelo tehnične racionalizacije upravnega poslovanja narekuje združevanje upravnih tirov, kolikor je to mogoče. To pa praviloma krepi lokalno samoupravo. Teritorialna reorganizacija v 80-ih je zato imela namen vzpostaviti namesto manjših večje in močnejše, gospodarsko trdnejše in tehnično zmogljivejše skupnosti, ki bi lahko izvajale povečane funkcije. Lokalne skupnosti zaposlujejo skoraj tretjino vseh javnih uslužbencev in so glede investicij v javnem sektorju daleč na prvem mestu (Šmidovnik, 1995, str. 43-52).

3.3. Britanski model

V Veliki Britaniji se je lokalna samouprava nepretrgoma razvijala osem stoletij in je pomenila vseskozi bistveno sestavino politične in državne strukture. V celotni angleški zgodovini se je odvijal boj za oblast med kraljem, ki je predstavljal centralno oblast, in plemstvom, ki se je borilo za oblast v svojih fevdalnih lokalnih enotah – grofijah. Od leta 1360 se je morala vsa državna oblast izvajati v okviru lokalnih teritorialnih enot. Izvajanje javne uprave je bila pristojnost lokalne samouprave. Izvajanje oblasti je bilo torej zaupano osebam iz teh teritorialnih enot. Druga smer krepitve britanskih lokalnih skupnosti pa je potekala v okviru parlamenta z ustanovitvijo spodnjega doma v 14. stoletju. S tem je bil končan kraljevi absolutizem, saj je bil le-ta odlej vezan na spodnji dom pri predpisovanju davkov in pri sprejemanju zakonov. Lokalne skupnosti so bile s tem neposredno vključene v parlamentarni sistem Velike Britanije. Neprestana krepitev parlamenta v škodo kraljeve oblasti je pomenila tudi stalno krepitev položaja lokalnih skupnosti. Tako je obveljalo načelo, da so vse funkcije države, ki jih ta opravlja navznoter, v rokah lokalnih skupnosti. Država kot suverena centralna oblast lahko izvaja svoje naloge le preko lokalnih skupnosti. Vsebina lokalne samouprave je torej izvajanje zakonov, pri katerih oblikovanju tudi sodelujejo. Povezanost lokalnih skupnosti s parlamentom se je še bolj okrepila z znanim dekretom Bill of Rights (1689) (Šmidovnik, 1995, str. 55), s katerim je na parlament prešla zakonodajna funkcija v celoti. Velika Britanija vse do konca 18. stoletja ni imela centralnih upravnih organov za posamezna področja javne uprave; do teh je prišlo šele ob izrednem razvoju v 19. stoletju, in sicer najprej na področju zdravstva. Lokalne skupnosti so podrejene le parlamentu kot tvorcu prava, na podlagi katerega delujejo, sodni nadzor pa temelji na angleškem pojmovanju istovrstnosti celotnega prava, saj se v Veliki Britaniji ni razvila delitev na javno in civilno pravo, tako kot na celini pod vplivom Justinijanove (Šmidovnik, 1995, str. 57) delitve, zato se tudi ni razvilo posebno upravno pravo. Za britanski model torej veljata izredna centralizacija pri ustvarjanju in oblikovanju zakonodaje ter izredna decentralizacija pri njenem izvrševanju. Zakon o lokalni samoupravi iz leta 1930 je prvič zajel statusno in organizacijsko ureditev vseh tipov lokalnih samoupravnih skupnosti, vendar jih ni sistematiziral v skladen sistem.

Z veliko teritorialno reformo leta 1974 se je število lokalnih skupnosti v celotnem združenem kraljestvu zmanjšalo za štirikrat; župnije so izpadle iz sistema lokalne skupnosti in ohranile le nekatere posvetovalne pravice. Sistem lokalne samouprave je bil postavljen na dva nivoja, in sicer distrikte in mesta kot prvi nivo in grofije kot drugi nivo. Teža britanske lokalne samouprave je bila postavljena na grofije kot širše lokalne samoupravne skupnosti. Lokalne skupnosti so torej avtonomni subjekti lokalne samouprave in obenem izvršilni organi državne oblasti.

V britanski lokalni samoupravi ni delitve na lokalne in prenesene zadeve; gre za istovrstne javne naloge in lokalne skupnosti si ne morejo same določati nalog na nobenem področju, niti na najožjem lokalnem. V britanski lokalni samoupravi dejansko ni občine v smislu temeljne lokalne samoupravne skupnosti, kot jih poznajo kontinentalni modeli, in prav tako ni ustavnopravne

garancije, kot jo imajo lokalne skupnosti v drugih evropskih ureditvah (Šmidovnik, 1995, str. 52-62).

3.4. Ameriški model

V Ameriki se vedno govori o treh ravneh oblasti, a Ustava ZDA omenja le dve, in sicer zvezno oblast in državne oblasti. Države pri uresničevanju pooblastil, ki jih daje ustava, same določajo lokalne oblasti na način, ki upošteva lokalne razlike in potrebe. Ameriški zvezni sistem oblasti deli odgovornost in pooblastila med nacionalno oblast, državne in lokalne oblasti. To zahteva finančno in politično samostojnost vsake ravni oblasti. Američani kontinuirano ustanavljajo nove lokalne oblasti, nova mesta in nove posebne okoliše. V primerjavi z mesti so posebni okoliši neodvisne lokalne oblasti, ki v splošnem opravljajo samo nekaj lokalnih nalog. Pristojnosti mest in manjših mest, ki so najpomembnejša oblika lokalnih oblasti, so podrobno urejene in razmejene. V njihovo pristojnost spadajo področja urejanja in rabe prostora, stanovanjske gradnje, načrtovanje razvoja, zdravstva, šolstva, socialnega varstva, skrbi za brezdomce, prevoza in prometa, policijsko in protipožarno varstvo, popravilo cest itd. Posebno pomembna je pristojnost lokalnih skupnosti, da določajo kdo in kako lahko ali ne sme bivati znotraj njihovih meja.

V ZDA obstajajo tri temeljne oblike mestnih oblasti in sicer: župan-svet, komisijski in svet-menedžer sistem. Pri ureditvi župan-svet pa lahko obstajata močan župan-svet sistem in šibak-župan-svet sistem. V prvem primeru je župan voljen neposredno in ima široka administrativna pooblastila, vključno z imenovanjem vodij oddelkov in sestavo letnega proračuna s pomočjo članov sveta. V drugem primeru je župan član mestnega sveta, ki ga izberejo člani mestnega sveta, njegova moč je majhna, večino moči ima svet. Komisionarska oblika mestne oblasti je običajno sestavljena iz petih izvoljenih uradnikov, od katerih vsak vodi enega od mestnih oddelkov. V nekaterih mestih je eden od komisionarjev imenovan za župana. Svet-menedžer sistem je najpopularnejši v mestih z 10.000 do 200.000 prebivalcev. Člani mestnega sveta in župan so izvoljeni neposredno in imenujejo profesionalnega menedžerja, ki vodi dnevne zadeve mestne oblasti. Svet določa splošno politiko, županov položaj je v glavnem protokolaren. Mestni menedžer skrbi za podrobnosti oblasti z nekaterimi usmeritvami, ki mu jih dajejo izvoljeni politični voditelji.

Prebivalci občine vplivajo na zadeve lokalne oblasti preko občinskih svetov, katerih člani so izvoljeni na temelju neposredne, enake in splošne volilne pravice. Prebivalci občine pa vplivajo na odločanje o lokalnih zadevah tudi na zborih, referendumih in z ljudsko iniciativo.

4. EVROPSKA LISTINA LOKALNE SAMOUPRAVE

Evropska listina lokalne samouprave (Uradni list RS-MP, št. 15/96) je bila sprejeta 15. oktobra 1985, veljati pa je začela 1. septembra 1988. To je mednarodna konvencija, ki nalaga evropskim državam, ki so jo ratificirale, dolžnost spoštovati določena načela in pravila. Po tej listini je

pravica do lokalne samouprave eno ključnih demokratičnih načel. Evropska listina zagovarja, da se mora odločanje o javnih zadevah izvrševati s strani tiste oblasti, ki je najbližja državljanom in se tudi najbolj neposredno ukvarja z njihovimi problemi. Tako se pravica državljanov, da sodelujejo pri opravljanju javnih zadev, lahko najbolj neposredno uresničuje na lokalni ravni. Lokalna samouprava po tej listini označuje pravico in sposobnost lokalnih oblasti, da v mejah zakona urejajo in opravljajo bistveni del javnih zadev v lastni pristojnosti in v korist lokalnega prebivalstva. To pravico uresničujejo sveti ali skupščine, sestavljene iz članov, ki se izvolijo s svobodnim, tajnim glasovanjem na temelju neposredne, enakopravne in splošne volilne pravice. Sveti ali skupščine imajo lahko izvršilne organe, ki so njim odgovorni. Te določbe na noben način ne omejujejo zborov državljanov, referendumov ali kakršnekoli druge oblike neposredne udeležbe državljanov, ki jo dopušča zakon. V listini je tudi poudarjeno, da obstoj lokalnih oblasti z dejanskimi pristojnostmi lahko zagotovi upravo, ki je hkrati učinkovita in obenem blizu državljanom.

Bistvo avtonomije na lokalni ravni tako temelji na ideji, naj bi vsak posameznik in vsaka družbena skupina imeli dostop do besede in vpliva pri stvareh, ki se nanašajo na njihove interese in koristi, torej, da o zadevah odločajo tisti, katerih se te zadeve najbolj dotikajo. Avtonomija pomeni pravico samostojno odločati o lastnih zadevah.

5. OBČINA KOT TEMELJNA LOKALNA SAMOUPRAVNA SKUPNOST

Občina je temeljna lokalna samoupravna skupnost. Njen nastanek zasledimo v Evropi od 12. stoletja dalje, ko so mesta dobivala mestne pravice za samostojno izvajanje trgovskih in obrtniških dejavnosti, zlasti sejemске pravice.

Sodobna občina je v povprečju majhna po številu prebivalcev in po teritorialnem obsegu. Tako imajo občine v povprečju od 1.000 do 2.000 prebivalcev in merijo od 10 do 20 km². Takšna občina predstavlja klasičen tip občine, ki je oblikovan po načelu eno naselje, ena občina, in še vedno prevladuje na evropski celini za razliko od novega tipa velikih občin, pri katerih je kompromis med klasično in moderno občino, ki naj bi temeljila na tehničnih načelih racionalnosti in učinkovitosti poslovanja. Glavne pomanjkljivosti majhnih občin so v tem, da take občine ne morejo kakovostno opravljati svojih nalog, saj v njihovih ozkih mejah ni na voljo dovolj sposobnega strokovnega in tudi političnega kadra in niti dovolj potrebnih finančnih sredstev za opravljanje zahtevnejših nalog. Tako ni mogoče organizirati in racionalno opravljati sodobnih javnih služb. Ustanavljanje majhnih občin krepi centralizem in izpodkopava temelje lokalne samouprave.

Občina je nastala kot naravna združba prebivalcev v naselju za opravljanje najnujnejših skupnih zadev, kar je omogočalo sožitje v naseljih. Na podlagi svoje vloge in po svojih notranjih silnicah ni mogla biti obsežna, ampak se je morala omejevati na območje, na katerem so obstajali neposredni skupni interesi prebivalcev. Raznolikost naselij je materialna osnova za raznolikost občin po njihovi velikosti in njihovih nalogah ne glede na isto temeljno družbeno funkcijo. Med

majhnimi podeželskimi občinami ter občinami v velikih mestih ali v nekaterih primerih celo v milijonskih velemestih so tolikšne dejanske razlike, da razen temeljnega skupnega cilja ni videti med njimi nikakršnih skupnih potez. Razlike so v obsegu in raznovrstnosti nalog, v organizaciji organov in služb ter v načinu njihovega dela, v finančnih sredstvih itd. Velike mestne občine vzdržujejo razen nujnih komunalno-tehničnih služb in naprav še številne svoje zavode na področju družbenih dejavnosti, kot so šole, gledališča, muzeji, galerije, knjižnice, živalski vrtovi, športni objekti in naprave ter celo univerze. Vse to so naravne naloge občine v sodobnem velikem mestu in tudi tu gre za zadovoljevanje temeljnih družbenih potreb. Toda naravni koncept tradicionalne občine povzroča vse več težav in postavlja v mnogih deželah na dnevni red vprašanje teritorialne reorganizacije občin. Zato se je v drugi polovici prejšnjega stoletja sprožil v zahodnoevropskih deželah plaz reorganizacij (teritorialnih, funkcionalnih in organizacijskih) lokalne samouprave in z njo povezane državne uprave. Radikalno reformo v teritorialnem in funkcionalnem smislu z močnimi prenosi pristojnosti navzdol tudi na občine so izpeljale skandinavske države pa tudi države Beneluxa, tako pot sta ubrali tudi Velika Britanija in Portugalska. To so države z velikimi občinami. Zmerna reforma lokalne samouprave se je odvila v Zahodni Nemčiji z zmanjšanjem občin za dve tretjini in z obsežnimi prenosi pristojnosti na lokalne skupnosti. Ni pa prevladal tip velike občine po merilih racionalnosti in učinkovitosti.

5.1. Naloge občine

Običajno so temeljne lokalne skupnosti v tujini pristojne za komunalno in socialno varstvo, zdravstvene službe, za podporo zasebni gospodarski dejavnosti, solidarnostna in neprofitna stanovanja in za vzdrževanje družbenega reda. Obseg delovanja lokalne samouprave je razmeroma velik in zajema večino nalog pomembnih za vsakodnevno življenje ljudi. Osnova delovanja lokalne skupnosti je na neposrednih dejavnostih in ne na upravnem poslovanju. To so operativne dejavnosti javnega pomena, s katerimi se ustvarjajo splošni pogoji za življenje in delo občanov, gre za neposredno ustvarjanje dobrin, ki so osnova življenjskega standarda in pogojev za gospodarsko udejstvovanje. Sodobna občina je tesno vključena v organizem države in pri tem opravlja tudi nekatere javne naloge, ki jih določa država. Pri tem ločimo naloge, ki jih država določi občini kot njene lastne, in naloge, ki jih država prenese na občino iz okvira svojih državnih pristojnosti in jih občina opravlja za državo kot prenesene naloge.

Sodobna občina tako opravlja tri vrste nalog (Šmidovnik, 1995, str 73-74), in sicer:

- Lokalne zadeve oziroma zadeve lokalnega pomena, torej naloge, ki so po svojem pomenu izvorno občinske in si jih občine določijo same v okviru svoje ustavne avtonomije s svojimi akti, to je s statutom in drugimi splošnimi akti. Vendar te lokalne naloge niso absolutno določene in za zmeraj. Delovno področje občine se opredeljuje le v globalnem okviru v razmerju do države in je zaradi tega v posameznem primeru lahko sporno, kaj je lokalna zadeva, vsekakor pa gre za zadeve skupnega pomena za življenje in delo prebivalcev v lokalni skupnosti in za razvoj gospodarstva v njej. Te naloge so: graditev in vzdrževanje lokalne infrastrukture, kot je komunalna, prometna in energetska infrastruktura; oskrbovanje prebivalstva in gospodarstva s komunalnimi storitvami;

zagotavljanje javnega reda in miru v naseljih, vsakovrstno pospeševanje gospodarstva, kulture, socialnih dejavnosti, šolstva, otroškega varstva, zdravstva, športa tudi z izgradnjo objektov, rekreacije itd. V bistvu je lahko lokalna zadeva vse, kar je skupnega za prebivalce v lokalni skupnosti, pa ni po ustavi in zakonih v pristojnosti države.

- Lokalne zadeve, ki jih občinam določi država s svojimi zakoni, največkrat s področnimi zakoni o posameznih dejavnostih, pri tem gre praviloma za cela področja nalog. Tako določene naloge urejajo in izvajajo občine prav tako v lastni pristojnosti kot svoje naloge.
- Prenesene naloge državne uprave, ki jih država s svojimi zakoni prenaša le v izvajanje občinam. Take naloge opravljajo občinski organi po posebnem režimu nadzora, ki ga opravljajo pristojni državni organi. Država mora za to vrsto nalog občinam za njihovo izvajanje zagotoviti tudi sredstva.

Zakonodaja v tujini daje občinam več ali manj svobode pri določanju ravni in obsega urejanja javnih zadev. Tako na področju družbenih dejavnosti ustanavljajo in vzdržujejo osnovne, posebne in druge šole tja do fakultet in univerz v skladu s svojimi potrebami in zmogljivostmi. Prav tako ustanavljajo in vzdržujejo raznovrstne socialne, kulturne, športne in zdravstvene institucije.

Na področju gospodarske infrastrukture gradijo in vzdržujejo lokalne ceste, mostove in druge komunalne naprave, urejajo in vzdržujejo parke, nasade in druge javne površine, skrbijo za javni potniški promet, za preskrbo prebivalstva z vodo, plinsko in električno energijo, za odstranjevanje odplak in gradnjo čistilnih naprav, za odstranjevanje in uničevanje odpadkov, za varstvo zraka, voda in za varstvo okolja, za pripravo gradbenih zemljišč za industrijske in druge gospodarske potrebe, skrbijo za stanovanjsko gradnjo, vzdržujejo pristanišča in morsko obalo, pospešuje pomorski promet itd. Obseg občinskih nalog v vseh ureditvah narašča, in sicer v vseh treh navedenih vrstah nalog. S tem pa narašča tudi ta pomen občine in pomen lokalne samouprave.

6. ŠIRŠE LOKALNE SAMOUPRAVNE SKUPNOSTI

V večini evropskih držav poleg občin kot temeljnih lokalnih samoupravnih skupnosti, obstajajo tudi širše lokalne samoupravne skupnosti. V Nemčiji so to okraji (Kreise), v Španiji, Italiji, Belgiji in na Nizozemskem province, v Franciji departmaji, na Portugalskem distrikti, v Veliki Britaniji grofije, na Madžarskem komitati, na Češkem okresi, na Švedskem lani itd. (Šmidovnik, 1995, str. 77-87). To so lokalne samoupravne skupnosti, ki delujejo na širšem teritorialnem območju, območju, ki obsega več občin in predstavlja širšo, praviloma geografsko zaokroženo celoto s povezano družbeno in gospodarsko problematiko.

Širše lokalne samoupravne skupnosti opravljajo naloge, ki presegajo zmogljivosti posameznih občin in se zaradi tehničnih, organizacijskih ali finančnih razlogov lahko racionalno opravljajo le na širšem teritorialnem območju. Ob tem pa na tem nivoju prihaja tudi do srečevanja in do povezovanja lokalne samouprave z državno upravo. Država prenaša v procesu decentralizacije

na te skupnosti vrsto svojih upravnih nalog, ki jih je dotlej opravljala država sama. Te teritorialne enote, ki nastopajo kot širše lokalne samoupravne skupnosti, imajo svojo zgodovinsko poreklo praviloma v nekdanjih fevdalnih enotah (grofije, province, dežele itd.). Povezovanje državne uprave in lokalne samouprave na tej ravni je čedalje intenzivnejše in ponekod prehaja celo do stapljanja obeh uprav v novo komunalno kakovost. Tako naj bi se v organizaciji javne uprave ustvarilo načelo enotnosti izvrševanja celotne javne uprave na območju posameznih teritorialnih skupnosti kot lokalne samouprave. To naj bi prispevalo k boljši kakovosti javne uprave, kajti v lokalnih skupnostih so večje možnosti za sodelovanje državljanov z oblastmi in za upoštevanje lokalnih razmer, ki jih bolje poznajo organi lokalnih skupnosti kot pa državni organi. Pri tem moramo ločiti lokalno samoupravno skupnost od upravnih okrajev, ki obstajajo v nekaterih državah in niso samostojne in avtonomne teritorialne skupnosti, temveč zgolj državne teritorialne enote, ki opravljajo le naloge državne uprave na svojem območju.

Širše lokalne samoupravne skupnosti se pojavljajo v zelo širokem spektru in sicer od razmeroma majhnih okrajev v nemških deželah, ki obsegajo v povprečju po 1.000 km² in imajo povprečno po 170.000 prebivalcev, do zelo obsežnih skupnosti v prostranih in redko poseljenih skandinavskih državah, ki merijo povprečno po 17.000 km² ter do milijonskih skupnosti v gosto naseljenih deželah Beneluxa. Toda velika stopnja decentralizacije državnih nalog navzdol na regije in na lokalne skupnosti zahteva velike občine in velike širše lokalne skupnosti. Najbolj radikalna decentralizacija državnih nalog je bila izpeljana v skandinavskih deželah, in to celo tako temeljito, da je v teh deželah odpadla potreba po regijah.

Ne glede na razlike v raznih evropskih ureditvah so te skupnosti vsepovsod opredeljene kot teritorialne skupnosti z lastno pravno subjektiviteto, z lastnim teritorijem, z lastnim premoženjem, z lastnimi finančnimi sredstvi, z lastnimi pristojnostmi in z lastnimi neposredno izvoljenimi organi. Do države so v istem razmerju kot občine. Nasproti občinam pa nimajo nikakršnih hierarhičnih pravic. Ustanovi jih država z zakonom in jim določi njihov teritorij, opredeli njihovo delovno področje in okvirno uredi njihovo poslovanje. To pomeni, da širša lokalna samoupravna skupnost ni zveza, združenje ali skupnost občin, ki bi bila rezultat medobčinskega sodelovanja oziroma medobčinskega povezovanja. Pod isto streho imamo dve različni oblasti, državno in lokalno, ki sta ponekod povezani celo z istimi organi in z istimi upravnimi službami. Državni del predstavlja zgolj dekoncentrirano teritorialno enoto, kjer je organizirana upravna oblast splošne pristojnosti na prvi stopnji. Taka enota nima nobene pravne ali premoženjske samostojnosti, temveč je le integralni del države in njenega upravnega organizma.

Če primerjamo francosko ureditev z nemško, so v Nemčiji pristojnosti države na tej stopnji manjše, lokalne pa večje, razen tega so v rokah v lokalni skupnosti izvoljenega funkcionarja, ne pa v rokah imenovanega predstavnika države, kot je francoski prefekt. V nemškem primeru je treba upoštevati tudi, da obstajajo poleg okrajev še nekatere vzporedno organizirane posebne državne službe, ki jih iz tehničnih ali drugačnih razlogov ni mogoče vključiti v okraje. V skandinavskih ureditvah prihaja na tej ravni do povezovanja lokalne samouprave in državne

uprave, in sicer pod isto streho. To so teritorialno zelo obsežne enote z velikimi pristojnostmi, ki obsegajo območja velikih občin, nastalih po veliki reorganizaciji v zadnjih desetletjih. Bolj primerno jih je označevati kot regije, in sicer tako z vidika njihove lokalne kot tudi z vidika njihove državne narave. Britanske grofije pa so zgolj lokalne skupnosti, čeprav opravljajo tudi številne naloge, ki so po kontinentalnem pojmovanju državne naloge. To pa zaradi tega, ker v Veliki Britaniji vse do danes država sploh ni imela svojega lastnega upravnega aparata na terenu, izvajanje zakonov se je od nekdaj štelo kot izvirna pristojnost lokalnih skupnosti. Danes sicer delujejo na terenu številne državne službe kot izpostave centralnih resorjev, ki pa predstavljajo poseben upravni tir, popolnoma ločen od lokalnih skupnosti.

6.1. Naloge širših lokalnih samoupravnih skupnosti

Širše lokalne samoupravne skupnosti opravljajo lokalne zadeve, ki presegajo zmogljivosti občin, opravljajo torej istovrstne naloge kot občine, vendar takšne, ki jih bodisi zaradi finančnih zmogljivosti, zaradi kadrovskih zahtevnosti ali pa zaradi njihove tehnične povezanosti občine ne morejo opravljati, čeprav gre za zadeve lokalnega, torej komunalnega pomena. Naloge iz tega okvira si širše lokalne skupnosti določajo same, glede na potrebe prebivalstva in gospodarstva ter glede na svoje finančne zmogljivosti, na podlagi svoje univerzalne pristojnosti za opravljanje lokalnih zadev.

Širše lokalne samoupravne skupnosti opravljajo tudi obvezne upravne naloge, ki jih v procesu decentralizacije prenaša na te skupnosti država ali pa jih država predpisuje kot izvirne naloge širših lokalnih skupnosti. Tako v okviru lokalnih nalog opravljajo okrajni vrsto storitvenih in vrsto pospeševalnih dejavnosti ter vzdržujejo v ta namen številne institucije in naprave za zadovoljevanje potreb prebivalstva in za pospeševanje gospodarstva, kot so: poklicne šole, splošnoizobraževalne nadaljevalne šole, gimnazije, večerne gimnazije, poklicne strokovne šole, šolske domove, ljudske visoke šole, vzgojno-posvetovalne institucije, okrajne knjižnice, okrajne muzeje, okrajne arhive, otroške domove, domove za ostarele, okrajne bolnišnice, reševalne postaje, urade za nadzor prehrabmenih artiklov, naravne parke, okrajno cestno omrežje, obrate za bližnji javni promet, obrate za odstranjevanje odpadkov, obrate za predelavo odpadkov itd.

Tipične prenesene upravne naloge okrajev pa so naloge na področju socialne pomoči, na področju mladinskega varstva in stanovanjskih zadev, gradbeno nadzorstvo, vključno z izdajanjem gradbenih dovoljenj, prometno nadzorstvo, kontrola motornih vozil, posebne naloge na področju javne varnosti, obramba pred elementarnimi nesrečami, zadeve tujcev, izvajanje predpisov o orožju itd. Posebno pomembno področje okrajnih nalog je varstvo okolja ter v tem okviru zlasti varstvo pred emisijami, higiena življenjskih potrebščin, gospodarjenje z odpadki, varstvo narave, gojitev pokrajine, skrb za odpadne vode ter skrb za čistočo voda.

Tretja vrsta nalog okrajev so državne naloge, ki jih opravljajo okrajni kot prva stopnja splošne pristojnosti državne uprave.

7. ORGANI LOKALNIH SKUPNOSTI

Način upravljanja lokalnih skupnosti mora izražati poseben odnos prebivalstva v lokalnih skupnostih do opravljanja nalog, ki mora biti bolj neposreden kot pri upravljanju države. Člani lokalnih skupnosti sami z lastno odgovornostjo opravljajo naloge lokalnih skupnosti, bodisi neposredno ali po svojih izvoljenih organih. Za razliko od države, ki nastopa v razmerju do državljanov kot brezosebna birokratska organizacija, v lokalnih skupnostih nastopajo občani kot gospodarji v svojih organizacijah, s pomočjo katerih rešujejo probleme. Bistvo lokalnih zadev praviloma ni v avtoritativnem odločanju o zadevah občanov, ampak v neposrednem reševanju njihovih problemov. Iz tega izhaja, da težišče odločanja v lokalnih skupnosti ne more biti na upravi lokalnih skupnosti, temveč na njihovih predstavniških organih, ki so izvoljeni na neposrednih demokratičnih volitvah ali v nekaterih primerih celo z neposrednim upravljanjem na referendumih ali zborih občanov, in da odnosi med organi lokalnih skupnosti ne morejo temeljiti na načelu o delitvi oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno, ki je eno izmed temeljnih načel demokratične države, temveč na načelu neposredne demokracije.

V nekaterih ureditvah je težišče odločanja na dveh organih, na izvoljenem predstavniškem in na individualnem organu (npr. svet in župan). Predstavniški organ lokalne skupnosti ni parlament kot zakonodajni organ lokalne skupnosti, ampak bolj vlada kot parlament, saj odloča o vseh najpomembnejših zadevah lokalne skupnosti. Predstavniški organa ima tudi odbore, kot pomožne organe, ki so mu v pomoč pri pripravi in izvajanju njegovih nalog. Uprava v lokalnih skupnostih predstavlja zgolj pomožno tehnično dejavnost in črpa vsa svoja pooblastila iz odločitev predstavniškega organa lokalne skupnosti.

Težišče odločanja oziroma upravljanja v lokalnih samoupravnih skupnostih je torej na njenem predstavniškem organu, na primer občinskem ali mestnem svetu. Predstavniški organ lokalne skupnosti je v pretežni meri izvršilni organ, ki odloča o vseh najpomembnejših konkretnih zadevah lokalne skupnosti. Predpisi, ki jih sprejemajo predstavniški organi, imajo lokalni značaj in morajo biti v skladu z zakoni. V rokah ima vso oblast in vsa pooblastila lokalne skupnosti. Ločimo lahko ureditve s čistim predstavniškim sistemom in sistemom, pri katerem ima glavno vlogo v občini župan. V britanskem sistemu lokalnih skupnosti pa je pomembna osebnost tajnik (clerk), ki je organizacijski vodja uprave in tajnik sveta lokalne skupnosti; po svojem položaju je tajnik vseh komitejev in lahko na ta način v določeni meri vpliva na njihovo delo.

Francoska ureditev ima dva organa, župana in občinski svet. Župana izvoli občinski svet med svojimi člani za mandatno dobo. Po pravilu je župan prvi kandidat na listi, ki je zmagala na volitvah. Župan predseduje občinskemu svetu in je izvršilni organ občinskega sveta, je pa tudi vrhovni vodja občinske uprave in v tej vlogi imenuje uslužbenca, podpisuje vse akte uprave in izdaja policijske odredbe splošnega značaja, predstavlja občino, jo zastopa kot pravno osebo in vodi vse tekoče posle občine ter je osebno odgovoren za zagotovitev reda, miru, varnosti in javne snage v občini. Je pa župan tudi funkcionar države in je odgovoren za izvrševanje nekaterih nalog, ki jih opravlja občinska uprava za državo, kot so matična služba, novačenje v vojsko,

overitev podpisov, izdajanje različnih potrdil in je šef kriminalne policije v občini. Župan francoske občine torej ni le izvršilni organ občinskega sveta, ampak je tudi samostojni organ občine. V nekaterih nemških deželah imajo ureditev z magistratom, ki predstavlja kolegijsko izvršilno telo, ki stoji nasproti občinskemu predstavništvu (Šmidovnik, 1995, str. 118-119).

Vsaka občina pa potrebuje tudi določeno strokovno telo za opravljanje strokovnih nalog, ki jih izvoljeni člani predstavniškega organa, ki so pretežno amaterji, ne zmorejo opravljati. Predstavniški organi morajo dobivati gradivo, na podlagi katerega lahko odločajo o zadevah lokalne skupnosti, strokovno obdelano in pripravljeno tako, da ponuja različne možnosti rešitev z nakazanimi posledicami posameznih rešitev. Za to poskrbi občinska uprava, ki je sestavljena iz strokovnjakov za upravna, pravna, ekonomska, gradbena, razna tehnična in druga vprašanja, o katerih odločajo organi lokalne skupnosti. Organizacija uprave je stvar predstavniškega organa ali župana, tako glede števila delovnih mest kakor tudi glede organizacijske strukture in morebitnih pooblastil za samostojno odločanje predstojnikov v upravi. Občinsko upravo vodi v sistemih francoskega tipa župan, v sistemih po britanskem vzoru tajnik lokalne skupnosti, neposredno pa jo vodi direktor, ki za delo uprave odgovarja županu oziroma tajniku.

8. VOLILNI SISTEMI ZA VOLITVE ORGANOV LOKALNIH SKUPNOSTI

Volilni sistem v širšem pomenu besede pomeni postopke in pravila volitev, volilne enote, volilne organe, kandidiranje, potek glasovanja ter ugotavljanje volilnih rezultatov s podelitvijo mandatov. V ožjem pomenu pa se volilni sistem razume kot pravila in mehanizme za pretvorbo volilnih glasov v mandate.

Volilni sistemi se v grobem delijo na večinske in proporcionalne sisteme. Vendar večina avtorjev zaradi pomanjkljivosti obeh čistih sistemov deli volilne sisteme na večinske, proporcionalne in polproporcionalne oziroma mešane sisteme. Pri večinskem sistemu dobi sedež kandidat, ki dobi največ glasov, pri proporcionalnem pa se z različnimi metodami zagotovi ustrezna zastopanost posameznih družbenih skupin v predstavniškem organu. Za volitve v organe lokalnih skupnosti se uporabljajo najrazličnejši volilni sistemi in metode za določitev mandatov izvoljenih kandidatov.

8.1. Večinski volilni sistem

Za večinski sistem razdelitev mandatov je značilno, da se o kandidatih na volitvah odloča z večino oddanih glasov. Večinske sisteme okvirno delimo na enokrožne in dvokrožne sisteme (Toplak, 2000, str. 14-17). Enokrožni sistem (first past the post, winner take all, simple majority) je najpogosteje uporabljen volilni sistem v svetu. Pri tem sistemu je enostavno izvoljen tisti kandidat, ki dobi največje število glasov. Imenuje se tudi večinski sistem relativne večine. Dvokrožni sistem (two-round runoff, double-ballot, ballottage, absolute majority) zahteva za izvolitev večino glasov volivcev, to je več kot polovico vseh oddanih glasov. Če v prvem krogu volitev nobeden kandidat ni dobil večine glasov se opravi drugi krog volitev. V drugem krogu se

ponovijo volitve samo med dvema prvouvrščenima kandidatoma ali pa zadošča za izvolitev že relativna večina med kandidati iz prvega kroga, kjer pa obstajajo različne omejitve, kateri kandidati se uvrstijo v drugi krog. Imenujemo ga tudi večinski sistem z absolutno večino.

Obstaja še tretji sistem, ki se uvršča med večinske sisteme, to je tako imenovano alternativno glasovanje (alternative vote), ki temelji na načelu absolutne večine, vendar ne zahteva ponavljanja glasovanja. Volivec se ne odloča le za enega kandidata, temveč razen izbranega kandidata označi še kandidata, ki bi ga volil v drugem krogu, če njegov kandidat ne bi bil izvoljen v prvem krogu, oziroma kandidate rangira. Posebna različica večinskega sistema v veččlanskih enotah je tudi sistem, po katerem volivci glasujejo o listah kandidatov in ne o posameznem kandidatu (party block vote system) (Toplak, 2000, str. 14-17).

8.2. Proporcionalni volilni sistem

Za razliko od večinskega sistema izhaja proporcionalni volilni sistem iz načela, da morajo dodeljeni mandati sorazmerno ustrezati dobljenim glasovom na volitvah. Mandati morajo torej biti razdeljeni med kandidate oziroma liste kandidatov tako, da so sorazmerni s podporo, ki jim jo dajo posamezne skupine volivcev. Značilno za ta sistem je, da se volivec odloča o listah kandidatov ali strankarskih kandidatih. Uporabljajo ga skoraj vse države Zahodne Evrope. V čistem proporcionalnem sistemu ne obstajajo volilne enote in volivci izbirajo samo med listami kandidatov, ki so jih določile politične stranke. Proporcionalni sistemi se med seboj precej razlikujejo, predvsem po načinu spreminjanja glasov v mandate oziroma sedeže. Ločimo sisteme največjega ostanka in sisteme najvišjega povprečja. Za to se uporabljajo različne matematične formule.

Med najbolj enostavnimi oblikami je delitev mandatov po sistemu volilnih količnikov, ki se po utemeljitelju imenuje tudi Harejev sistem. Volilni količnik je število glasov, ki je potrebno za pridobitev enega mandata v volilni enoti. Izračuna se tako, da se vsota vseh oddanih glasov v volilni enoti deli s številom vseh mandatov, ki se volijo v volilni enoti. Po tem sistemu se vsaki listi kandidatov dodeli toliko mandatov, koliko krat je volilni količnik vsebovan v številu glasov, ki jih je dobila v volilni enoti. Ker po tem sistemu ni mogoče razdeliti vseh mandatov, je pri njem nujno uporabiti še dodatno pravilo. Največkrat se uporablja pravilo največjega ostanka, po katerem se preostali mandati dodelijo tistim listam, ki so imele pri delitvi po volilnem količniku največje ostanke glasov. Hagenbach-Bischoffova kvota pomeni, da se celotno število glasov deli s številom mandatov, povečanim za 1. Imperial kvota se izračuna tako, da se celotno število glasov deli s številom mandatov, povečanim za 2. Droopov sistem pa je Hagenbach-Bischoff kvota povečana za 1 (http://en.wikipedia.org/wiki/Voting_system, 2006).

Bistveno večjo stopnjo sorazmernosti delitve mandatov zagotavlja D'Hondtov sistem (Lokalne volitve 2006, str. 41-50) ali pravilo največjega povprečja. Zelo široko se uporablja v celinski Evropi. Število glasov vsake liste kandidatov se deli najprej s celimi števili od 1 do števila mandatov. Med vsemi tako dobljenimi rezultati znotraj vseh list se izloči toliko največjih števil,

kolikor je treba razdeliti mandatov. Pri Saint-Lagüjevem sistemu pa so delitelji liha števila, kar popravi nagnjenost v korist velikih strank pri D'Hondtovem sistemu in jih obravnava enako kot majhne.

Med proporcionalne sisteme se uvršča tudi sistem enega prenosljivega glasu (single transferable vote), pri katerem volivci glasujejo tako, da označijo prednostni vrstni red kandidatov. Bistvo tega sistema je, da se neporabljeni glasovi izvoljenega kandidata dodelijo drugim kandidatom po vrstnem redu dobljenih glasov (Grad et.al., 1999, str. 273-274). Ta sistem se uporablja predvsem za lokalne volitve. Zanimiv je tudi sistem, kjer se ob izvolitvi župana listi kandidatov, kateri pripada izvoljeni župan, dodeli večina mandatov.

8.3. Polproporcionalni in manjšinski volilni sistemi

Polproporcionalni, manjšinski in kombinirani volilni sistemi (Grad et.al., 1999, str. 274) nastajajo zaradi pomanjkljivosti obeh osnovnih volilnih sistemov. Združilo naj bi se pozitivne lastnosti obeh sistemov. Nekje se uporablja dvojno glasovanje z večinskim in proporcionalnim sistemom, drugje pa se v proporcionalni sistem uvajajo elementi večinskega sistema. Sem se šteje pomnoženo ali kumulativno glasovanje (cumulative vote), po katerem ima volivec toliko glasov, kot se v volilni enoti voli kandidatov, vendar se lahko odloči, ali jih bo razdelil med vse kandidate ali jih bo dodelil le enemu. Manjšinski sistemi zagotavljajo mandate tudi poraženi listi (sistem omejenega glasovanja). V sistemu enega neprenosljivega glasu ima v manjših veččlanskih enotah volivec pravico voliti le enega kandidata.

Značilnost volitev na lokalni ravni so tudi nestrankarske volitve, kjer na glasovnicah ni imen strank in se volivci odločajo med osebnimi programi kandidatov, ali prisotnost nestrankarskih in neodvisnih list.

9. FINANCIRANJE LOKALNIH SKUPNOSTI

Financiranje lokalnih skupnosti je bistveno vprašanje delovanja lokalne skupnosti. Lokalna skupnost mora imeti finančno avtonomijo in dovolj finančnih virov, kajti to določa njen položaj v sistemu. Finančna neodvisnost je eden od elementov samoupravnosti. Pomanjkanje finančnih sredstev lahko spremeni lokalne skupnosti v izvršilne organe centralne državne uprave. Evropska listina lokalne samouprave zahteva pravico lokalnih oblasti do ustreznih lastnih finančnih virov, s katerimi v okviru svojih pooblastil prosto razpolagajo. Imeti morajo torej visoko stopnjo avtonomije glede svojih pristojnosti, načine in sredstva za uresničevanje teh pristojnosti ter potrebne vire za njihovo izpolnjevanje. Stroški za izvajanje predpisanih obveznih nalog lokalnih skupnosti so različni. Javna poraba lokalnih skupnosti glede na BDP znaša od 1,4 % (Ciper) do 27,5 % (Švedska), pod 10 % pa je samo v dvanajstih evropskih državah (Vlaj, 2001, str. 167-172). Stopnja udeležbe lokalnega financiranja v nacionalnem družbenem produktu se giblje med nekaj čez 2 % na Portugalskem pa do celo 35 % na Danskem, v Nemčiji, Avstriji, Belgiji; v Franciji in Italiji med 7 in 10 %. Nizozemska ima delež lokalne javne porabe 20 %, občine

večino lastnih virov pridobijo preko odstopljenih sredstev države. V skandinavskih državah znaša delež lastnih prihodov lokalnih skupnosti 50 % in več (Vlaj, 2001, str. 167-172).

Financiranja lokalnih skupnosti ni mogoče urediti brez prerazdelitvene in stabilizacijske funkcije javnih financ. Državna oblast mora uveljaviti sistem financiranja lokalnih skupnosti z elementi, ki so z njenega vidika najustreznejši in v največji meri zagotavljajo delovanje lokalnih skupnosti. Ta sistem se mora naslanjati na lastne vire lokalnih skupnosti, razen tega pa tudi na subvencije države, s katerimi država stalno izravnava neizenačene zmogljivosti lokalnih skupnosti in s tem preprečuje neizenačene davčne obremenitve prebivalstva ali neizenačeno oskrbljenost z javnimi dobrinami.

Viri financiranja lokalnih skupnosti v vseh državah so davki, dotacije iz državnih proračunov in skladov Evropske unije, pristojbine in plačila za storitve javnih služb, dohodki iz premoženja ter zadolževanje. Največji vir z največjim deležem v prihodkih lokalnih skupnosti so davki, ki obsegajo po posameznih deželah povprečno od $\frac{1}{3}$ do nekaj več kot $\frac{1}{2}$ udeležbe v družbenem proizvodu, ki pripada lokalnim skupnostim.

Davek od premoženja je najbolj pogosta oblika lokalnih davkov. Davek je odmerjen na nepremičnino ali/in zemljišče in je davek, ki pripada lokalni skupnosti. Davek na premoženje plačujejo tako posamezniki kot podjetja, razen na Danskem in Irskem, kjer ta davek plačujejo samo podjetja, medtem ko samo fizične osebe plačujejo ta davek v Sloveniji in Veliki Britaniji. Davek od premoženja se običajno izračuna na podlagi ocene iz zemljiškega registra, uporabi pa se lahko tudi ocena dejanske uporabnosti zemljišča, to je dejanske obdelave. Lokalne skupnosti imajo možnost odločanja o oprostitvah ali znižanju davkov v okviru zakonskih določb. Razpon pri davčnih stopnjah je praviloma določen z zakonom. V nekaterih državah pa davčne stopnje določi kar država. Davek od premoženja predstavlja od 10 do 50 % lastnih davčnih prihodkov lokalnih skupnosti.

Enajst držav EU predpisuje tudi občinski davek na podjetja. Osnova za davek na poslovanje podjetij se po posameznih državah odmerja različno: na podlagi plačilnih list, po številu zaposlenih, učinku ali dobičku. Davek predpisuje država, lokalne skupnosti pa imajo možnost določiti stopnjo.

Dohodnine so najpomembnejši vir prihodkov v lokalnih skupnostih, so osebne in podjetniške. Dohodnine se lahko določajo na dva načina, in sicer je lahko fiksna udeležba lokalnih skupnosti na skupnih državno-deželnih dohodninah, pri katerem lokalne skupnosti nimajo nobene možnosti, da bi vplivale na obdavčevanje zavezancev dohodnine, ali po drugem sistemu, kjer imajo lokalne skupnosti v lastni pristojnosti pravico določati davčne stopnje za dohodnino in jo usklajevati z obsegom storitev po načelu finančne enakovrednosti lokalnih storitev in stroškov zanje (ta sistem je v uporabi v skandinavskih deželah in v Švici). V nekaterih državah so lokalne oblasti samostojne pri določanju davčnih stopenj za odmero dohodnine. Delež dohodnine, ki pripada lokalnim skupnostim, se giblje od 15 % v Nemčiji do 56 % v Estoniji.

Lokalne skupnosti lahko določijo tudi druge oblike davkov poleg že navedenih, ti davki se razlikujejo od države do države in so predvsem: davek na promet nepremičnin, davek na dediščino, turistična taksa, davek na pse, oglaševanje, vozila, prodajo tobaka in alkohola, iger na srečo, davek na dovoljenja in licence, hotele itd. Država pa lahko nameni lokalnim skupnostim tudi delež posameznih državnih davkov. Najbolj pogost delež davkov, ki jih država nameni lokalnim skupnostim, so dohodnina, državni davek na podjetja, davek na dodano vrednost, davek na vozila in davek na promet s premoženjem. Redkeje pa tudi druge davke, kot so davek na zavarovanje, goriva, alkohol in tobak. Delež se dodeli na podlagi višine pobranih davkov na lokalnem nivoju ali na podlagi finančnih potreb lokalnih skupnosti.

Druga največja postavka pri virih lokalnih skupnosti so nedavčni prihodki, kot so pristojbine, kazni in prihodki organov, poslovni prihodki, drugi nedavčni prihodki ter izkupički od prodanega premoženja. Med pristojbine, kazni ter prihodke organov sodijo tudi razne naročnine, participacije v javnem zdravstvu, šolnine v javnih šolah, nekatere najemnine, vstopnine v javnih zavodih, v športnih objektih in podobno. Med poslovne prihodke spadajo vse vrste prihodkov od javne lastnine, od javnih monopolov in javnih naložb. Drugi nedavčni prihodki pa so zlasti darila drugih sektorjev ter izkupički od prodaje rabljenega blaga in odpadkov, kakor tudi najrazličnejše vrste lokalnih taks.

Tretji vir lokalnih skupnosti so državne dotacije. Državne dotacije so instrument neposredne finančne intervencije države v sfero lokalnih skupnosti; lahko so splošne in namenske ali obratovalne in investicijske. Splošne se dodeljujejo lokalnim skupnostim po predpisanih formulah ob upoštevanju njihovih finančnih zmogljivosti in potreb, v enem samem znesku, s katerim samostojno upravljajo organi lokalnih skupnosti. Namenske dotacije se dodeljujejo za posamezne vrste nalog ali za posamezne projekte lokalnih skupnosti. Obstajajo pa tudi dotacije občinam v finančni stiski. Razdelitev splošnih dotacij med lokalnimi oblastmi temelji na vrsti kriterijev, ki zagotavljajo lokalnim oblastem izvajanje osnovnih nalog in javnih služb. Najpogosteje uporabljeni kriteriji se gibljejo od števila prebivalcev, razlik v finančnem bogastvu, velikosti, finančnih potrebah, stanju infrastrukture, starosti prebivalstva ter številu šoloobveznih otrok.

Kot četrti vir financiranja lokalnih skupnosti pa pridejo v poštev še posojila, ki so dopuščena v določenih okvirih. V vseh državah EU se lokalne oblasti samostojno odločajo o možnosti sposojanja, tako v obliki najetja posojil kot izdaje obveznic. Posojila kot možen prihodek lokalnih skupnosti se praviloma ne dajejo za pokrivanje tekočih potreb, temveč le za izredne izdatke, ki nastajajo v zvezi z gradnjo novih objektov ali naprav. Posojila dajejo v glavnem banke z državnim kapitalom z ugodnimi pogoji, nizko obrestno mero in dolgoročnim odplačevanjem. Država zaradi interesa stabilnosti vodi strogo kontrolo nad zadolževanjem lokalnih skupnosti; vsako posojilo mora biti praviloma odobreno pri pristojnem državnem organu. Višina možnega zadolževanja v skupnem znesku je različna po državah, od 5 % letnega neto prihodka v Sloveniji pa do kar 60 % v Estoniji in na Poljskem. Izkupički od občinskega premoženja so prihodki od zemljišč in stavb v lasti lokalnih skupnosti.

Razvite države uporabljajo pri obdavčevanju za lokalne skupnosti skoraj izključno le dohodnino v kontinentalnih deželah in premoženjske davke v anglosaških deželah. Med premoženjskimi davki, ki se v manjši meri uporabljajo tudi v kontinentalni Evropi, prevladuje obdavčevanje nepremičnin v lasti posameznikov in podjetij, veliko manj pa obdavčevanje prometa nepremičnin. Premoženjski davki imajo prednost, da jih je mogoče povezati z ugodnostmi, ki jih lokalne skupnosti zagotavljajo svojim prebivalcem s svojimi storitvami in s svojim delom nasploh; davčni donos iz tega vira je razmeroma stabilen in je hkrati povezan z razvojem urbanizacije.

Financiranje lokalnih skupnosti v Avstriji je določeno s temeljnim zakonom o financiranju iz leta 1948, kjer je osnovni princip financiranja, da bi vse ravni v državi svoje stroške poravnale s čim več lastnimi sredstvi. Državni zakoni določajo okvire za določanje virov financiranja lokalnih oblasti, lokalne oblasti nimajo pristojnosti uvajanja novih davkov, stopnje in davčne osnove določi država. Leta 2001 so v Avstriji znašali skupni javni izdatki 51 % bruto domačega produkta (BDP). Izdatki na lokalni ravni so znašali 8,2 % BDP oziroma 15,8 % vseh javnih izdatkov na prebivalca. Najpomembnejši je lokalni davek, ki ga plačujejo podjetja, saj je njegov delež v davčnih prihodkih občin 51 %. Naslednji lastni davek je davek na nepremičnine (13 %), sledijo trošarine na pijače in sladolede (14 %). Delež deljenih davkov je 25,8 %, delež transferjev pa 12,1 %. Ostali prihodki, ki vključujejo še nedavčne prihodke in prihodke od premoženja, so na lokalni ravni precej visoki, kar 47 %. Občine pa lahko tudi ustanovijo in vodijo podjetja s področja profitne dejavnosti. Največ sredstev pridobivajo občine z deležem v davkih, kot so davek na plače, davek na kapitalski dobiček, trošarine na alkohol in pivo, davek na dediščine in darila, davek na promet nepremičnin, davek na vrednost zemlje, davek na igre na srečo ter davek na umetniško in kulturno promocijo. Najpomembnejši deleži davkov so dohodnina, davek na dodano vrednost (DDV) ter trošarine na goriva in vozila. Občine samostojno nastopajo na finančnem trgu, za zadolževanje pa potrebujejo avtorizacijo zvezne dežele (Zakon o financiranju občin-obrazložitev, 2006).

Nemške zvezne dežele imajo status države, kar pomeni, da imajo svojo zakonodajo, parlament in vlado in celo svoj sodni sistem. Zvezne dežele lahko samostojno pobirajo natančno določene davke, kot so: davek na motorna vozila, davek na premoženje, davek na dediščine, davek na pivo, davek od prometa nepremičnin in davek od iger na srečo. V Nemčiji so za leto 2001 skupni javni izdatki so znašali 48,3 % BDP. Izdatki na lokalni ravni pa skupno 7,3 % od BDP oziroma 15,2 % od vseh javnih izdatkov na prebivalca. Občine 35 % dohodkov pridobijo iz davkov (lastnih in v deležih), sledijo transferji z 32 %, takse 26 % in drugi prihodki 7 %. Največji prihodek lokalnih oblasti so davki. Občine pobirajo lastne davke, davek na premoženje in davek na podjetja (stavb in dobička), nekatere trošarine, davek na živali itd. Zaradi velikega števila olajšav so ti prihodki precej nestabilni in močno odvisni od uspešnosti poslovanja podjetij v občini. Pri določanju davčnih stopenj so občine precej samostojne. Del teh prilivov občine odvajajo višjim ravnom lokalne samouprave. Deljeni davki oziroma deleži davkov so dohodnina, davek od dobička pravnih oseb in DDV. Delitvena razmerja med državo, deželo in občinami so

natančno določena, in sicer polovico prihodkov od davka od dobička dobi država, polovico dežela, DDV pa se razdeli v razmerju 56 % za državo in 44 % za deželo. Dohodnina pa se razdeli na 42,5 % državi, 42,5 % deželi in 15 % občini. Zvezne dežele pa morajo davek od dobička in DDV razdeliti tudi občinam, vendar po ključu, ki ga same določijo. Takse in pristojbine zavzemajo manjši delež od davčnih prihodkov, vendar dežele in občine s temi plačili skoraj v celoti poravnajo stroške osnovnih lokalnih javnih storitev. Takse so uvedene za skoraj vse javne storitve (Zakon o financiranju občin-obrazložitev, 2006).

Večino transferjev pridobivajo lokalne ravni na osnovi finančne izravnave. Pri višini finančne izravnave se upošteva ocena, koliko davčnih prihodkov bi bila posamezna občina sposobna pobrati. Za vse ravni v državi je z zakonom določena zgornja meja zadolževanja. Zadolževanje ne sme presegati zneska investicij v lokalnem proračunu. Občine se lahko zadolžujejo z dovoljenjem višjih ravni oblasti.

10. LOKALNA SAMOUPRAVA V SLOVENIJI

Prve oblike sodobne lokalne samouprave na Slovenskem se kažejo v srednjeveških mestih s pridobitvijo določene stopnje avtonomije oziroma neodvisnosti v razmerju do deželnega kneza oziroma do zemljiških gospodov. Lokalna oziroma komunalna samouprava srednjeveških mest na slovenskem območju je bila podobna samoupravi v bližnjih italijanskih ali nemških mestih. V notranjosti dežele so se kot drugod razvila mesta in trgi na trgovski podlagi. Na podeželju pa je bila lokalna samouprava skromnejša in se je nanašala le na odločanje o uporabi skupnih pašnikov in podobno .

V obdobju od 15. do začetka 17. stoletja je prevladoval dualizem med monarhom in stanoviti skupinami privilegiranih oseb v deželi – plemstva, duhovščine, meščanov in kmetov. Od začetka 17. do sredine 18. stoletja govorimo o tako imenovanem političnem absolutizmu, država je začela vse bolj posegati v gospodarstvo. V času Jožefa II., ko so bili katastrskim oziroma davčnim občinam postavljeni na čelu tako imenovani rihtarji ali župani s posebnimi odbori, ki so se pretežno ukvarjali s pobiranjem davkov, so nastale upravne občine kot državne teritorialne enote. V tem obdobju se je krepila država in razvil državni birokratski aparat. V letih 1748–1749 so se ustanovile kresije, ki so bile popolnoma odvisne od središča države. Z združitvijo katastrskih občin so bile v francoskih Ilirskih provincah leta 1810 uvedene precej večje občine – komune kot prvostopenjska upravna državna oblast. Po odhodu Francozov je Avstrija ukinila organizacijo komun in določila nove okraje. Komune so se ohranile le kot glavne občine, dodelili pa so jim bistveno manj pravic (Grafenauer, 2000, str 85-97).

Politične samoupravne občine so bile uvedene šele po marčni revoluciji leta 1848. Uvajanje novih občin je bilo v rokah okrajnih glavarstev. Občine so uvajali pod geslom »Temelj svobodne države je svobodna občina«. Marčna ustava iz leta 1849 je vsebovala tudi določila o neodstopenih temeljnih pravicah občine. Tako je bilo določeno, da ima vsaka občina pravico do:

- volitev svojih predstavnikov,

- sprejema novih članov v občino,
- samostojnega opravljanja svojih nalog,
- javne predstavitve svojega gospodarstva ter
- javnega delovanja svojih predstavnikov (Haček, 2005, str. 47).

Leta 1851 se je z decembrskim patentom razveljavila marčevska ustava in uvedel strogi centralizem. Za občine je to pomenilo popolno omejitev njihove samostojnosti in vrnitev k sistemu popolne odvisnosti občin od državnih organov. Okvirni državni zakon o občinah, ki je veljal do razpada države leta 1918, je bil sprejet leta 1862 in je opredelil temeljne določbe o občinski samoupravi. Urejal je vrste občin, delovno področje, občinske organe in razmerje občinskih organov do državnih ter drugih avtonomnih organov. Značilnost državnih in deželnih zakonov je bila določitev delovnega področja občin na lastno in na preneseno delovno področje. Lastno delovno področje je obsegalo vsa vprašanja, ki so se nanašala na interese občin in jih je bilo mogoče urejati v okviru njenih meja in z lastnimi sredstvi. To so predvsem: svobodno upravljanje občinskega premoženja, skrb za pravilno upravljanje, pridobivanje dohodkov iz premoženja, skrb za varnost oseb in premoženja, skrb za vzdrževanje občinskih cest in poti, skrb za varnost in neoviran promet, izvajanje gradbenih predpisov in izdajanje gradbenih dovoljenj. Prenesene naloge pa so bile: razglašanje zakonov, pobiranje neposrednih davkov, skrb za vojaški nabor, nastanitev prebivalstva ter pregon tujcev. Dežela Kranjska je dobila deželni zakon s podrobnejšimi določbami o ureditvi posameznih vprašanj glede poslovanja občinske samouprave leta 1866. Leta 1921 so bila z vidovdansko ustavo postavljena načela za novo ureditev države in tudi lokalno samoupravo. Predvidena je bila vzpostavitev lokalne samouprave na treh ravneh, in sicer v občini, v okraju in državni oblasti. Okrajna samouprava ni bila nikdar izpeljana in okraji so delovali le kot organi države. Leta 1929 jih je zamenjala nova razdelitev države na banovine, ki so imele po ustavi iz leta 1931 državno in samoupravno naravo. Zakon o občinah je leta 1933 zopet vzpostavil sistem volitev občinskih organov in postavil merilo, po katerem mora imeti občina najmanj 3.000 prebivalcev. Za mesta pa je bil izdan poseben zakon o mestnih občinah leta 1934, ki je priznal obstoj nekdanjih statutarnih občin. Te mestne občine so opravljale tudi prenesene državne zadeve. Fiskalna obremenitev prebivalstva po občinah je bila velika (Grafenauer, 2000, str. 101-224).

Z nastankom socialistične Jugoslavije leta 1945 je država Jugoslavija in s tem tudi Slovenija prišla v območje sovjetske politične ureditve. Za Slovenijo je nastopila ločitev od dotedanjšega modela lokalne samouprave in s tem tudi od klasične evropske zamisli lokalne samouprave. V sovjetskem modelu ni bilo realne lokalne samouprave v evropskem smislu, saj je bil to model državne oblasti, ki je bil v bistvu le tehnični mehanizem in fasada vsemogočne komunistične partije in je temeljil na načelu enotnosti oblasti. Oblast je bila monolitna in je bila na vseh nivojih strogo hierarhično podrejena centralnim državnim organom, lokalni organi so bili le izpostave centralne oblasti v lokalnih rokah. Po razdoru z Informbirojem leta 1950 pa je Jugoslavija namesto državnega planskega sistema postavila kot vodilno idejo socializma, samoupravljanje v teritorialnih enotah države in gospodarstvu. Ideja samoupravljanja je

centralno partijsko oblast odtrajala od neposrednega vmešavanja v gospodarstvo in od upravljanja lokalnih skupnosti. Sistem samoupravljanja je omogočil Jugoslaviji, da je lahko v precejšnji meri uveljavila tržni sistem v gospodarstvu in določeno avtonomijo lokalnih skupnosti. Občina je bila razglašena za komuno, ki je bila temeljna celica družbe, kjer naj bi ljudje opravljali vse svoje skupne zadeve, v kolikor ni nujno, da jih opravlja centralna državna oblast. Po ustavni domnevi je bila občina pristojna za opravljanje vseh javnih zadev na svojem območju, ne glede na to, ali so lokalnega ali državnega pomena. Vendar se je ideja o temeljni vlogi komune sprevrgla v komuno kot prvostopni državni organ z univerzalno pristojnostjo za opravljanje vseh državnih nalog. Država je obremenila komuno z državnimi nalogami do takšne mere, da je ta morala spremeniti tudi svojo teritorialno in funkcionalno podobo. Občine so imele na splošnih in tajnih volitvah po delegatskem sistemu izvoljene predstavniške organe in tudi svoje izvršilne organe. Organi komune so državne naloge opravljali zelo samostojno, močno pod vplivom lokalnih interesov. Nekakšen slab nadomestek za lokalno samoupravo pa so bile krajevne skupnosti. Upravljanje lokalnih zadev, ki bi moralo biti temeljna skrb samouprave, je bilo potisnjeno ob stran, ker jih krajevne skupnosti niso bile sposobne opravljati, občina pa je bila od njih preveč oddaljena in se je morala v prvi vrsti ukvarjati z nalogami širšega državnega pomena. Ustava iz leta 1974 je določala, da je temeljna teritorialna enota občina, ki je samoupravna in temeljna družbenopolitična skupnost, ki temelji na samoupravljanju in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Občina se je ustanovila na območju, na katerem so delovni ljudje in občani povezani s skupnimi interesi in na katerem so ustvarjeni temeljni pogoji za usklajevanje gospodarskega in družbenega razvoja ter neposredno in učinkovito zadovoljevanje skupnih potreb na samoupravni podlagi in za uresničevanje oblasti. Pristojnosti občine so bile zastavljene zelo široko. Občina ustvarja in zagotavlja pogoje za življenje, usmerja družbeni razvoj, uresničuje in usklajuje svoje interese, zadovoljuje skupne potrebe, izvršuje funkcije oblasti in opravlja druge družbene zadeve. V praksi je v komunalnem sistemu pri nalogah občin državni vidik nalog prevladal nad samoupravnim in tako je bila občina predvsem dekoncentrirana enota izvajanja državnih nalog (Grafenauer, 2000, str 261-335).

Osamosvojitve Slovenije in uvedba parlamentarne demokracije leta 1991 sta pomenili nov začetek tudi za lokalno samoupravo v Sloveniji. Ustava RS (Uradni list RS, št. 33/91-I) je zagotovila pravico do lokalne samouprave prebivalcem Republike Slovenije, kar je v skladu z Evropsko listino lokalne samouprave. Po tej listini je pravica do lokalne samouprave ena temeljnih demokratičnih načel v državah članicah Sveta Evrope. Pomeni pa, da imajo prebivalci v lokalnih skupnostih pravico odločati o bistvenem delu lokalnih zadev javnega pomena. To pravico uresničujejo z demokratično izvolitvijo predstavniških organov kakor tudi neposredno z referendumom, na zborih občanov, z državljsko pobudo, peticijami idr.

Med uvodnimi načeli ustave je tako tudi zapisana določba o lokalni samoupravi, ki je po 9. členu ustave Republike Slovenije zagotovljena v Sloveniji. Tako se Slovenija vrača v okvir evropske ureditve. Lokalni samoupravi je v ustavi posvečeno celo poglavje s sedmimi členi od 138. do 144. člena, kar je v primerjavi z drugimi ustavami razmeroma obsežno besedilo in v ustavi sami

postavlja stroge meje sistemu lokalne samouprave v slovenski državi. V teh členih ustava pove, da je občina samoupravna lokalna skupnost, ustanovi jo državni zbor z zakonom in določi tudi njeno območje s poprej opravljenim referendumom, s katerim se ugotovi volja prebivalcev na zadevnem območju. Določeno je tudi, da območje občine obsega naselje ali več naselij, ki jih povezujejo skupne potrebe in interesi prebivalcev. V pristojnost občine sodijo le lokalne zadeve, ki jih občina lahko ureja samostojno in ki zadevajo prebivalce občine. Samo po predhodnem soglasju občine ali širše lokalne skupnosti lahko država z zakonom prenese nanje opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, če za to zagotovi sredstva. Ustava predvideva tudi, da si lahko mesta ob pogojih, ki jih določa zakon, pridobijo poseben status mestne občine. Ustava postavlja tudi nekatera načela za financiranje občin, ki izhajajo iz ideje o samofinanciranju občin, zagotavlja pa tudi določena dodatna sredstva za manj razvite občine, da lahko opravljajo svoje naloge. Občine se financirajo iz lastnih virov. Občine pa se tudi samostojno odločajo o povezovanju v širše samoupravne lokalne skupnosti, za urejanje in opravljanje lokalnih zadev širšega pomena.

Pri reformi lokalne samouprave je šlo predvsem zaradi različnih političnih interesov za zapostavljanje funkcionalne, finančne in regionalne sestavine. Zato je prišlo do skrajnosti, ustanovitev velikih in zelo majhnih občin, kar je okrepilo centralizem namesto regionalizma. Najbolj sporna točka je regionalizem, ali naj se ustanovijo še širše lokalne skupnosti ali ne, ali naj bi imeli v Sloveniji lokalno samoupravo z dvema ali enim samim nivojem. Torej, ali bomo imeli v Sloveniji močno lokalno samoupravo, ki bo protiutež državnemu centralizmu, ali šibko, ki bo omogočala centralistično upravljanje države. Več kot polovica občin ima manj kot 5.000 prebivalcev, nekatere so brez osnovne šole, zdravstvenega doma, banke, pošte itd.

Tudi delovno področje občine je po ustavi izredno slabo opredeljeno in nakazuje majhne, nepomembne občine. V evropskih ureditvah razlagajo pojem lokalne zadeve vse širše. Zadeve, ki so bile nekoč državne, postajajo lokalne. Ustava torej postavlja lokalno samoupravo v ožje okvire od katerekoli znane evropske ureditve.

10.1. Velikost in naloge občin v Sloveniji

Iz teoretičnih utemeljitev in iz empiričnih opazovanj v Zahodni Evropi lahko ugotovimo, da večji obseg lokalne samouprave omogoča radikalnejšo decentralizacijo nalog občin. Več kot je manjših občin, bolj se krepi centralizem.

V Sloveniji je iz 62 občin komun nastalo v letu 1994 147 novih občin, v letu 1998 še dodatnih 45, proces ustanavljanja pa se še nadaljuje; v letih 2002 do 2006 je bilo ustanovljeno še dodatnih 18 novih občin. Skupaj imamo danes v Sloveniji 210 občin, ki niso vse oblikovane v skladu z zakonskimi merili. Tako imamo v Sloveniji:

Do 1.000 prebivalcev	6 občin
1.001–5.000	104 občine
5.001–10.000	45 občin

10.001–50.000	52 občin
50.001-100.000	1 občina
Nad 100.000 prebivalcev	2 občini

Sposobnost za ekonomski razvoj se povečuje z velikostjo občin, kar pomeni, da je v Sloveniji več kot polovico občin v zelo slabem položaju za zagotavljanje samostojnega uspešnega razvoja. Čemù celo občine, ki nimajo niti 1.000 prebivalcev? Mreža občin v Sloveniji ne ustreza temeljni zahtevi, da morajo biti po vrsti in nalogah enake enote lokalne samouprave čim bolj primerljive.

Vendar teorija lokalizma ugotavlja, da velikost občine ni pomembna in govori tako kot tudi teorija javne izbire v prid manjšim občinam. Ta teorija pove, da so stiki med predstavniki in državljani v majhnih enotah tesnejši, večja je odgovornost politikov, majhne občine so bolj enotne in lažje je izpeljati načrte. V majhnih skupnostih je občutek pripadnosti skupnosti večji in s tem večja udeležba v javnih zadevah, manjša birokracija, majhne občine pa tudi vzpodbujajo poskuse in inovacije. Večina utemeljitev daje prednost manjšim enotam, kjer so stiki med državljani in oblastjo tesnejši, birokracija pa manjša.

Liberalna teorija pa zagovarja velike občine. Reformistična teorija oziroma ekonomija obsega prav tako govori v prid večjim občinam. Ta teorija izhaja iz ekonomije obsega za številne lokalne službe (mejni stroški so nižji v primeru večjih enot), večje enote lahko opravljajo več nalog in večje enote vzpodbujajo lokalni gospodarski razvoj.

10.2. Zakon o lokalni samoupravi

Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93) je bil sprejet v državnem zboru konec leta 1993 po razmeroma dolgotrajnih razpravah. Po strukturi je zakon primerljiv z zakoni drugih evropskih dežel, je pa krajši in skromnejši od večine zakonov drugih dežel, predvsem zaradi idej nekaterih vplivnih politikov v parlamentu, ki so trdili, da država sploh nima pravice urejati lokalne samouprave. Besedilo zakona je bilo glede številnih vprašanj pomanjkljivo, zato so se spremenile določbe o nalogah, ki jih mora izpolnjevati občina, ter določba o minimalnem številu prebivalcev, ki jih mora občina imeti, kot pogoj za ustanovitev. Problemi so se ponovno pojavili po izvolitvi občinskih svetov in županov zaradi pomanjkljivih določb o pooblastilih enih in drugih. Nove določbe je predstavljal tudi sprejet zakon o financiranju občin (Uradni list RS, št. 80/94), ki je konkretiziral načelne določbe zakona o lokalni samoupravi in omogočil poslovanje novih občin. Zakon o lokalni samoupravi je moral biti spremenjen že v samem postopku ustanavljanja prve mreže občin in je bil del tega postopka izpeljan po prvotni, del pa po novelirani ureditvi, kar pa je reorganizacijo močno zapletlo. Pogoji glede opremljenosti teritorija za ustanovitev občin iz prvotnega zakona so se v praksi pokazali kot neučinkoviti, saj je te pogoje izpolnjevalo skoraj vsako predlagano območje in se je zaradi tega uveljavila kot odločilna za oblikovanje občin edino referendumsko izražena volja polnoletnih prebivalcev, ki so glasovali na referendumu. Volja prebivalcev, ki se je izrazila na referendumu, se je razlikovala od predhodno oblikovanih območij občin. Državni zbor je nato na podlagi odločitve ustavnega

sodišča RS sprejel novelo zakona, s katero je postavil nova merila za oblikovanje občin in tudi mestnih občin. Nova merila naj bi preprečila ustanavljanje premajhnih in prevelikih občin, saj bi morala imeti občina najmanj 5.000 prebivalcev in le izjemoma lahko manj, zagotovljeno mora biti osnovno šolanje, primarno zdravstveno varstvo občanov, preskrba z življenjskimi potrebščinami, komunalna opremljenost za oskrbo s pitno vodo, odvajanje in čiščenje odpadnih vod, oskrba z električno energijo, zagotovljene poštna storitve, finančne storitve hranilnice ali banke, splošna ali šolska knjižnica ter prostori za upravno dejavnost. Novo besedilo pa tudi ne obvezuje državnega zbora, da določi območje v skladu z izraženo referendumsko voljo polnoletnih prebivalcev. Zakonskih določb ne izpolnjuje niti polovico sedanjih občin.

Občina je bila določena kot naravna in gospodarsko-družbena enota, ki je s svojimi gospodarskimi in drugimi zmogljivostmi sposobna zadovoljevati potrebe svojih prebivalcev in izpolnjevati druge naloge. S takšno določbo je bilo dano izhodišče za racionalno oblikovanje občin, ki naj bi uspešno delovale. Konkretnjša merila v zakonu pa so bila: da mora imeti občina najmanj 3.000 prebivalcev (izjemoma manj), da je zagotovljena osnovna preskrba z življenjskimi potrebščinami, dostopnost zdravniške in socialne oskrbe, osnovno šolanje, minimalne komunalne in stanovanjske razmere za bivanje, prostorsko poselitvene razmere, osnovne prometne in komunikacijsko-informacijske povezave, prostore za izvajanje upravnih in političnih dejavnosti, temeljne pogoje za športno in kulturno dejavnost ter banko ali hranilnico.

Zakon o lokalni samoupravi (1994) je v poglavju o nalogah občine opredeljeval, da so tipične naloge občine:

- upravljanje občinskega premoženja,
- omogočanje razmer za gospodarski razvoj občine,
- ustvarjanje razmer za gradnjo stanovanj,
- določanje pogojev za poslovanje lokalnih javnih ustanov in zavodov,
- skrb za varstvo okolja,
- gradnja, vzdrževanje in urejanje lokalnih javnih cest, poti in drugih javnih površin idr.

Občina lahko pridobi tudi status mestne občine z zakonom, če gre za gosto in strnjeno naselje ali več naselij, povezanih v enoten prostorski organizem, ki jo povezuje dnevna migracija prebivalstva, ima najmanj 20.000 prebivalcev in najmanj 15.000 delovnih mest, od tega najmanj polovico v terciarnih in kvartarnih dejavnostih, ter je geografsko, gospodarsko in kulturno središče svojega gravitacijskega območja in če ima poklicne in srednje šole ter oddelke visokih šol in fakultet, bolnišnico, omrežje javnih služb, telekomunikacijska središča, univerzitetne in specialne knjižnice, specializirane centre, gledališča, muzeje, arhive, lokalno radio-televizijsko postajo in tisk, športno-rekreacijske prostore in objekte, ter znanstveno raziskovalno dejavnost. Svetovni in evropski trend pa gre v smeri izenačevanja statusa vseh občin, ne pa v smeri njihovega razlikovanja, saj uvajanje različnih statusov občine slabi lokalno samoupravo kot sistem. Državni zbor pa lahko podeli tudi poseben status občinam, kadar je za to poseben interes države za ohranitev poselitve in razvoj posameznih območij.

Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 93/05) sledi povezovanju ozemeljsko sklenjenih občin s posebnimi razvojnimi problemi, določenih po krajevnih skupnostih, v katerih so potrebna vlaganja za izboljšanje njihove razvojne osnove. Merila za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi se nanašajo na določitev razvojno šibkih območij, na določitev razvojno nestabilnih območij in na določitev obmejnih območij.

Z drugo spremembo je bil zakon o lokalni samoupravi dopolnjen z določbami o postopku in oblikah teritorialnih sprememb novih občin, o pravicah občine v zvezi s statistično, evidenčno in analitično dejavnostjo, o pravici pridobivanja podatkov od upravljavcev zbirk podatkov ter o določanju posebnega statusa občinam v primeru interesa države. Obsežnejši je bil poseg novele v določbe, s katerimi so določene pristojnosti občinskega sveta in župana ter spremenjen položaj odborov in komisij.

Tretja sprememba zakona (Zakon o lokalni samoupravi, 1995) je opredelila nadzor nad izvajanjem občinskih predpisov in drugih aktov, s katerimi občina ureja zadeve iz svoje pristojnosti na enak način, kot to velja za državno inšpekcijo.

S četrto spremembo (Zakona o lokalni samoupravi, 1997) in dopolnitvijo se postavlja sistemski okvir za določanje imena in sedeža občine. Dopolnjene so bile določbe, ki na novo urejajo celotno področje členitve občin na dele občin oziroma dajejo občinam možnost, da z razdelitvijo svojega območja na krajevne, vaške ali četrtne skupnosti izvedejo tudi dekoncentracijo nalog ter v skladu z načelom decentralizacije približajo odločanje o lokalnih javnih zadevah občanom. Dopolnitve določb o nadzornem odboru poudarjajo vlogo nadzornega odbora kot tretjega organa občine, ki je pristojen za nadzor nad porabo javnih finančnih sredstev v občini ter obveznosti drugih organov občine v zvezi z njegovimi ugotovitvami. Tudi po predlagani ureditvi ostaja občinski svet najvišji organ odločanja v občini, župan pa izvrševalec odločitev občinskega sveta, predstavnik občine in njen zastopnik ter predstojnik občinske uprave.

Leta 1998 je sledila naslednja sprememba, ki obravnava možnost prenosa posameznih nalog iz državne pristojnosti na lokalno skupnost, ki pa se do sedaj še ni uresničila razen v manjši meri, ko je šlo za opravljanje določenih tehničnih nalog (redarstvo), ki so povzročile dodatne stroške občinam, država pa o tem ni niti vprašala občin, kot tudi ni zagotovila sredstev.

Zakon o lokalni samoupravi v 21. členu opredeljuje naloge, ki jih občina opravlja za zadovoljevanje potreb svojih prebivalcev. Takoj v prvi alineji je zapisano, da upravlja občinsko premoženje, kar je seveda popolnoma pravilno, vendar kaj je to občinsko premoženje, ni nikjer opredeljeno, čeprav lahko po sami definiciji lokalne skupnosti razumemo, da je to vse premoženje na teritoriju skupnosti, ki je v javni lasti. Država že od osamosvojitve bistveno vpliva na velikost tega premoženja z zakonodajo. Eden takih primerov so kmetijska zemljišča na teritoriju občin, ki so bila z zakonom prenesena na sklad kmetijskih zemljišč in gozdov oziroma državo kot lastnico sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Tako so bile občine v velikem delu ob lastno premoženje. Drugi tak primer je zakon o sodiščih, ki je poddržavil poslovne prostore v

uporabi sodišč. Takšna praksa države se še nadaljuje. Občina omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine, ki velja le v ozkih okvirih, ki jih določa država. Na sam gospodarski razvoj občina nima nobenega vpliva, saj v sami lastnini gospodarskih subjektov ne sodeluje, kar je seveda prav, vendar je v lastništvu prisotna država preko kapitalskega sklada, sedaj kapitalske družbe in odškodninskega sklada sedaj odškodninske družbe, ki sta v lasti države; tako država preveč vpliva na gospodarstvo, občine pa so popolnoma izrinjene iz tega kroga, pa čeprav bolj poznajo svoje okolje. Občina sicer ima določen vpliv na pogoje, predvsem prostorske, kajti na srečo še vedno sprejema prostorski plan in izvedbene predpise na področju urejanja prostora, vendar so občine tudi na tem področju v veliki meri omejene s strani ministrstev in posameznih zavodov, ki morajo podati soglasja v postopku priprave tako prostorskega plana kot izvedbenih aktov; občine so tako izpostavljanje raznim pritiskom in pogojevanjem države in državnih organov.

Naloga občine je tudi ustvarjati pogoje za gradnjo stanovanj in skrb za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj, po novem le še neprofitnih stanovanj. Pri tej nalogi so občine, razen glede prostorske umeščenosti, odvisne le od finančnih zmogljivosti za ustvarjanje socialnega fonda stanovanj, ki ga sedaj imenujemo fond neprofitnih stanovanj, kjer pa okvir pravil pri dodeljevanju stanovanj zopet določa država. Tudi pri finančnih virih za stanovanjsko gradnjo velja omeniti, da je Stanovanjski zakon ustanovil Stanovanjski sklad Republike Slovenije, ki je opredelil, da se stanovanjski sklad financira tudi iz dela sredstev, ustvarjenih s prodajo družbenih stanovanj, in tako so občine zopet bile ob del sredstev, s katerimi bi lahko zagotavljale najemna stanovanja za svoje prebivalce.

Naloga občine je po zakonu tudi, da v okviru svojih pristojnosti ureja, upravlja in skrbi za lokalne javne službe. To nalogo občine zagotavljajo samostojno, pa čeprav za cene storitev javnih služb morajo pridobiti soglasje posameznih pristojnih ministrstev, kar je z vidika čim bolj izenačenih cen storitev za državljane Slovenije prav, vendar so velike razlike med velikostjo občin in tudi standarda, ki jih zahtevajo prebivalci posameznih občin; zaradi tega v nekaterih občinah sredstva, zbrana na podlagi cene, ne pokrivajo stroškov dejavnosti.

Tudi za naslednjo nalogo občine, da pospešuje službe socialnega skrbstva za predšolsko varstvo, osnovno varstvo otroka in družine, za socialno ogrožene, invalide in ostarele, država preko določanja metodologij, plačnega sistema ustanov in predpisanih standardov vpliva ker določa stroške ustanov, pri samem izračunu zagotovljene oziroma primerne porabe za financiranje teh nalog pa uporablja povsem drugo metodologijo, ki ni primerljiva z dejansko potrebo in tudi ne zadošča za samo financiranje teh nalog.

Naslednja naloga občin je skrb za varstvo zraka, tal, vodnih virov, varstvo pred hrupom, zbiranje in odlaganje odpadov. Pri tem je naloga varstvo pred hrupom urejena z občinskim predpisom, to je odlokom, vendar nastopi problem nadzorovanja spoštovanja predpisa, saj je nadzorstvo v pristojnosti inšpekcij, ki so podrejene le državi in običajno zelo redko in nerade opravljajo nadzorstvo nad spoštovanjem občinskih predpisov.

Sledijo naslednje naloge občin (Zakon o lokalni samoupravi, 2005):

- pospešuje vzgojno-izobraževalno, informacijsko, dokumentacijsko, društveno, turistično, kulturno in drugo dejavnost na svojem področju;
- pospešuje razvoj športa in rekreacije;
- gradi, vzdržuje in ureja lokalne javne ceste, javne poti, rekreacijske in druge javne površine;
- opravlja nadzorstvo nad krajevnimi prireditvami;
- organizira komunalno redarsko službo in skrbi za red v občini;
- skrbi za požarno varnost in organizira reševalno pomoč;
- zagotavlja izvensodno poravnavo sporov;
- organizira pomoč in reševanje za primere elementarnih in drugih nesreč;
- organizira opravljanje pokopališke in pogrebne službe ter
- določa prekrške in denarne kazni za prekrške, s katerimi se kršijo predpisi občine.

Med nalogami občinskega sveta jasno piše, da občinski svet sprejema prostorske in druge plane razvoja občine, pa čeprav jih sprejema le formalno, pod pogoji, ki jih določajo in izrečejo posamezni uradi ministrstev, zavodi, kot sta zavod za varstvo okolja in zavod za varstvo kulturne dediščine ter posamezne službe, kot na primer kmetijska služba. Ne nazadnje pa morajo podati soglasje še posamezna ministrstva. Prostorski plan na koncu dejansko potrdi še Vlada Republike Slovenije s svojim soglasjem, saj je v nasprotnem primeru plan neveljaven.

V zakonu o lokalni samoupravi je tudi poglavje o premoženju in financiranju občine, ki govori, da premoženje občine sestavljajo nepremične in premične stvari v lasti občine, denarna sredstva in pravice. Občine se financirajo v skladu z 52. členom zakona, ki opredeljuje lastne vire občine, ki so:

- davki in druge dajatve,
- dohodki od njenega premoženja in
- finančna izravnava,

ter 53. člen zakona, ki pravi, da za financiranje lokalnih zadev javnega pomena pripadajo občini naslednji prihodki:

- davek od premoženja,
- davek na dediščine in darila,
- davek na dobitke od iger na srečo,
- davek na promet nepremičnin ter
- drugi davki določeni z zakonom.

Zakon o lokalni samoupravi določa tudi, da za financiranje lokalnih zadev javnega pomena pripadajo občini tudi prihodki iz dohodnine; to razmerje določi državni zbor.

Po pregledu naše zakonodaje se lahko hitro ugotovi, da se decentralizacija kot proces uresničevanja načela subsidiarnosti, ki je v evropskih in tudi izvenevropskih državah moderen

trend, v Sloveniji še ni začel. In to zaradi nepoznavanja bistva lokalne samouprave, odpora do prenašanja javnih zadev na občine, pomanjkanja volje za ustanovitev pokrajin, ustanavljanja premajhnih občin, nezagotavljanja zadostnih lastnih finančnih virov in še zlasti zaradi pomanjkanja političnega soglasja o vsebini in nadaljnjem poteku reforme lokalne samouprave.

10.3. Financiranje slovenskih občin

Financiranje je ključni dejavnik delovanja lokalne samouprave. Sredstva državnega proračuna, namenjena občinam za njihovo delovanje, glede na oblikovana in finančno ovrednotena merila že od samega začetka delovanja novih občin niso bila zadostna. Finančna izravnava je bila zato zagotovljena le ob upoštevanju dejanskega stanja in stopnje razvitosti oziroma doseženih standardov na področjih, ki so opredeljena kot nujne naloge posamezne občine, kot razlika med lastnimi dohodki in ugotovljeno višino potrebnih sredstev za financiranje nujnih nalog, ni pa zagotovila vsaj minimalnih razvojnih potreb, ki naj bi bile zagotovljene na podlagi zakona o lokalni samoupravi. Občinam bo v bodoče nujno zagotoviti višja sredstva, to je višji delež bruto domačega proizvoda v javni porabi.

Spremembe sistema financiranja občin zahteva tudi ratifikacija evropske listine lokalne samouprave. Osnovna načela, ki jih določa Evropska listina o lokalni samoupravi glede financiranja lokalnih skupnosti, so:

- načelo ustreznosti zahteva, da ima lokalna skupnost ustrezne lastne finančne vire, s katerimi prosto razpolaga,
- načelo sorazmernosti zahteva, da morajo biti finančni viri lokalnih skupnosti v sorazmerju z njihovimi nalogami in pristojnostmi,
- načelo samofinanciranja zahteva, da mora vsaj del finančnih virov izvirati iz lastnih dajatev, ki jih lokalne skupnosti same določajo v okviru zakona,
- načelo elastičnosti zahteva, da so finančni viri lokalnih skupnosti dovolj raznovrstni in prilagodljivi, da čim bolj sledijo stroškom izvajanja poverjenih nalog in potrebam,
- načelo izravnave ščiti finančno šibkejšo lokalno skupnost in zahteva, da država z ustreznimi ukrepi zagotovi izenačenost med lokalnimi skupnostmi (finančna izravnava, selektivne dotacije itd.),
- načelo samostojnosti zahteva, da sredstva, ki jih država dodeli lokalnim skupnostim kot subvencije in dotacije, niso strogo namenska ter
- načelo zadolževanja, ki zahteva, da imajo lokalne skupnosti dostop do domačega trga kapitala.

Premoženje občine sestavljajo nepremične in premične stvari v lasti občine ter denar in premoženjske pravice občine. Občinska lastnina je posebna kategorija lastnine, za katero mora veljati poseben režim gospodarjenja in upravljanja v interesu lokalne skupnosti kot pravne osebe javnega prava. Poseben režim je v omejitvi glede razpolaganja, ki jo določa zakon; odsvojitvev dela premoženja je dopustna le proti plačilu, ki postane del premoženja občine. Dohodki od premoženja so dohodki od zakupnin, najemnin za zemljišča in druge objekte, ki so občinska last,

dohodki od vlaganj kapitala, dohodki od vrednostnih papirjev in drugih pravic, dohodki od rent, dobiček javnih podjetij in koncesij ter vsak drug možni dohodek, ki ga realizira občina od svojega premoženja. Najpomembnejši lastni vir občine pa so prihodki od davkov, ki ji pripadajo v sistemu javnega financiranja, to so davki od premoženja, dediščin in daril, davki na dohodke od iger na srečo, doseženi na območju občine, davki na promet nepremičnin in od drugih davkov, ki so določeni z zakonom. Najpomembnejša je občinska udeležba pri dohodnini (35 % dohodnine realizirane na njenem območju). Pravico do finančne izravnave iz državnega proračuna imajo občine, ki z dohodki od lastnega premoženja in z dohodki od davkov in drugih javnih dajatev, vključno z dohodnino, ki jim pripada, ne dosežejo 90 % povprečnega zneska javne porabe v občinah. Zadolžitev z izdajo vrednostnih papirjev ali najetjem posojil, kot naslednji možni vir financiranja, je omejen z zakonom, in sicer se občine lahko zadolžujejo le v obsegu, ki ne presega 10 % letnega proračuna, letna anuiteta pa ne sme presegati 5 % letnega zneska zagotovljene porabe.

Država pa zagotavlja dodatna sredstva občinam za prenesene naloge, ki jih opravljajo občine za državo, za sofinanciranje lokalnih zadev v zvezi s pospeševanjem enakomernega regionalnega razvoja občin ter za sofinanciranje posameznih investicijskih projektov v občinah.

Obseg lokalnih financ v skupnih javnih financah se giblje med 10 in 12 % javne porabe. V evropskih državah je v povprečju ta delež 22 %. Pod 10 % skupne javne porabe je le v petih evropskih državah. Na Norveškem je delež celo 50 %. V državah OECD pa je v povprečju 30%. Delež javne porabe slovenskih občin v BDP se giblje okrog 5 %. Javna poraba lokalnih skupnosti v evropskih državah pa se giblje od 0,11 % v San Marinu do 27,5 % na Švedskem in 31 % na Danskem (Vlaj, 2001, str. 167-172). Povprečje pa je okoli 8,9 %.

Financiranje občin v Sloveniji opredeljujejo:

1. Ustava RS (Uradni list RS, št. 33/91-I) v 142. členu določa, da se občina financira iz lastnih virov, občinam, ki zaradi slabše gospodarske razvitosti ne morejo v celoti zagotoviti opravljanje svojih nalog, pa država v skladu z zakonsko določenimi načeli in merili zagotovi dodatna sredstva.
2. Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93).
3. Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99), ki je bil sprejet leta 1999 in celovito ureja sestavo, pripravo in izvrševanje proračuna Republike Slovenije in proračunov lokalnih skupnosti, upravljanje premoženja države in občin, zadolževanje, poročila, upravljanje dolgov, računovodstvo in proračunski nadzor. Zakon opredeljuje tudi posredne in neposredne proračunske uporabnike in njihovo financiranje iz proračuna.
4. Zakon o financiranju občin (Uradni list RS, št. 80/94).
5. Letni zakoni o izvrševanju državnega proračuna vsebujejo določbe o načinu izvrševanja proračuna in posebnosti za občinske proračune v posameznem proračunskem letu. Določa plačilne roke, vrednosti nabav in storitev in postopke vlaganj v javno infrastrukturo. Opredeljuje tudi financiranje posameznih programov in investicij občin.

Po prvotnem zakonu o financiranju občin je nujne naloge občine ali tako imenovano zagotovljeno porabo občin ugotavljalo za vsako proračunsko leto ministrstvo za finance na podlagi meril, ki so jih določala pristojna ministrstva v sodelovanju z občinami. Občine so bile v podrejenem položaju in je na koncu bilo odločeno tako, kot je država določila ne glede na dejanske potrebe in zahtev občin. Z opredelitvijo zagotovljene porabe, ki jo je ugotavljalo ministrstvo in ne občina, in določbami, da občini za financiranje te zagotovljene porabe pripadajo določeni od države omejeni davčni viri, je zakon posegel v ustavne pravice občin. Za financiranje zagotovljene porabe občin so se razporejali vsi davčni viri (razen davka na premoženje) in pripadajoča finančna izravnava države za občine, katerih lastni prihodki niso dosegli 90 % povprečja te porabe.

Vzdrževanje preostanka javnega standarda (glede na dejansko število šol, vrtcev in obseg drugih javnih služb) in financiranje drugih nalog je morala občina zagotavljati predvsem iz dohodkov od premoženja. Za izvajanje teh drugih nalog so občine razpolagale z davkom od premoženja, krajevno in komunalno takso, nadomestilom za uporabo stavbnega zemljišča in drugimi lokalnimi taksami. Ostali davki so bili predhodno že predpisani s strani države, tako glede višine kot glede namena porabe (za zagotovljeno porabo). V prvem letu delovanja občin so prihodki za izvajanje drugih nalog znašali od 5 % v manjših in revnejših občinah, do 40 % v večjih in gospodarsko močnejših občinah, kar kaže na veliko razliko v ekonomski moči novonastalih občin. Zaradi pomanjkanja lastnih virov je bil velik pritisk na dotacije in zahteve za subvencioniranje lokalnih potreb s strani države, predvsem s strani manjših občin. Odločitev za določene naloge se je zato podrejela možnostim in merilom pridobivanja dotacij, ki jih je določala država. Pri razporejanju prihodkov za kritje izvirnih nalog občin bi morala biti občinam prepuščena možnost samostojnega razporejanja.

S spremembo zakona o financiranju občin iz leta 1999 je dotedanjo zagotovljeno porabo nadomestila primerna poraba. Primerna poraba je povprečni obseg sredstev, ki zagotavlja občini osnovo za financiranje ustavnih in zakonskih nalog. Določi jo državni zbor ob sprejemu letnega državnega proračuna, kot znesek primerne porabe na prebivalca. Zneske primerne porabe za posamezno občino pa se določi tako, da se primerna poraba na prebivalca korigira z razmerjem površine, dolžine lokalnih cest, številom prebivalcev, mlajših od 15 let, in številom prebivalcev, starejših od 65 let, glede na populacijo posamezne občine in povprečjem v državi. Tako se znesek primerne porabe za posamezno občino izračuna s formulo:

$PP_i = (0,70 + 0,05 * C_i + 0,05 * P_i + 0,16 * M_i + 0,04 * S_i) * ZP * O_i$ (Zakon o financiranju občin, 1999, 20.a člen)

Pri tem je:

- PP_i – primerni obseg sredstev za financiranje lokalnih potreb v posamezni občini,
- C_i – razmerje med dolžino lokalnih cest na prebivalca v posamezni občini in dolžino lokalnih cest na prebivalca v celotni državi,

Pi – razmerje med površino posamezne občine na prebivalca in površino celotne države na prebivalca,

Mi – razmerje med deležem oseb, mlajših od 15 let, v celotni populaciji posamezne občine in povprečjem teh deležev občin v državi na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja znesek primerne porabe za prihodnje leto,

Si – razmerje med deležem oseb, starejših od 65 let, v celotni populaciji posamezne občine in povprečjem teh deležev občin v državi na dan 1. januarja leta, v katerem se ugotavlja znesek primerne porabe za prihodnje leto,

ZP – primerna poraba na prebivalca in

Oi – število oseb s stalnim bivališčem v posamezni občini.

Pri izračunu za mestne občine se namesto koeficienta 0,70 upošteva koeficient 0,78 in je seštevek koeficientov 1,08. Za občine s sedežem v krajih, kjer so bili sedeži občin pred uveljavitvijo zakona o ustanovitvi občin ter določitvi njihovih območjih in nimajo statusa mestnih občin, pa se namesto koeficienta 0,70 upošteva koeficient 0,74.

S spremembo zakona so tudi opredeljeni prihodki, s katerimi občina krije izračunano primerno porabo. Višina primerne porabe ob upoštevanju ocenjenih lastnih prihodov občine je osnova za izračun pripadajoče finančne izravnave. To je spremenilo izhodišča za porazdelitev finančne izravnave tistim občinam, ki z lastnimi prihodki ne dosegajo dovolj sredstev za kritje primerne porabe. Spremenjen sistem financiranja občin omogoča večjo avtonomnost pri odločanju. Z določitvijo višjega deleža dohodnine od 30 % na 35 % dohodnine zbrane na območju občine, so se tudi povečali lastni viri občine. Primerna poraba kot primeren obseg sredstev za financiranje lokalnih zadev se torej črpa iz sredstev lastnih virov financiranja občin in finančne izravnave iz državnega proračuna.

V letu 2003 je znašala skupna primerna poraba občin (zneski so v tisočih Sit) 177.364.000 Sit, lastni viri 163.082.000 Sit in finančna izravnava 36.974.000 Sit, 27 občin ni prejelo finančne izravnave. V letu 2004 je znašala primerna poraba 186.774.000 Sit, lastni viri 167.617.000 Sit in finančna izravnava 38.741.000 Sit, 24 občin ni prejelo finančne izravnave. V letu 2005 je 193 občinam pripadlo okoli 205.777.000 Sit primerne porabe in okoli 175.424.000 Sit lastnih prihodkov, 173 občinam je bilo potrebno zagotoviti dodatnih 46.414.000 Sit finančne izravnave. V letu 2006 znaša primerna poraba 215.528.000 Sit, lastni viri 183.485.000 Sit in finančna izravnava 48.599.000 Sit, 17 občin ne prejema finančne izravnave (Ministrstvo za finance, 2006). Iz podatkov je videti, da je vedno večji razkorak med primerno porabo in lastnimi viri in posledično rast finančne izravnave, ki pa je tudi posledica širjenja nalog oziroma pristojnosti občin brez zagotavljanja lastnih virov.

V zakon (Zakon o financiranju občin, 1999) je bil tudi vgrajen model ocenjenih prihodkov, ki izhajajo iz potencialne fiskalne moči občine. Potencialno fiskalno moč predstavljajo neuvedene, a z ustavo in zakoni možne dajatve. Država tako posledično sankcionira občine, ki na svojem območju niso predpisale določene dajatve oziroma so imele dajatve nižje od predpisanih. Pri

oceni potencialne finančne moči ima največjo vlogo prihodek od nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, ki je najpomembnejši in edini pravi lastni vir, ki ga v celoti predpiše občina.

Zakon o lokalni samoupravi v 52. členu opredeljuje, da se občine financirajo iz lastnih virov, iz sredstev države ter z zadolževanjem. Lastni viri občine so predvsem dajatve in dohodki od občinskega premoženja. Občinam v Sloveniji pripadajo različni davki, tako davki, ki jih občina v okviru zakona predpiše samostojno, kot davki ali deli davkov, ki jih država odstopa občinam. Med lastne vire sodijo naslednji prihodki:

I. Davki in dajatve

- davek na premoženje,
- davek na dediščine in darila,
- davek na dobitke iger na srečo,
- davek na promet z nepremičninami,
- drugi davki in dajatve (posebne takse in pristojbine),
- delež dohodnine, določen z zakonom.

Potrebno je povedati, da je država hotela izničiti davek na promet z nepremičninami z uvedbo davka na dodano vrednost pri prvi prodaji nepremičnine, vendar so si občine z ustavno pritožbo priborile nazaj vsaj prejšnjih 2 % od vrednosti prve prodaje.

II. Dohodki od premoženja

- zakupnine in najemnine od občinske lastnine,
- dohodki od vlaganj kapitala,
- dohodki od vrednostnih papirjev in drugih pravic,
- dohodki od rent in dobička javnih podjetij,
- dohodki od koncesij.

Eden od dohodkov od premoženja so dobički javnih podjetij, čeprav se v zakonu o javnih gospodarskih družbah govori, da naj bi javna podjetja poslovala na neprofitni osnovi in zato naj ne bi imela dobička. In če ga javna podjetja vseeno pridelajo, je ta dobiček seveda deležen davka od dobička, ki ga pobere država, in občinam na koncu ostane bolj malo.

III. Prihodki od prodaje občinskega premoženja

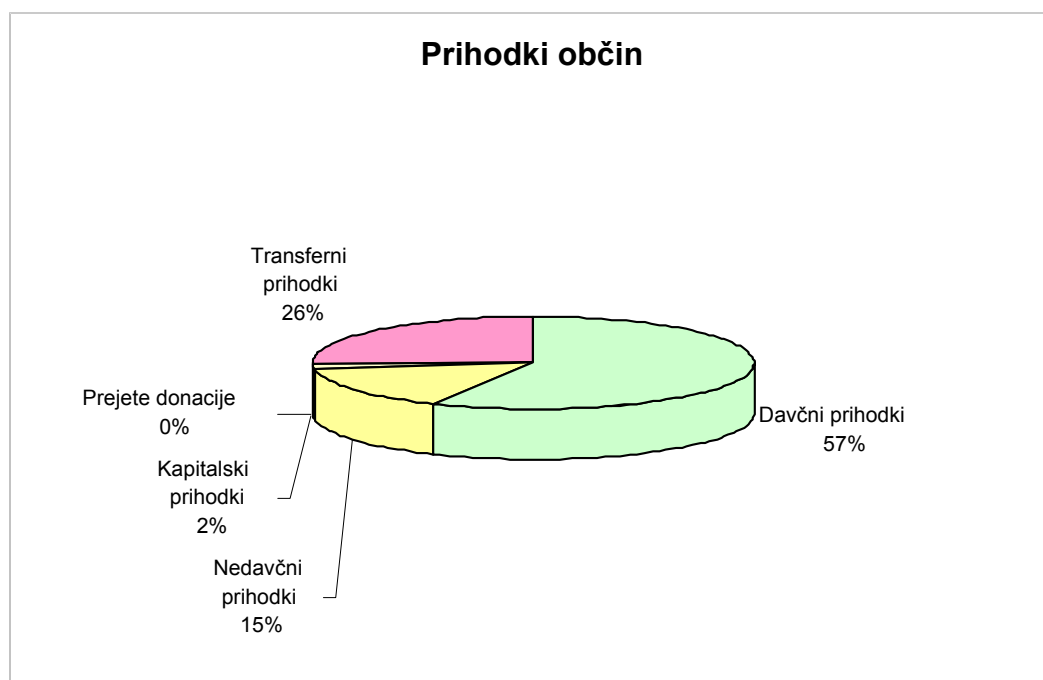
Najpomembnejši med davčnimi viri je delež dohodnine. Med davke, ki jih občina lahko samostojno predpiše in oblikuje njihovo višino, lahko uvrstimo le nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča in komunalne takse; ti so lahko pojmovani kot pravi lastni davčni viri in jih občina lahko prilagaja potrebam in zmožnostim lokalnega prebivalstva. Kupnino od zamenjave in prodaje občinskega premoženja so občine dolžne vračati v obliki naložb, vzdrževanja ali nakup občinskega stvarnega premoženja. Ti prihodki so za občino pomembno dopolnilo pri pomanjkanju sistemskih virov.

Tabela 1: Prihodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

V mio SIT	SKUPAJ PRIHODKI	Davčni prihodki	Nedavčni prihodki	Kapitalski prihodki	Prejete donacije	Transforni prihodki
1995	108.341	62.409	16.458	1.818	0	27.655
1996	128.275	76.076	25.105	1.728	0	25.365
1997	147.349	85.019	26.551	3.774	0	32.006
1998	167.158	96.659	30.743	3.554	0	36.202
1999	189.830	113.754	26.237	5.917	1.135	42.788
2000	215.048	125.917	29.248	8.781	975	50.127
2001	240.617	145.117	35.998	9.216	731	49.555
2002	264.855	164.578	37.393	12.847	992	49.045
2003	289.692	178.827	41.388	13.636	1.221	54.621
2004	310.958	191.431	44.901	18.119	887	55.620
2005	341.473	197.713	47.466	24.991	1.125	70.178

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 80.

Slika 1: Prihodki občin glede na vire prihodkov

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 80.

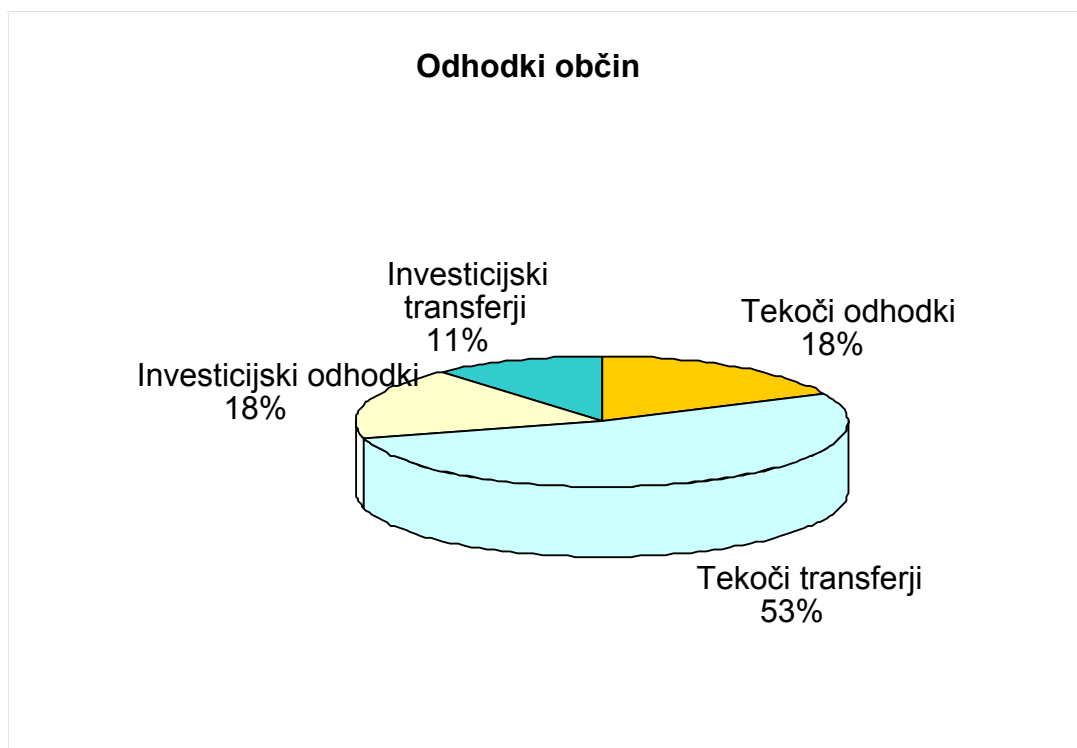
Iz Slike 1 je razvidno, da so največji vir občinskih prihodkov davčni prihodki, ki znašajo v skupnih prihodkih kar 57 % prihodkov, sledijo transforni prihodki, ki znašajo 26 % in nato nedavčni prihodki z 15 %.

Tabela 2: Odhodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

V mio SIT	SKUPAJ ODHODKI	Tekoči odhodki	Tekoči transferji	Investicijski odhodki	Investicijski transferji
1995	104.370	18.561	55.365	18.759	11.685
1996	124.246	21.242	61.838	23.163	18.003
1997	140.868	25.705	66.400	27.304	21.459
1998	162.483	29.089	76.492	33.249	23.654
1999	187.357	38.290	80.966	52.614	15.488
2000	214.428	46.568	89.610	58.258	19.992
2001	242.514	53.592	97.873	67.866	23.183
2002	273.522	61.846	105.590	76.470	29.616
2003	290.806	68.745	112.808	75.895	33.357
2004	310.819	75.123	120.239	79.302	36.156
2005	328.806	78.437	126.612	90.373	33.385

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 84.

Slika 2: Odhodki občin po vrsti porabe

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 84

Iz Slike 2 je razvidno, da največjo porabo predstavljajo tekoči transferji, kar pomeni, da občine največ svojih sredstev namenjajo za javne službe, ki so organizirane na področju družbenih in

gospodarskih javnih dejavnosti. Ti predstavljajo kar 53 % odhodkov občin. Naslednji po velikosti so tekoči odhodki, ki znašajo 18 % občinskih odhodkov in so odhodki, ki zagotavljajo delovanje občin. Tako ostane za investicije, ki pa so zelo nujne za razvoj občin, le 18 % odhodkov in s pomočjo države naslednjih 11 %.

Občina se lahko zadolžuje z izdajo vrednostnih papirjev ali z najetjem posojil. Zadolžuje se lahko le za financiranje investicij v infrastrukturo in za stanovanjsko gradnjo. Možnosti zadolževanja občin so zakonsko omejene na obseg 10 % realiziranih prihodkov v predhodnem letu, odplačilo glavnice in obresti v posameznem letu pa ne sme preseči 5 % prihodkov preteklega leta. Čez 10 % zadolžitve se lahko občina zadolži le za financiranje stanovanjske gradnje in oskrbe z vodo ter za odvajanje in čiščenje odplak, če odplačilo glavnice in obresti ne presega 3 % realiziranih prihodkov v posameznem letu. V obseg zadolžitve štejejo poleg neposrednega zadolževanja tudi vsa dana soglasja in poročila občine javnim podjetjem in zavodom. Za odobritev najetja posojila pa mora občina pridobiti soglasje ministrstva za finance, kar je zelo strogo.

Podrobnejši podatki o skupnih prihodkih in odhodkih občinskih proračunov in po posameznih občinah so podani v prilogi (glej prilogo Tab. 1 do Tab. 13, str. 1-16). Če lastni viri občine niso zadostni za opravljanje osnovnih nalog občine pripadajo občini dodatna sredstva v obliki finančne izravnave (glej prilogo Tab. 14, str. 17). Ob ustanovitvi občin je bila občina upravičena do finančne izravnave, če lastni viri občine niso dosegli 90 % povprečja javne porabe občin v Sloveniji. S prehodom financiranja občin na sistem primerne porabe se dodatna sredstva države vežejo na obseg lastnih prihodkov, ki jih ima občina za pokrivanje letnega obsega primerne porabe

V teoriji ločimo dodatna sredstva države nižjim ravnom lokalnih oblasti na splošne dotacije in namenske dotacije. Splošne dotacije so sredstva finančne izravnave, s katerimi občina razpolaga prosto. Sredstva, ki jih država odobri občini za sofinanciranje investicij in posebnih potreb, pa lahko opredelimo kot namenske dotacije. Dodatna sredstva države so namenska tudi za financiranje posebnih potreb pri delovanju narodnih skupnosti.

Analiza veljavnega modela financiranja je pokazala velika nesorazmerja med lastnimi prihodki na prebivalca po občinah. Največji del prihodkov občine v še veljavnem modelu predstavlja dohodnina, torej neposredni davek, ki zajema v povprečju kar 78 % prihodkov občin, na katere pa občine nimajo nobenega vpliva. Država določa zavezance, višino in oprostitve. Razdelitev dohodnine po občinah je neenakomerna. Drugi največji vir občinskih dohodkov je nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, ki v povprečju znaša 10,5 % v skupnih lastnih virih financiranja, v nekaterih izjemnih primerih pa celo več kot 20 %. Prihodki od davka na dediščino in darila, davka na dobitke od iger na srečo, davka na promet nepremičnin itd. so v višini 6,4 % glede na vse lastne prihodke in ostali dohodki okoli 4,8 % glede na lastne vire. Analize pokrivanja primerne porabe s sredstvi iz lastnih virov financiranja kaže podatke o ustvarjenih presežkih teh sredstev v občinah, ki niso prejemale finančne izravnave. Teh sredstev je bilo v

letu 2002 za več kot 24 milijard Sit, v letu 2003 več kot 22 milijard Sit, v letu 2004 več kot 19 milijard Sit in v letih 2005 in 2006 za več kot 16 milijard Sit (Ministrstvo za finance, 2006).

Problem obstoječega modela financiranja občin je tudi problem stroškov oziroma višine primerne porabe po občinah, ki kaže, da so dejanski stroški za izvajanje nalog občin skupno in glede na posamezno občino višji od priznane porabe na prebivalca v državi in od ugotovljene primerne porabe posameznih občin. Koeficient med dejanskimi stroški in izračunano primerno porabo po občinah po podatkih za leto 2005 odstopa od dejansko izračunanih stroškov za več kot 10 %. Z zakonom določena primerna poraba na prebivalca torej ne upošteva primerne višine sredstev, s katerimi lahko občina zagotovi financiranje lokalnih zadev javnega pomena. Vsaka vrednost izračunane primerne porabe občine, ki je višja od njenih lastnih prihodkov, pomeni dotacijo iz državnega proračuna in posledično odvisnost občine od države in torej izgubo dela avtonomnosti. Trajajoča finančna izravnava pa tudi destimulira občino pri pridobivanju lastnih prihodkov. Sedanji model financiranja občin tudi ne stimulira občinske uprave za sprožanje lastnih razvojno ekonomskih potencialov.

Sprejet pa je tudi že nov Zakon o financiranju občin (Uradni list RS, št. 123/06). Cilj novega Zakona o financiranju občin je zagotovitev sorazmernosti virov financiranja in pristojnosti občin, večja finančna avtonomija in manjša odvisnost financiranja lokalnih javnih zadev od dodatnih sredstev iz državnega proračuna ter določitev ustreznih meril za zagotavljanje dodatnih sredstev iz državnega proračuna občinam, ki z lastnimi sredstvi ne morejo zagotoviti financiranja svojih nalog, ter dodatnih sredstev za financiranje nalog, ki jih opravljajo občine in pomenijo zagotavljanje širšega javnega interesa in razvojnih ciljev države. Vendar je vprašanje ali nov zakon tudi dejansko zagotavlja te cilje kot tudi načela evropske listine lokalne samouprave ali le prerazporeja sredstva od bogatejših občin na revnejše in manjše občine zaradi politike.

Lokalne javne zadeve financira občina samostojno iz lastnih virov na podlagi svojega proračuna, občini, ki s prihodki iz prvega odstavka ne more zagotoviti opravljanja svojih nalog določenih z zakonom, zagotovi dodatna sredstva država. To drži, vendar je pri tem bistvenega pomena, koliko lastnih sredstev država omogoči občini in koliko stroškov ima dejansko občina za zagotavljanje javnih nalog za svoje prebivalce.

Načelo lokalne samouprave se izraža v pravici občin, da samostojno v skladu z ustavo in zakonom določajo naloge, ki so jih v korist svojih prebivalcev sposobne samostojno zagotavljati in tudi financirati. Vendar je to načelo, ki je eno od temeljnih načel učinkovitega delovanja lokalne samouprave v nasprotju z načelom enakosti, kot ga razlaga predlagatelj zakona, ki pravi, da se enakopravnost zagotavlja s porazdelitvijo sredstev odstopljenih državnih davkov ob upoštevanju primerne obsega potrebnih sredstev posamezne občine za financiranje nalog, ki so občinam naložene z zakoni in so jih dolžne izvajati. To se najbolj pokaže pri določanju lastnih virov, ki so zajeti v izračunu primerne porabe. Načeli finančne avtonomije in koneksitete sta opredeljeni kot temeljni načeli, ki določata, da naj se občina financira iz lastnih virov in da morajo biti finančni viri v razmerju z nalogami. Problem se pa pojavi, ko država določi obseg

nalog in tudi standard opravljanja posameznih nalog in občina nima nobene samostojnosti pri financiranju nalog, ki so bistvenega pomena za posamezno občino, niso pa obvezne naloge za vse občine. Enako je s standardom zagotavljanja posameznih javnih storitev, ki se lahko glede na območje in zahteve prebivalcev posameznega območja bistveno razlikuje.

Zadolževanje občine je omejeno z osmimi odstotki sredstev proračuna občine, ki so lahko namenjena za odplačilo glavnice in obresti iz zadolžitvev, kar ostaja enako, le da po veljavnem zakonu velja zadolževanje 5 % plus 3 % za točno določene namene. Dodatna sredstva države se še naprej zagotavljajo za financiranje obveznih nalog v obliki finančne izravnave, za sofinanciranje posameznih nalog, določenih s posebnim zakonom ali drugim državnim predpisom, za sofinanciranje investicij in za sofinanciranje skupnega opravljanja nalog občinske uprave.

Določena so tudi področja obveznih nalog, ki jih morajo občine tekoče financirati. Stroški občinskih proračunov za financiranje obveznih nalog v preteklem štiriletnem obdobju, korigirani z inflacijskimi gibanji, pa so podlaga za izračun povprečnih stroškov na prebivalca v državi, ki se imenuje povprečnina in pomeni primeren obseg sredstev za tekoče financiranje obveznih nalog občin na prebivalca v državi. Povprečnina je izhodišče za izračun primerne porabe posamezne občine, za katero se še vedno upoštevajo podatki o površini, dolžini lokalnih cest, številu prebivalcev, mlajših od 15 let, in številu prebivalcev, starejših od 65 let, vendar z drugačno težo. Tako bi skupno vplivali količniki izračunani iz podatkov posamezne občine na 39 % njene primerne porabe. Od tega naj bi v 6 % vplivala površina, v 13 % dolžina občinskih cest, v 16 % število prebivalcev, mlajših od 15 let, in 4 % število prebivalcev, starejših od 65 let. Tako bo na podlagi povprečnine ministrstvo za finance za posamezno proračunsko leto ugotovilo obseg primerne porabe občine z naslednjo formulo:

$$PP_i = (0,61 + 0,13 * C_i + 0,06 * P_i + 0,16 * M_i + 0,04 * S_i) * P * O_i$$
 (Zakon o financiranju občin, 2006, 13. člen)

Kjer je prejšnja poraba na prebivalca ZP nadomeščena s povprečnino P. Nato ministrstvo za finance ugotovi delež državnih davkov na prebivalca v državi, to je tako imenovana glavarina, ki se določi po naslednji formuli:

$$G_l = SPP * Irc / O$$
 (Zakon o financiranju občin, 2006, 14. člen)

kjer je:

G_l – glavarina,

SPP – vsota primernih porab vseh občin za posamezno proračunsko leto,

Irc – predvidena inflacija za proračunsko leto in

O – število prebivalcev v državi.

Občinam potem pripada prihodek iz glavarine v višini glavarine pomnožene s številom prebivalcev občine in korigiran z indeksom raznolikosti občinam, ki se izračuna po naslednji

formuli:

$G_{li} = O_i * G_l * (0,2 - 0,8 * I_{ro})$ (Zakon o financiranju občin, 2006, 14. člen)

kjer je:

G_{li} – prihodek občine iz naslova glavarine,

O_i – število prebivalcev s stalnim prebivališčem v občini na dan 1. januarja

G_l – glavarina na prebivalca v državi in

I_{ro} – indeks raznolikosti občine.

Indeks raznolikosti se izračuna po formuli ($2 - (O_i * G_l / P_{Pi})$), pri čemer je P_{Pi} primerna poraba občine. Vendar bodo zaradi posebnosti posamezne občine nastala odstopanja med primerno porabo oziroma predvidenimi stroški in prihodki občine iz glavarine. Ta odstopanja bodo v občinah, v katerih bo presežek prihodkov iz glavarine nad primerno porabo znašal več kot 15 %, izravnana tako, da se bodo občini ti prihodki zmanjšali za polovico presežka nad 115 % primerne porabe. To pa dejansko pomeni, da bodo uspešne in učinkovite razvojno usmerjene občine kaznovane za svoj uspeh in s tem tudi destimulirane v bodočnosti, zato bodo poskušale biti uspešne le do meje, kjer ne bodo sankcionirane. To dejansko pomeni zaviranje napredka v nekaterih najuspešnejših občinah.

Določeno je tudi prehodno obdobje v trajanju pet let, v katerem bo postopoma uveljavljena določba o ugotovitvi in uskladitvi povprečnine. V tem prehodnem obdobju se predvideva, da se pri izračunu glavarine kot vir financiranja upošteva tudi delež nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča (NUSZ) in prihodkov občin iz davkov na dediščine in darila, davkov na dobitke od iger na srečo, davek na promet nepremičnin ter nekaterih taks, tako da se zmanjša delež davčnih virov, ugotovljenih na podlagi skupne primerne porabe vseh občin, in sicer različno po letih. V letu 2007 kar 60 % NUSZ in 100 % ostalih naštetih davkov in taks. Tako se bo kar 60 % NUSZ upoštevalo pri obsegu primerne porabe, kar pomeni, da bo ta prihodek porabljen za tekočo porabo, kot so transferji in vzdrževanje, in občinam bo manj sredstev ostalo za investicije, za katere se je ta dajatev dejansko po občinah porabila. Država pa bo ohranila pravico občin do dodatnih sredstev državnega proračuna v višini le 3 % skupne primerne porabe občin za sofinanciranje investicij občin.

Posledica sprejetja novega sistema financiranja občin bodo po oceni za leto 2007 prihodki manjši za 62.494.225.009 Sit ter manjši tudi načrtovani odhodki državnega proračuna, namenjeni finančni izravnavi in investicijskim transferom za 52.323.569.616 Sit. Skupna primerna poraba po veljavnem zakonu bi znašala 224.978.068.673 Sit, lastna sredstva občin pa bi bila 183.914.534.504 Sit. Od 210 občin bi finančno izravnavo prejelo 196 občin (če je verjeti ocenam le 14 ne). Po novem zakonu bi bila za leto 2007 določena povprečnina v znesku 110.000 Sit in torej skupna primerna poraba vseh občin 219.488.524.111 Sit. Ocena finančne izravnave, ki bi jo prejelo še 80 občin (in 130 ne), je 2.683.478.946 Sit. V letu 2008 pa bi finančno izravnavo po veljavnem zakonu prejelo kar 199 občin (in le 11 ne), skupna primerna poraba

znašala 236.596.527.595 Sit in lastni prihodki občin 187.592.825.194 Sit. Po novem zakonu bi skupna primerna poraba v letu 2008 znašala 229.914.229.006 Sit in delež glavarine v višini 220.523.464.049 Sit, finančno izravnava bi prejelo 80 občin (Ministrstvo za finance, 2006). Iz podatkov je jasno, da poskuša država zmanjšati svoje stroške finančne izravnave in jih naprtiti uspešnejšim predvsem večjim občinam, pa čeprav imajo ravno te občine večje zahteve po javnih dobrinah s strani svojih prebivalcev.

Nov sistem financiranja naj bi odpravil odvisnost večine občin od državnega proračuna, ker se znižuje višina neposredne finančne izravnave, kar seveda drži, ker bodo to finančno izravnava financirale bogatejše občine. Prav tako je zapisano, da se povečuje financiranje iz davčnih virov, ki pripadajo občinam, kar pa seveda ne drži. Na to kaže tudi primerjava višine primerne porabe za leti 2007 in 2008, ko je izračunana višina primerne porabe po starem zakonu višja kot po novem predlaganem, torej se viri financiranja občin dejansko znižujejo. Če ob tem upoštevamo še dejstvo, da tudi dosedanja primerna poraba ni zadostovala niti za financiranje tekočih potreb občin in so si občine zagotavljale sredstva predvsem iz nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč in iz prodaje premoženja za investicije, pomeni to životarjenje občin in ne njihov razvoj.

11. POKRAJINA

Regionalizacija je sredstvo za povezano in soodvisno gospodarsko, prostorsko, socialno in kulturno členitev prostora države zaradi ustvarjanja pogojev za: optimalno teritorialno delitev dela, funkcionalno posredovanje države pri ustvarjanju čim boljših in čim enakopravnejših možnosti za delovanje tržnih mehanizmov ter samorazvoj lokalnih in regionalnih družbenih skupnosti. Regionalizacija je proces, katere cilj je izoblikovati regije oziroma pokrajine. V Sloveniji ni širših samoupravnih skupnosti – pokrajin in ne upravnih okrajev. Posledica take ureditve sistema je visoka stopnja centralizacije. Sistem visoke decentralizacije v komunalni ureditvi je zamenjal sistem centralizacije v državnih organih. Posledica tega je sistemska jalovost pri opravljanju javnih zadev. Problematika slovenskih regij je od začetka sporna zaradi 143. člena Ustave RS, ki zahteva, da se občine v pokrajine povezujejo prostovoljno, in zaradi vprašanja, ali je Slovenijo glede na njen teritorialni obseg sploh smiselno notranje razčlenjevati na pokrajine. Razen tega se bodo bistveno povečali stroški delovanja države, kar se je pokazalo že na primeru upravnih enot, kjer se je število zaposlenih podvojilo. Prav tako se bo ustvarila še dodatna elita, ki bo imela edini cilj samo lasten razvoj in promocijo. V prid regionalizacije govori dejstvo, da so se od osamosvojitve med slovenskimi pokrajinami razlike še dodatno poglobile. Razlog v prid je tudi vedno večja stopnja centraliziranosti države. Z ustanovitvijo regij bi se tudi izboljšale možnosti za konkuriranje za sredstva strukturnih, regionalnih in drugih skladov Evropske unije. Vendar bo na pokrajine potrebno prenesti tudi pomemben del ekonomske moči in pomemben del pristojnosti.

Po drugič noveliranem besedilu zakona (Zakon o lokalni samoupravi, 1995) se pokrajina ustanovi, spremeni ali ukine z zakonom, na podlagi odločitve občinskih svetov, sprejetih z dvotretjinsko večino vseh članov. O odločitvi občinskega sveta se lahko izvede referendum,

odločitev je sprejeta, če je za to glasovala večina volivcev, ki je glasovala. Vendar se tako sprejeta odločitev, podprta z izraženo voljo prebivalcev na referendumu, uveljavi z zakonom. Občine s statutom pokrajine opredelijo lokalne zadeve širšega pomena, ki jih pokrajina opravlja v svoji pristojnosti, organe pokrajine in način njenega financiranja. Pokrajina torej ne sprejema svojega statuta sama, ampak ga sprejemajo občine in z njim določijo tudi vse bistvene elemente njenega statusa. Država pa lahko z zakonom prenese določene zadeve v izvorno pristojnost pokrajine, predvsem s področij varstva okolja, urejanja prostora, naravnih vrednot in kulturne dediščine, uveljavljanja pravic in položaja narodnostnih skupnosti, socialne politike, prometa in zvez, oskrbe z energijo, služb za širše območje na področju zdravstva, socialnega varstva, šolstva in poklicnega usposabljanja, kmetijstva in ribolova ter preskrbe, turizma in gostinstva. Razen tega pa lahko država pooblasti pokrajino za izdajanje posameznih predpisov.

Regionalizacija je potrebna predvsem zaradi hitrejšega reševanja notranjih razvojnih problemov ter uveljavljanja načela subsidiarnosti oziroma zagotovitve procesa decentralizacije, kot podlage za hitrejši in skladnejši razvoj celotne Slovenije. Pokrajine naj bi zapolnjevale vrzel med majhnimi občinami in državo in blažile sedanjo preveliko urejevalno in dejansko moč države glede na sedanje šibke občine. Pokrajine so potrebne tudi zaradi primerljivosti z državami EU in predvsem zaradi uspešnejšega kandidiranja za sredstva EU. Potreba po pokrajinah pa se kaže tudi zaradi čezmejnega sodelovanja, lokalnih in regionalnih skupnosti.

V področni zakonodaji je potrebno v skladu z načelom subsidiarnosti razmejiti naloge med državo in lokalno samoupravo v korist občin in bodočih pokrajin. Preseči je treba prostorsko in vsebinsko omejevanje lokalne demokracije v Sloveniji. V zakonodaji in v praksi bi bilo potrebno vsestransko zavarovati občine in bodoče pokrajine (regije) pred posegi države v njihove pristojnosti ter zagotoviti trdne in stabilne materialne vire za njihovo delovanje. Po priporočilih kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Evrope (CLRAE) je potrebno lokalnim skupnostim zagotoviti lastne finančne vire, strožje upoštevati merila zakona o lokalni samoupravi pri ustanavljanju novih občin in preprečiti še večjo razdrobljenost, doseči sodelovanje med Ministrstvom za finance in Ministrstvom za javno upravo, zlasti glede financiranja lokalnih skupnosti, ter vključevati lokalne skupnosti v te razprave in v pripravo različnih drugih zakonov s področja lokalne samouprave, v celoti spoštovati evropsko listino lokalne samouprave o pravici lokalnih skupnosti do združevanja ter regijam določiti jasna pooblastila.

12. ORGANI OBČINE

Organi občine so po zakonu Občinski svet, Župan in Nadzorni odbor. Občinski svet je izvoljeni predstavniški organ z generalno pristojnostjo za odločanje o vseh zadevah iz okvira pravic in dolžnosti občine. Občinski svet po zakonu sprejema statut občine, odloke in druge občinske akte, prostorske in druge plane razvoja občine, sprejema občinski proračun in zaključni račun, daje soglasje k prenosu nalog iz državne pristojnosti na občino, na predlog župana imenuje in razrešuje enega ali več podžupanov, imenuje in razrešuje člane nadzornega odbora ter člane komisij in odborov občinskega sveta, nadzoruje delo župana, podžupana in občinske uprave

glede izvrševanja odločitev občinskega sveta, odloča o pridobitvi in odtujitvi občinskega premoženja ter odloča o drugih zadevah, ki jih določa zakon ali statut. Zakon tudi določa, da šteje občinski svet od 7 do 45 članov. Nadaljnja razčlenitev števila članov občinskega sveta glede na število prebivalcev pa je zapisana v zakonu o lokalnih volitvah. Seje občinskega sveta sklicuje in vodi župan, ki prav tako predlaga dnevni red seje, ne more pa biti član občinskega sveta. Strokovno in administrativno delo za občinski svet ter za njegove odbore in komisije zagotavlja župan. Zelo pomemben občinski organ je Župan, ki predstavlja občino in jo zastopa kot pravno osebo, je glavni predlagatelj vseh odločitev, ki jih sprejema občinski svet. Je ekskluzivni predlagatelj proračuna in zaključnega računa in predlagatelj odlokov in drugih aktov iz pristojnosti občinskega sveta, skrbi pa tudi za izvajanje vseh odločitev občinskega sveta ter za objavo statuta, odlokov in vseh drugih splošnih aktov občinskega sveta. Lahko pa tudi zadrži objavo splošnega akta, če meni, da je neustaven ali nezakonit in predlaga občinskemu svetu, da o njem ponovno odloča. Župan vodi občinsko upravo, ki jo lahko neposredno vodi tajnik oziroma direktor občinske uprave, ki ga imenuje župan. Župan tudi določa sistemizacijo delovnih mest v upravi in odloča o imenovanju in sklenitvi delovnega razmerja zaposlenih v občinski upravi, v kolikor za to ne pooblasti tajnika občinske uprave.

V zakonu so opredeljene tudi nekatere oblike neposrednega upravljanja prebivalcev v občini, kot so zbori občanov, referendum in ljudska iniciativa, ki jih označuje kot oblike sodelovanja občanov pri odločanju v občini. Referendum razpiše občinski svet o kakšnem svojem aktu na lastno pobudo ali na zahtevo najmanj 10 % volivcev. Ljudska iniciativa pa opredeljuje, da lahko 5 % volivcev v občini zahteva izdajo ali razveljavitev splošnega akta ali druge odločitve iz pristojnosti občinskega sveta ali drugih občinskih organov.

13. VOLILNI SISTEM ZA LOKALNE VOLITVE V SLOVENIJI

Zakon o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93) predpisuje dva volilna sistema za volitve članov občinskega sveta, in sicer večinski sistem, ki se uporablja tudi za volitve županov, ter proporcionalni volilni sistem. Posamezni sistem se uporablja glede na število članov občinskega sveta. Večinski volilni sistem se tako uporablja za volitve v občinske svete, ki štejejo manj kot 12 članov, proporcionalni volilni sistem pa za volitve v občinske svete, ki štejejo 12 ali več članov. Večinski volilni sistem se uporablja tudi za volitve predstavnikov italijanske oziroma madžarske narodne skupnosti in predstavnikov romske skupnosti.

13.1. Večinski volilni sistem

Pri volitvah po večinskem načelu se glasuje o posameznih kandidatih, kjer se lahko glasuje največ za toliko kandidatov, kolikor članov občinskega sveta se voli. Izvoljeni so kandidati, ki so dobili največ glasov. Volivec lahko odda vse glasove, torej največ toliko kot se voli članov občinskega sveta, lahko pa jih odda tudi manj, vendar vsaj enemu kandidatu. Za večinske volitve članov občinskega sveta se v občini oblikujejo volilne enote, če pa občinski svet ne šteje več kot 7 članov, se lahko vsi člani sveta volijo v občini kot eni volilni enoti. Volilne enote se oblikujejo

tako, da se en član občinskega sveta voli na približno enako število prebivalcev.

Pri večinskem sistemu obstajata dve osnovni različici, sistem absolutne večine in sistem relativne večine. Pri sistemu absolutne večine so izvoljeni kandidati, ki so dobili večino, to je več kot polovico oddanih veljavnih glasov. Tak sistem se uporablja za volitve župana. Prikazan primer izračuna mandata oziroma mandatov temelji na dejanskih izračunih in podatkih občine Piran, s tem, da niso uporabljena konkretna imena kandidatov in list kandidatov. V prvem krogu lokalnih volitev za županjo/župana so bili doseženi naslednji rezultati, (glej prilogo Tab. 15, str. 17). Ker nobeden kandidat ni dobil absolutne večine, to je 50 % in en glas, se opravi drugi krog volitev med dvema kandidatoma, ki sta dobila največje število glasov (glej prilogo Tab. 16, str. 17).

Po sistemu relativne večine so izvoljeni kandidati, ki so dobili največ glasov. Tak sistem se uporablja za volitve članov občinskega sveta, članov krajevnih ali vaških skupnosti in predstavnikov narodnosti. V tem primeru so izvoljeni kandidati, ki so dobili največje število glasov, in sicer do popolnitve oziroma dodelitve vseh mandatov, to je do števila članov sveta. V kolikor se voli en član občinskega sveta in imata dva kandidata največje število glasov, odloči o izvolitvi med njima žreb. Žreb odloča o izvolitvi tudi, če se voli več članov občinskega sveta in sta zadnja dva kandidata, od katerih eden še pride v poštev za izvolitev, dobila enako število glasov. V kolikor se voli sedem članov sveta, je izvoljenih prvih sedem kandidatov, ki je dobilo največje število glasov volivcev. Tak primer je za volitve v svet krajevne skupnosti (glej prilogo Tab. 17, str. 18).

13.2. Proporcionalni volilni sistem

Pri proporcionalnih volitvah se glasuje o listah kandidatov v volilni enoti. Volivec lahko glasuje samo za eno listo kandidatov. Lahko pa volivec odda tudi preferenčni glas posameznemu kandidatu na kandidatni listi. Če se glasuje o listah kandidatov v občini kot eni volilni enoti, se mandati dodelijo listam kandidatov po zaporedju najvišjih količnikov, ki se dobijo tako, da se število glasov za vsako listo kandidatov deli z vsemi celimi števili od 1 do števila članov občinskega sveta. Ta sistem imenujemo D'Hondtov sistem (Predpisi o volitvah, 2002, str. 23). Z liste kandidatov je potem izvoljenih toliko kandidatov, kolikor mandatov je dobila lista.

Primer izračuna za dodelitev mandatov posameznim listam pri proporcionalnem volilnem sistemu z eno volilno enoto:

1. Najprej se ugotovijo rezultati po posameznih voliščih. To storijo volilni odbori (glej prilogo Tab. 18, str. 19).
2. Nato se seštejejo rezultati po voliščih, da dobimo skupno število dobljenih glasov za posamezne liste kandidatov. Ko dobimo seštevke vseh glasov po posameznih kandidatnih listah, te seštevke delimo z vsemi števili od ena do števila članov občinskega sveta. To je tako imenovani D'Hondtov sistem razdelitev mandatov (glej prilogo Tab. 19, str. 20).

Dobljene količnike razvrstimo po velikosti od največjega do tistega, ki še zagotavlja izvolitev kandidata za člana občinskega sveta. Na primer do količnika pod številko 22, v kolikor šteje občinski svet 22 članov (glej prilogo Tab. 21, str. 22). Tako dobimo število mandatov za člane občinskega sveta za posamezno listo. S tem je tudi ugotovljeno, katere liste kandidatov so sploh dobile mandate oziroma sedeže in koliko ter katerim listam kandidatov to ni uspelo. D'Hondtov sistem preferira liste kandidatov, ki so dosegle visoko število glasov na volitvah. Zaradi takega sistema razdelitve mandatov se zgodi, da odpade veliko list kandidatov, ki so dobile manjše število glasov. To je sicer pozitivno, ker je lažje sestaviti koalicijo, ki zagotavlja delovanje občinskega sveta, ni pa ugodno z vidika pluralnosti zastopanosti posameznih skupin v občinskem svetu. Pri razdelitvi mandatov vidimo, da je Lista 15 dobila 7 (sedem) mandatov, Lista 11 5 (pet) mandatov, Lista 4 (štiri) mandate, Lista 8 in Lista 12 po 2 (dva) mandata ter Lista 10 in Lista 16 po 1 (en) mandat. Trije mandati pa pripadajo pripadnikom narodnosti.

V kolikor je občina razdeljena na več volilnih enot, je postopek nekoliko drugačen. Še vedno je potrebno najprej sešteti rezultate, ugotovljene na posameznih voliščih, vendar se v tem primeru seštejejo rezultati, ugotovljeni po voliščih le za posamezno volilno enoto (glej prilogo Tab 20, str. 21), kjer so posamezne volilne enote obarvane z različnimi barvami. Volišča pobarvana z rumeno barvo, spadajo v volilno enoto 1, volišča, pobarvana z kožno rjavo, spadajo pod volilno enoto 2, z modro so pobarvana volišča, ki spadajo pod volilno enoto 3, ter z zeleno volišča pod volilno enoto 4. Volišča 16, 17, 18 in 19 predstavljajo volišča za predčasne volitve, v katera so zaradi poenostavitve vključeni tudi glasovi, prispeli po pošti. Po pošti imajo pravico glasovati volivci, ki se ne nahajajo na dan volitev doma in so nastanjeni v posebnih državnih institucijah, kot so bolnice, vojašnice, zapori in podobne institucije.

Kadar se člani občinskega sveta volijo po proporcionalnem sistemu v dveh ali več volilnih enotah v občini, se mandati razdelijo na dveh ravneh s kombinacijo dveh načinov proporcionalne delitve mandatov:

- na ravni volilne enote se razdelijo mandati po sistemu navadnega (Harejevega) količnika;
- na ravni občine pa se razdelijo mandati, ki niso bili razdeljeni v volilnih enotah, med istoimenske liste, ki so bile vložene v dveh ali več volilnih enotah, glede na skupno število glasov, ki so jih dobile v vseh volilnih enotah po D'Hondtovem sistemu.

Število mandatov, ki jih dobi posamezna lista v volilni enoti, se ugotovi s količnikom, ki se izračuna tako, da se skupno število glasov, oddanih za vse liste kandidatov v volilni enoti, deli s številom članov občinskega sveta, ki se volijo v volilni enoti. Nato se število dobljenih glasov za posamezno listo deli s tem količnikom. Ti količniki za posamezne liste se nahajajo v stolpcu »količnik« (Glej prilogo Tab 10, str.). Posamezni listi kandidatov pripada toliko mandatov, kolikokrat je količnik vsebovan v številu glasov za listo. Tako dobljene mandate imenujemo direktni mandati. Tako pripadajo listi 15 štirje direktni mandati ter listi 11 en direktni mandat. Torej je po sistemu navadnega, to je Harejevega sistema razdeljeno šele pet mandatov. V našem primeru torej ostane za razdelitev še 17 mandatov. Ti mandati pa se razdelijo na ravni občine na

podlagi D'Hondtovega sistema (glej prilogo Tab. 19, str. 20).

Sedaj imamo število dobljenih mandatov posameznih list kandidatov in nam preostane samo še določiti, kateri kandidati s posameznih list so dobili mandate. Tu pa se sedaj bistveno razlikujeta sistema z eno ali več volilnimi enotami. Kadar imamo eno volilno enoto, je to zelo enostavno, saj so dodeljeni mandati po vrstnem redu, kakor so razvrščeni na kandidatni listi, seveda z izjemo, v kolikor je najmanj četrtina volivcev, ki so glasovali za posamezno listo kandidatov, oddala preferenčne glasove za posamezne kandidate z liste. V tem primeru so z liste izvoljeni kandidati po zaporedju največjega števila preferenčnih glasov, seveda v kolikor število preferenčnih glasov posameznega kandidata presega 10 % števila vseh glasov, oddanih za listo. V kolikor ni izpolnjen pogoj preferenčnih glasov, dobimo kandidate, ki so dobili mandat (glej prilogo Tab 22, str. 23). Kandidati, ki so dobili mandat, so potemnjeni.

V primeru, ko je občina razdeljena na več volilnih enot, se mandati dodeljujejo na podlagi zaporedja največjih količnikov (največjih ostankov glasov v razmerju do količnika v volilni enoti). V našem primeru je občina razdeljena v 4 volilne enote, kjer se na kandidatnih listah 1 in 3 voli šest kandidatov in volilnih enotah 2 in 4 po pet kandidatov za člane občinskega sveta. Najprej se podelijo direktni mandati, kar je v tabeli označeno z modro barvo (glej prilogo Tab 23, str. 23). Nadalje se podelijo mandati po zaporedju najvišjih količnikov. Vendar se običajno dogodi, da se posamezne volilne enote že zapolnijo in je v takem primeru potrebno podeliti mandat kandidatu z liste, ki ima naslednji največji količnik. Zato so z rumeno barvo označeni kandidati, ki so dobili mandat po zaporedju največjih količnikov, s sivo barvo pa kandidati, katerim se je podelil mandat, ker je v volilni enoti, v kateri bi moral biti podeljen mandat po zaporedju največjega količnika, že izčrpana možnost podelitve mandata, ker je podeljeno že maksimalno število mandatov.

SKLEP

Iz tega kratkega pregleda razvoja in ureditev lokalne samouprave predvsem v Evropi in Sloveniji, je že moč videti določena odstopanja naše ureditve od evropske, predvsem kontinentalne. Slovenski sistem lokalne samouprave še ne spoštuje evropsko listino lokalne samouprave. Že v sami Ustavi RS lahko opazimo vsaj dva večja problema naše lokalne samouprave. Prvi je definiranje občine, kjer opredelitve napotujejo na ustanavljanje majhnih občin z malo pristojnostmi. Drugi problem pa so opredelitve širših lokalnih skupnosti, ki jih po takšnih določbah skoraj ni mogoče ustanoviti. Ustanavljajo se lahko le nekakšna medobčinska sodelovanja. Sploh pa ni nikjer opredeljen proračun pokrajine in uprava pokrajine, kar samo dokazuje nezmožnost ustanovitve in delovanja teh širših skupnosti.

Zgodovinsko se je lokalna samouprava na slovenskem veliko bolj spreminjala, kot drugje po svetu. Tudi sam zakon o lokalni samoupravi je slab v strokovnem smislu kot sistemska ureditev lokalne samouprave. Same ureditve tudi ni mogoče uvrstiti v noben razpoznaven evropski model lokalne samouprave. Tako recimo ni jasno določeno področje delovanja lokalnih skupnosti

oziroma razmejitev med državnimi in lokalnimi zadevami, zato država prevzema naloge, ki po vseh definicijah in ureditvah spadajo v okvir lokalnih zadev. S področno zakonodajo država nalaga določene obveznosti občinam, za katere pa ne zagotovi sredstev. Naloge lokalne samouprave v Sloveniji so bistveno bolj omejene in več je vmešavanja države v delovanje lokalne samouprave.

Razmejitev pristojnosti med občinskim svetom in županom je še vedno nejasna. Zakon celo določa, da občinski svet odloča tudi o državnih zadevah, prenesenih na občino, če zakon ne določa drugače. Država je leta 1995 sicer prevzela vse državne funkcije, vendar pa ni čisto jasno, ali je bilo potrebno zato ustanoviti upravne enote in iz nekdanjih komunalnih občin prevzeti kadre, ki so se množili tako na upravnih enotah kot na občinah, saj se v evropskih ureditvah dogaja ravno nasprotno, in sicer, da državne naloge države prenašajo v opravljanje občinam. Trend v evropskih ureditvah kaže tudi ustanavljanje večjih modernih občin, ki so sposobne opravljati širše področje nalog. Pri nas pa se zopet nasprotno ustanavlja vse več manjših občin, ki ne morejo zagotavljati razvoja in učinkovitega upravljanja javnih služb, če jih sploh lahko.

Sistem financiranja ne spoštuje osnovna evropska načela. Država preveč omejuje samostojnost občin in jim ne zagotavlja niti minimuma lastnih finančnih sredstev za zagotavljanje javnih potreb prebivalstva. Dodatno pa uspešnim in razvojno usmerjenim občinam odtegne finančna sredstva, da lahko s temi sredstvi financira majhne in ne dovolj učinkovite občine, ki bi jih morala financirati država iz državnega proračuna in iz spodbud za enakomernejši regionalni razvoj. Vsekakor bo potrebno še veliko postoriti na področju lokalne samouprave, tako s spremembami ustave kot zakona o lokalni samoupravi, pa tudi druge področne zakonodaje. Predvsem pa v sami miselnosti oblasti, ki se bo morala obrniti od centralizacije k decentralizaciji, da bomo lahko primerljivi z modernimi evropskimi pa tudi svetovnimi trendi. Občine tudi zelo omejeno razpolagajo s svojim premoženjem, država pa jim ga celo odvzema. Prepričan sem, da bi z zagotavljanjem boljše, moderne lokalne samouprave dosegli boljši razvoj lokalnih skupnosti kot tudi države kot celote.

Proporcionalni volilni sistem za lokalne volitve za člane občinskega sveta je za volivce preveč zapleten in nejasen. Volivcem ni jasno za koga se dejansko odločajo ali za konkretne kandidate ali za strankarske liste. Moteč element za volivca je predvsem preferenčni glas, ki bi ga moral oddati tako, da vpiše številko kandidata na koncu vrstice, v katerem je lista kandidatov za katero je oddal svoj glas. Ime in priimek kandidata pa je podan le na razglasu in ni naveden na glasovnici. Najbolj nerazumljivo pa je podeljevanje mandatov, ki je nerazumljivo, ne samo za volivce, temveč tudi za kandidate same. Volivci ne razumejo zakaj je nekdo izvoljen in nekdo ne in ugotavljajo, da sploh s svojimi glasovi niso hoteli izvoliti kandidate, ki so bili izvoljeni. Volivci bi si na lokalnih volitvah najraje želeli večinski sistem, saj se najraje odločajo na podlagi poznavanja kandidata.

LITERATURA

1. Brezovšek Marjan: Pojemovno-teoretični okvir razvoja lokalne samouprave. Lokalna demokracija II, Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2005. str. 5-24.
2. Brezovšek Marjan: Velikost in naloge občin v Sloveniji. Lokalna demokracija II, Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2005. str. 68-85.
3. Fisher Ronald C.: State and Local Finance. 2nd ed. Chicago: Irwin, 1996. 677 str.
4. Grad Franc et al.: Državna ureditev Slovenije. Ljubljana: Založba Uradni list RS, 1999. 488 str.
5. Haček Miro: Zgodovinski kontekst nastajanja občin na slovenskem. Lokalna demokracija II, Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 2005. str. 43-67.
6. Grafenauer Božo: Lokalna samouprava na Slovenskem. Maribor: Pravna fakulteta, 2000 496 str.
7. Reynolds Andrew, Reilly Ben: The International IDEA Handbook of Electoral System Design. 2nd ed. Stockholm: International Idea, 1997. 167 str.
8. Šmidovnik Janez: Lokalna samouprava. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1995. 274 str.
9. Šmidovnik Janez: Pravni problemi lokalne samouprave. Dnevi slovenskih pravnikov. Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1993. str. 392–398.
10. Toplak Jurij: Volilni sistemi in oblikovanje volilnih enot. Ljubljana: Libra–zbirka za človekove pravice, 2000. 140 str.
11. Vlaj Stane: Lokalna samouprava, Občine in pokrajine. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede, 1998. 428 str.
12. Vlaj Stane: Lokalna samouprava s poudarkom na načelu subsidiarnosti. Ljubljana: Visoka upravna šola, 2001. 367 str.
13. Vlaj Stane: Lokalna samouprava: teorija in praksa. Ljubljana: Fakulteta za upravo, 2004. 376 str.

VIRI

1. Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97).
2. Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 6/94, 45/94, 57/94, 14/95, 20/95, 63/95, 6/96, 44/96, 26/97, 70/97, 10/98, 68/98, 74/98, 59/99, 70/00, 51/02, 108/03, 72/05).
3. Zakon o financiranju občin (Uradni list RS, št. 80/94 in 45/97, 56/98, 1/99, 59/99, 61/99, 123/06).
4. Zakon o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02).
5. Zakon o prevzemu državnih funkcij, ki so jih do 31. decembra 1994 opravljali organi občin (Uradni List RS, št. 19/95).
6. Zakon o postopku za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij (Uradni list RS, št. 44/96, 31/95).
7. Zakon o financiranju javne porabe (Uradni list RS, št. 48/90, 34/91-I, 23/92, 30/92, 52/92 7/93, 43/93).

8. Zakon o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 72/93, 7/94, 33/94, 61/95, 70/95, 51/02 54/04), 72/05, 72/05, 12/05).
9. Zakon o volitvah v državni zbor (Uradni list RS št. 44/92, 60/95, 14/96, 67/97).
10. Evropska listina lokalne samouprave (Uradni list RS-MP, št. 15/96).
11. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 93/05).
12. Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 30/98).
13. Zakon o izvrševanju proračuna republike Slovenije za leto 2006 in 2007 (Uradni list RS, št. 116/05, 103/06).
14. Predpisi o volitvah 2002, s komentarji in pojasnili Franca Grada, Marka Golobiča in Pavleta Sveteta. Ljubljana: Založba Uradni list RS, 2002. 223 str.
14. Lokalne volitve 2006. Ljubljana: Založba Uradni list RS, 2006. 199 str.
15. Bilten javnih financ [URL: http://www.gov.si/mf/slov/tekgib/tek_gib.htm], 9/2006.
16. Volilni sistemi: [URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Voting_system], 10/2006.
17. Statistični urad republike Slovenije: [URL: <http://www.stat.si>], 10/2006.
18. Državni zbor, Zakoni in akti: [URL: <http://www.dz-rs.si>], 10/2006.
19. Ministrstvo za finance: [URL: http://www.gov.si/mf/slov/fin_loksk/fin_loksk.htm], 10/2006.
20. Lokalne volitve, podatki po občinah: [URL: <http://www.lokalnevolitve.si>], 10/2006.

PRILOGA

Tabela 1: Bilanca prihodkov in odhodkov občinskih proračunov za leta 1992-2005

	Skupaj prihodki	Skupaj odhodki	Proračunski presežek	Primarni presežek	Tekoči presežek
v mio. SIT			(primanjkljaj)	(primanjkljaj)	(primanjkljaj)
1992	51.425	50.996	429	-654	-2.337
1993	72.086	71.757	329	-116	-122
1994	93.209	91.757	1.452	535	2.101
1995	108.341	104.370	3.971	3.490	4.941
1996	128.275	124.246	4.029	3.129	18.101
1997	147.349	140.868	6.481	5.633	19.465
1998	167.158	162.483	4.675	3.744	21.822
1999	189.830	187.357	2.473	1.868	20.735
2000	215.048	214.428	620	-930	18.987
2001	240.617	242.514	-1.897	-3.487	29.650
2002	264.855	273.522	-8.668	-10.063	34.535
2003	289.692	290.806	-1.114	-1.862	38.661
2004	310.958	310.819	138	-204	40.970
2005	341.473	328.806	12.666	12.011	40.130

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str.79.

Tabela 2: Prihodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	SKUPAJ PRIHODKI	Tekoči prihodki	Davčni prihodki	Nedavčni prihodki	Kapitalski prihodki	Prejete donacije	Transferni prihodki
1992	51.425	37.410	31.330	6.080	1.820	0	12.194
1993	72.086	55.802	45.094	10.707	1.470	0	14.814
1994	93.209	71.057	57.027	14.031	1.518	0	20.633
1995	108.341	78.867	62.409	16.458	1.818	0	27.655
1996	128.275	101.181	76.076	25.105	1.728	0	25.365
1997	147.349	111.570	85.019	26.551	3.774	0	32.006
1998	167.158	127.402	96.659	30.743	3.554	0	36.202
1999	189.830	139.991	113.754	26.237	5.917	1.135	42.788
2000	215.048	155.165	125.917	29.248	8.781	975	50.127
2001	240.617	181.115	145.117	35.998	9.216	731	49.555
2002	264.855	201.971	164.578	37.393	12.847	992	49.045
2003	289.692	220.215	178.827	41.388	13.636	1.221	54.621
2004	310.958	236.332	191.431	44.901	18.119	887	55.620
2005	341.473	245.179	197.713	47.466	24.991	1.125	70.178

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 80.

Tabela 3: Davčni prihodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	DAVČNI PRIHODKI	Dohodnina	Davki na premoženje	Domači davki na blago in storitve	Drugi davki
1992	31.330	27.924	1.917	917	571
1993	45.094	40.668	2.825	1.565	37
1994	57.027	49.990	2.793	4.201	43
1995	62.409	46.403	12.343	3.253	410
1996	76.076	55.391	14.628	5.823	234
1997	85.019	58.239	19.589	6.982	208
1998	96.659	63.999	23.396	8.932	333
1999	113.754	81.049	24.519	8.183	4
2000	125.917	90.871	25.471	9.553	23
2001	145.117	101.183	29.848	14.067	20
2002	164.578	111.746	32.598	20.197	37
2003	178.827	123.612	34.073	21.117	24
2004	191.431	133.878	36.699	20.846	8
2005	197.713	138.201	40.078	19.428	6

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 81.

Tabela 4: Nedavčni prihodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	NEDAVČNI PRIHODKI	Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	Takse in pristojbine	Denarne kazni	Prihodki od prodaje blaga in storitev	Drugi nedavčni prihodki
1992	6.080	1.391	1.467	520	493	2.210
1993	10.707	1.499	2.210	1.088	2.114	3.797
1994	14.031	2.075	1.849	1.610	1.590	6.907
1995	16.458	2.316	1.009	65	1.857	11.211
1996	25.105	4.292	382	104	2.919	17.407
1997	26.551	5.427	299	186	3.169	17.470
1998	30.743	6.718	262	282	3.522	19.958
1999	26.237	9.895	537	312	1.052	14.441
2000	29.248	11.811	1.035	402	1.260	14.740
2001	35.998	16.141	1.499	398	1.418	16.542
2002	37.393	19.309	1.602	534	1.595	14.352
2003	41.388	18.611	1.114	585	1.772	19.307
2004	44.901	19.516	1.053	713	1.844	21.776
2005	47.466	22.489	927	1.040	1.902	21.108

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str.82.

Tabela 5: Transferni prihodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	TRANSFERNI PRIHODKI	Prejeta sredstva iz državnega proračuna	Prejeta sredstva iz občinskih proračunov	Prejeta sredstva iz skladov socialnega zavarovanja	Prejeta in sredstva iz javnih skladov agencij	Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna EU
1992	12.194	12.194	0	0	0	...
1993	14.814	14.814	0	0	0	...
1994	20.633	20.633	0	0	0	...
1995	27.655	27.655	0	0	0	...
1996	25.365	25.365	0	0	0	...
1997	32.006	32.006	0	0	0	...
1998	36.202	36.202	0	0	0	...
1999	42.788	40.514	1.241	26	1.007	...
2000	50.127	47.189	1.579	70	1.288	...
2001	49.555	46.383	2.068	48	1.056	...
2002	49.045	45.773	2.196	114	962	...
2003	54.621	51.064	1.880	165	1.512	...
2004	55.620	49.973	2.764	102	1.161	1.620
2005	70.178	64.225	1.893	87	1.765	2.208

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 83.

Tabela 6: Odhodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	SKUPAJ ODHODKI	Tekoči odhodki	Tekoči transferi	Investicijski odhodki	Investicijski transferi
1992	50.996	13.026	26.721	6.264	4.984
1993	71.757	19.946	35.978	9.726	6.107
1994	91.757	23.625	45.332	13.684	9.116
1995	104.370	18.561	55.365	18.759	11.685
1996	124.246	21.242	61.838	23.163	18.003
1997	140.868	25.705	66.400	27.304	21.459
1998	162.483	29.089	76.492	33.249	23.654
1999	187.357	38.290	80.966	52.614	15.488
2000	214.428	46.568	89.610	58.258	19.992
2001	242.514	53.592	97.873	67.866	23.183
2002	273.522	61.846	105.590	76.470	29.616
2003	290.806	68.745	112.808	75.895	33.357
2004	310.819	75.123	120.239	79.302	36.156
2005	328.806	78.437	126.612	90.373	33.385

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 84.

Tabela 7: Tekoči odhodki občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	TEKOČI ODHODKI	Plače in drugi izdatki zaposlenim v občinskih organih	Prispevki delodajalcev za socialno varnost v občinskih organih	Izdatki za blago in storitve v občinskih organih	Plačila domačih obresti	Sredstva, izločena v rezerve
1992	13.026	6.435	1.260	4.801	234	296
1993	19.946	8.968	1.611	8.644	419	304
1994	23.625	10.756	1.694	10.041	518	615
1995	18.561	5.251	974	10.864	646	825
1996	21.242	6.564	1.101	12.258	536	783
1997	25.705	7.575	1.290	14.862	612	1.366
1998	29.089	8.438	1.464	17.553	499	1.135
1999	38.290	10.304	1.422	24.899	482	1.184
2000	46.568	11.827	1.647	31.319	590	1.185
2001	53.592	13.803	1.963	35.979	659	1.187
2002	61.846	15.471	2.226	41.888	847	1.414
2003	68.745	16.910	2.458	46.455	995	1.927
2004	75.123	17.719	3.005	50.447	958	2.994
2005	78.437	18.639	3.064	52.384	942	3.409

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 85.

Tabela 8: Tekoči transferi občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	TEKOČI TRANSFERI	Subvencije	Transferi posameznikom in gospodinjstvom	Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	Drugi tekoči domači transferi	Tekoči transferi v tujino
1992	26.721	1.410	3.232	534	21.545	0
1993	35.978	2.020	3.011	928	30.019	0
1994	45.332	3.385	3.551	1.134	37.262	0
1995	55.365	2.357	4.486	1.550	46.972	0
1996	61.838	2.863	5.264	1.809	51.901	0
1997	66.400	3.296	6.869	2.073	54.163	0
1998	76.492	4.156	8.058	2.349	61.929	0
1999	80.966	4.716	14.304	8.365	53.580	0
2000	89.610	6.177	23.622	9.396	50.416	0
2001	97.873	6.390	28.739	9.900	52.840	4
2002	105.590	3.771	33.096	10.930	57.790	3
2003	112.808	5.095	38.191	12.105	57.416	1
2004	120.239	4.911	44.634	13.197	57.496	1
2005	126.612	4.062	51.039	13.733	57.770	7

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 86.

**Tabela 9: Račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja občinskih proračunov
za leta 1992-2005**

v mio. SIT	Prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev	Dana posojila in povečanje kapitalskih deležev	Neto dana posojila in spremembe kapitalskih deležev	Zadolževanje	Odplačila dolga	Neto zadolževanje	Povečanje (zmanjšanje) sredstev na računih	Neto financiranje
1992	53	301	-248	1.941	1.017	925	1.105	-429
1993	241	340	-99	1.795	1.156	639	870	-329
1994	201	198	3	1.262	1.039	223	1.678	-1.452
1995	485	297	188	496	1.760	-1.265	2.894	-3.971
1996	428	134	295	932	1.715	-783	3.541	-4.029
1997	189	466	-277	1.642	1.978	-335	5.868	-6.481
1998	514	758	-243	2.253	2.388	-135	4.297	-4.675
1999	1.452	1.431	21	2.017	2.248	-231	2.263	-2.473
2000	2.568	2.274	294	1.778	1.956	-178	737	-620
2001	4.666	1.608	3.058	3.013	2.255	758	1.918	1.897
2002	2.850	1.408	1.443	7.902	2.254	5.648	-1.577	8.668
2003	2.268	2.096	173	5.780	2.320	3.459	2.518	1.114
2004	1.959	665	1.294	8.206	3.308	4.897	6.330	-138
2005	4.076	773	3.303	5.348	3.182	2.165	18.135	-12.666

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 88.

Tabela 10: Zadolževanje in odplačila dolga občinskih proračunov za leta 1992-2005

v mio. SIT	Zadolževanje	Domače zadolževanje	v tem:		Odplačila dolga	Odplačila domačega dolga	v tem:	
			Najeti krediti pri poslovnih bankah	Sredstva pridobljena z izdajo vrednostnih papirjev			Odplačila kreditov poslovnim bankam	Odplačila glavnice vrednostnih papirjev
1992	1.941	1.941	552	1.389	1.017	1.017	1.017	0
1993	1.795	1.795	1.490	305	1.156	1.156	1.156	0
1994	1.262	1.262	1.203	59	1.039	1.039	641	397
1995	496	496	496	0	1.760	1.760	1.071	689
1996	932	932	865	67	1.715	1.715	1.014	700
1997	1.642	1.642	1.641	1	1.978	1.978	1.404	574
1998	2.253	2.253	2.231	22	2.388	2.388	2.017	370
1999	2.017	2.017	1.176	0	2.248	2.248	1.196	382
2000	1.778	1.778	1.279	0	1.956	1.956	997	259
2001	3.013	3.013	2.188	0	2.255	2.255	1.492	127
2002	7.902	7.902	6.792	0	2.254	2.254	1.712	0
2003	5.780	5.780	4.461	0	2.320	2.320	1.474	0
2004	8.206	8.206	6.652	0	3.308	3.308	2.343	0
2005	5.348	5.348	3.334	0	3.182	3.182	2.098	0

Vir: Bilten javnih financ 9/2006, str. 90.

Tabela 11: Odhodki po funkcionalnih dejavnostih v tisoč SIT

PODROČJE / ODDELEK FUNKCIONALNE DEJAVNOSTI		REALIZACIJA ZA LETO 2005
01	JAVNA UPRAVA	46.278.539
02	OBRAMBA (022 Civilna zaščita)	848.869
03	JAVNI RED IN VARNOST (032 Protipožarna varnost)	6.574.928
04	GOSPODARSKE DEJAVNOSTI	67.804.409
	042 Kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in lov	2.972.605
	043 Pridobivanje in distribucija energetskih surovin	553.580
	045 Promet (cestni promet)	34.057.417
	047 Druge gospodarske dejavnosti (turizem, gostinstvo)	4.277.483
	Ostale gospodarske dejavnosti (drobno gospodarstvo, pokopališča, vzdrževanje ulic, zelenic, parkov in drugo)	25.943.324
05	VARSTVO OKOLJA	27.085.295
	051 Zbiranje in ravnanje z odpadki	8.154.591
	052 Ravnanje z odpadno vodo	15.541.767
	Ostale dejavnosti	3.388.937
06	STANOVANJSKA DEJAVNOST IN PROSTORSKI RAZVOJ	37.897.927
	061 Stanovanjska dejavnost	8.794.833
	062 Dejavnosti na področju prostorskega načrtovanja in razvoja	12.020.013
	063 Oskrba z vodo	7.981.859
	Ostale dejavnosti	9.101.222
07	ZDRAVSTVO	4.089.475
08	REKREACIJA, KULTURA IN DEJAVNOSTI NEPROFITNIH ORGANIZACIJ, ZDRUŽENJ, DRUŠTEV IN DRUGIH INSTITUCIJ	35.583.110
	081 Dejavnosti na področju športa in rekreacije	11.887.297
	082 Kulturne dejavnosti	20.110.386
	Ostale dejavnosti (radio, televizija, založništvo, neprofitne organizacije, društva in drugo)	3.585.428
09	IZOBRAŽEVANJE	84.372.345
	091 Predšolska vzgoja	45.371.380
	091 Osnovnošolsko izobraževanje	36.333.857
	Ostale dejavnosti	2.667.108
10	SOCIALNA VARNOST	18.271.511
	SKUPAJ VSE DEJAVNOSTI (od 01 do 10):	328.806.406

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006

Tabela 12: Prihodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI			
			DAVČNI PRIHODKI	NEDAVČNI PRIHODKI	KAPITALSKI PRIHODKI	PREJETE DONACIJE	TRANSFERNI PRIHODKI
OBČINA							
AJDOVŠČINA	2.894.964	1.916.137	1.500.943	415.194	97.140	280.220	601.467
BELTINCI	1.124.216	555.734	481.082	74.653	78.933	0	489.549
BENEDIKT	422.801	121.749	87.414	34.334	76.940	0	224.113
BISTRICA OB SOTLI	275.849	83.724	68.909	14.815	2.442	0	189.684
BLLED	1.996.190	1.602.231	1.397.135	205.096	278.376	4.414	111.169
BLOKE	324.921	147.115	118.387	28.728	18.024	0	159.783
BOHINJ	1.071.769	782.582	490.839	291.743	3.883	0	285.304
BOROVNICA	563.369	345.141	312.748	32.393	76.396	0	141.832
BOVEC	1.019.502	514.196	306.485	207.711	63.087	4.407	437.812
BRASLOVČE	609.924	409.851	374.608	35.243	13.314	0	186.759
BRDA	875.161	619.945	444.340	175.605	26.116	752	228.348
BREZOVICA	1.217.152	1.162.911	944.130	218.781	8.511	0	45.730
BREŽICE	3.783.512	2.406.646	1.918.727	487.919	70.722	0	1.306.144
CANKOVA	265.878	93.948	81.255	12.693	2.391	1.195	168.344
MESTNA OBČINA CELJE	9.596.114	6.833.373	5.622.048	1.211.325	1.621.447	1.374	1.139.920
CERKLJE NA GORENJSKEM	978.759	737.789	586.207	151.582	67.450	0	173.520
CERKNICA	2.927.229	1.101.355	947.404	153.951	1.183.334	0	642.540
CERKNO	871.354	568.550	412.619	155.932	3.343	183	299.279
CERKVENJAK	266.701	90.257	63.685	26.572	201	42	176.200
ČRENŠOVCI	519.876	192.626	159.855	32.771	207	0	327.043
ČRNA NA KOROŠKEM	646.425	368.837	254.513	114.324	27.597	1.200	248.791
ČRNOMELJ	2.325.204	1.022.005	903.150	118.855	17.754	74.764	1.210.681
DESTRNIK	387.411	182.271	124.911	57.360	5.934	3.000	196.206
DIVAČA	722.566	518.367	348.957	169.410	65.774	0	138.425
DOBJE	120.548	45.370	37.470	7.900	0	10	75.168
DOBREPOLJE	536.207	305.545	246.306	59.239	7.951	0	222.711
DOBRNA	336.807	201.881	132.372	69.509	6.178	200	128.548
DOBROVA - POLHOV GRADEC	989.346	634.994	541.056	93.938	72.650	1.070	280.632
DOBROVNIK	575.947	102.007	61.351	40.656	218.145	750	255.045
DOL PRI LJUBLJANI	668.786	661.530	498.576	162.954	0	0	7.256
DOLENJSKE TOPLICE	473.768	305.711	278.206	27.505	5.436	828	161.793
DOMŽALE	4.334.457	3.921.394	3.436.457	484.937	124.149	0	288.913
DORNAVA	368.119	143.198	122.046	21.152	1.205	0	223.716
DRAVOGRAD	1.294.840	929.590	688.694	240.896	40.504	4.158	320.589
DUPLEK	809.427	454.990	362.596	92.394	39.524	0	314.913
GORENJA VAS - POLJANE	1.332.324	517.956	390.670	127.286	10.000	79.050	725.318
GORIŠNICA	828.330	499.928	340.137	159.791	10.000	0	318.402
GORNJA RADGONA	1.986.167	1.080.796	714.992	365.804	100.213	0	805.158
GORNJI GRAD	402.264	156.321	142.608	13.713	17.060	0	228.883
GORNJI PETROVCI	379.630	90.548	77.527	13.021	288	0	288.794
GRAD	347.539	107.861	61.762	46.099	6.122	369	233.186
GROSUPLJE	2.469.281	2.185.725	1.804.875	380.850	73.386	0	210.170
HAJDINA	452.531	382.532	322.923	59.609	11.563	0	58.436
HOČE - SLIVNICA	1.414.198	991.727	797.081	194.646	139.357	0	283.114

Nadaljevanje Tabele 12: Prihodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI			
			DAVČNI PRIHODKI	NEDAVČNI PRIHODKI	KAPITALSKI PRIHODKI	PREJETE DONACIJE	TRANSFERNI PRIHODKI
OBČINA							
HODOŠ	93.363	20.866	8.097	12.769	100	54	72.343
HORJUL	602.909	252.400	195.200	57.200	39.859	200	310.449
HRASTNIK	2.227.886	1.350.731	898.393	452.338	42.904	11.500	822.751
HRPELJE - KOZINA	1.082.417	540.082	357.782	182.300	383.439	0	158.896
IDRIJA	1.944.130	1.473.790	1.234.661	239.129	48.789	12.502	409.049
IG	894.028	704.375	550.592	153.784	113.212	3.217	73.223
ILIRSKA BISTRICA	1.893.705	1.116.808	991.316	125.492	11.967	500	764.430
IVANČNA GORICA	1.828.678	1.208.524	1.033.977	174.547	88.215	0	531.939
IZOLA	3.606.176	3.004.683	1.718.030	1.286.653	447.607	500	153.386
JESENICE	3.301.013	2.125.877	1.684.714	441.163	394.094	2.030	779.012
JEZERSKO	127.648	63.462	54.490	8.972	0	0	64.186
JURŠINCI	273.456	82.567	69.980	12.587	0	457	190.432
KAMNIK	3.818.341	2.945.299	2.374.718	570.581	188.275	6.299	678.468
KANAL	1.092.309	932.314	505.209	427.106	25.873	2.345	131.776
KIDRIČEVO	998.609	553.306	504.125	49.181	95.181	0	350.122
KOBARID	817.511	408.427	310.906	97.521	30.160	0	378.924
KOBILJE	91.140	34.640	20.768	13.872	20	2.787	53.694
KOČEVJE	2.435.193	1.452.691	1.120.520	332.171	110.051	742	871.709
KOMEN	696.577	470.849	337.926	132.923	36.690	3.271	185.767
KOMENDA	2.007.732	586.883	489.856	97.027	1.080.904	0	339.945
MESTNA OBČINA KOPER	11.827.187	8.958.266	6.804.402	2.153.864	2.512.402	27.791	328.728
KOSTEL	256.166	72.800	42.502	30.298	107.910	0	75.456
KOZJE	539.851	191.881	155.208	36.673	3.889	0	344.081
MESTNA OBČINA KRANJ	8.168.804	7.162.745	5.935.357	1.227.388	673.745	0	332.314
KRANJSKA GORA	1.451.397	1.349.728	746.528	603.200	28.194	100	73.376
KRIŽEVCI	474.866	283.568	235.321	48.246	948	0	190.350
KRŠKO	5.602.927	3.996.974	2.364.357	1.632.617	298.736	225	1.306.992
KUNGOTA	582.644	304.921	268.102	36.819	49.583	10.975	217.165
KUZMA	814.261	163.161	41.256	121.905	225.844	558	424.699
LAŠKO	2.011.006	1.271.233	1.122.462	148.771	34.591	0	705.182
LENART	1.885.810	983.247	783.319	199.928	187.829	0	714.734
LENDAVA	1.939.331	1.135.096	959.956	175.140	84.489	12.000	707.746
LITIJA	2.013.944	1.207.766	1.123.993	83.773	27.904	42.927	735.347
MESTNA OBČINA LJUBLJANA	52.616.963	49.300.983	43.736.136	5.564.847	1.689.590	56.365	1.570.025
LJUBNO	427.219	143.051	128.873	14.178	475	5.062	278.631
LJUTOMER	1.996.112	952.939	748.130	204.809	43.236	1.000	998.937
LOGATEC	2.156.772	1.354.059	1.006.786	347.273	402.437	0	400.275
LOŠKA DOLINA	576.450	366.544	341.722	24.822	272	0	209.634
LOŠKI POTOK	356.915	108.344	99.327	9.017	10.346	800	237.425
LOVRENC NA POHORJU	575.819	318.679	187.785	130.894	18.335	940	237.865
LUČE	256.814	68.872	54.430	14.442	863	0	187.079
LUKOVICA	881.973	461.652	394.951	66.701	1.834	218.563	199.924

Nadaljevanje Tabele 12: Prihodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI			
			DAVČNI PRIHODKI	NEDAVČNI PRIHODKI	KAPITALSKI PRIHODKI	PREJETE DONACIJE	TRANSFERNI PRIHODKI
OBČINA							
MAJŠPERK	1.162.307	287.997	205.142	82.855	17.459	5.929	850.922
MESTNA OBČINA MARIBOR	18.396.513	15.240.302	11.957.558	3.282.744	2.114.773	36.843	1.004.595
MARKOVCI	647.778	549.267	263.801	285.466	63.217	0	35.294
MEDVODE	2.356.400	1.931.504	1.697.798	233.706	20.343	0	404.553
MENGEŠ	925.149	889.174	722.421	166.753	3.156	0	32.820
METLIKA	1.259.731	575.815	516.074	59.741	9.023	21.450	653.443
MEŽICA	506.252	316.627	276.454	40.173	50.058	0	139.567
MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	882.311	581.325	494.570	86.755	124.312	0	176.674
MIREN - KOSTANJEVICA	711.872	577.911	419.637	158.274	8.322	12.285	113.354
MIRNA PEČ	339.475	181.777	162.153	19.624	745	0	156.953
MISLINJA	635.281	369.760	315.133	54.627	13.369	0	252.152
MORAVČE	590.183	360.360	308.406	51.954	217	43	229.563
MORAVSKE TOPLICE	1.189.823	525.318	412.609	112.709	26.410	11.269	626.826
MOZIRJE	865.971	474.680	419.262	55.418	34.879	0	356.412
MESTNA OBČINA MURSKA SOBOTA	2.969.868	2.404.023	1.948.178	455.845	169.045	530	396.270
MUTA	615.325	304.640	198.583	106.057	62.472	0	248.213
NAKLO	968.283	692.818	537.357	155.461	43.554	0	231.911
NAZARJE	362.604	204.893	185.353	19.540	16.713	0	140.998
MESTNA OBČINA NOVA GORICA	7.822.760	6.885.118	4.442.681	2.442.437	458.957	2.105	476.580
MESTNA OBČINA NOVO MESTO	6.698.765	5.488.926	5.053.941	434.985	540.656	700	668.483
ODRANCI	351.100	66.790	52.633	14.156	8.450	0	275.860
OPLOTNICA	487.534	219.367	200.377	18.990	36.217	0	231.950
ORMOŽ	2.924.900	1.641.023	1.052.517	588.506	257.849	0	1.026.028
OSILNICA	157.548	30.136	22.124	8.012	240	0	127.172
PESNICA	1.314.444	601.458	473.244	128.214	224.657	0	488.329
PIRAN	4.271.933	3.689.169	2.618.160	1.071.009	411.738	995	170.031
PIVKA	1.110.863	677.909	540.754	137.155	127.905	0	305.050
PODČETRTEK	666.851	329.916	234.412	95.504	3.965	0	332.970
PODLEHNIK	452.834	221.498	208.597	12.901	8.633	0	222.703
PODVELKA	419.400	316.604	166.186	150.418	624	0	102.172
POLZELA	693.979	466.994	405.502	61.492	59.468	0	167.517
POSTOJNA	2.189.278	1.737.417	1.429.928	307.489	249.903	280	201.678
PREBOLD	633.795	386.343	345.178	41.165	70.609	0	176.843
PREDDVOR	487.877	290.363	274.436	15.927	5.774	1.225	190.515
PREVALJE	951.929	586.441	507.568	78.873	53.994	610	310.884
MESTNA OBČINA PTUJ	4.504.817	3.183.458	2.199.458	984.000	400.592	120	920.647
PUCONCI	1.411.458	428.366	352.962	75.404	17.729	18.400	946.962
RAČE - FRAM	900.016	695.655	517.223	178.432	19.460	0	184.901
RADEČE	662.438	390.901	317.069	73.832	12.668	0	258.869
RADENCI	693.293	554.653	479.439	75.214	4.213	5.000	129.427
RADLJE OB DRAVI	891.741	555.345	416.227	139.118	26.465	3.865	306.066

Nadaljevanje Tabele 12: Prihodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI			
			DAVČNI PRIHODKI	NEDAVČNI PRIHODKI	KAPITALSKI PRIHODKI	PREJETE DONACIJE	TRANSFERNI PRIHODKI
OBČINA							
RADOVLJICA	2.793.522	2.200.299	1.989.092	211.207	164.446	0	428.777
RAVNE NA KOROŠKEM	1.763.308	1.208.567	1.075.644	132.923	192.726	23.356	338.659
RAZKRIŽJE	162.585	68.603	53.536	15.067	8.335	0	85.647
RIBNICA	1.232.607	735.855	640.670	95.185	50.402	0	446.350
RIBNICA NA POHORJU	199.576	73.175	54.539	18.636	6.206	671	119.524
ROGAŠKA SLATINA	1.511.615	976.692	874.647	102.045	9.408	664	524.851
ROGAŠOVCI	377.384	95.340	86.162	9.179	116	0	281.927
ROGATEC	547.469	250.792	187.882	62.910	25.563	0	271.114
RUŠE	1.221.728	894.636	677.279	217.357	19.375	874	306.843
SELNICA OB DRAVI	575.254	439.992	329.414	110.578	765	74	134.423
SEMIČ	494.387	220.476	209.733	10.743	6.672	2.550	264.689
SEVNICA	2.549.323	1.347.900	1.094.446	253.454	53.199	0	1.148.224
SEŽANA	2.539.424	2.061.224	1.337.561	723.663	361.031	303	116.866
MESTNA OBČINA SLOVENJ GRADEC	3.386.955	2.165.657	1.590.890	574.767	205.868	29.766	985.664
SLOVENSKA BISTRICA	4.458.053	2.609.958	2.249.766	360.192	289.287	177	1.558.631
SLOVENSKE KONJICE	2.150.033	1.193.822	977.195	216.627	48.860	0	907.351
SODRAŽICA	354.545	137.507	124.069	13.438	4.798	0	212.240
SOLČAVA	161.183	30.135	25.536	4.599	59	0	130.989
STARŠE	617.266	434.048	329.417	104.631	37.313	127	145.778
SVETA ANA	318.627	118.970	83.918	35.052	12.967	0	186.690
SVETI ANDRAŽ V SLOVENSkih GORICAH	330.131	47.707	34.232	13.475	0	1.397	281.027
SVETI JURIJ	508.802	260.972	211.774	49.199	9.892	6.710	231.228
ŠALOVCI	405.441	78.709	50.592	28.117	121.171	0	205.561
ŠEMPETER - VRTOJBA	1.726.157	1.321.637	890.193	431.443	375.526	0	28.994
ŠENČUR	1.353.444	846.956	679.995	166.961	375.048	0	131.440
ŠENTILJ	1.377.767	908.542	754.303	154.239	11.171	0	458.054
ŠENTJERNEJ	1.061.852	634.491	424.521	209.970	1.690	4.601	421.070
ŠENTJUR	2.788.855	1.449.488	1.119.116	330.372	177.084	790	1.161.493
ŠKOCJAN	557.019	200.117	167.448	32.669	313	0	356.589
ŠKOFJA LOKA	3.512.483	2.867.777	2.299.079	568.698	353.903	10.000	280.803
ŠKOFLJICA	1.092.756	1.042.682	800.314	242.368	0	50	50.024
ŠMARJE PRI JELŠAH	1.418.678	681.403	577.371	104.032	67.143	0	670.132
ŠMARTNO OB PAKI	390.420	287.518	251.253	36.265	10.098	250	92.554
ŠMARTNO PRI LITJI	793.200	343.401	299.848	43.552	141.498	0	308.302
ŠOŠTANJ	1.510.928	1.192.648	812.068	380.580	57.779	0	260.501
ŠTORE	634.414	309.555	265.723	43.832	131.114	200	193.545
TABOR	265.264	78.508	70.707	7.801	895	0	185.861
TIŠINA	721.049	252.061	199.964	52.097	5.399	-0	463.588
TOLMIN	1.921.411	1.229.569	933.439	296.130	29.933	50	661.859
ŠMARTNO PRI LITJI	793.200	343.401	299.848	43.552	141.498	0	308.302
ŠOŠTANJ	1.510.928	1.192.648	812.068	380.580	57.779	0	260.501
ŠTORE	634.414	309.555	265.723	43.832	131.114	200	193.545

Nadaljevanje Tabele 12: Prihodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI	TEKOČI PRIHODKI			
			DAVČNI PRIHODKI	NEDAVČNI PRIHODKI	KAPITALSKI PRIHODKI	PREJETE DONACIJE	TRANSFERNI PRIHODKI
OBČINA							
TABOR	265.264	78.508	70.707	7.801	895	0	185.861
TIŠINA	721.049	252.061	199.964	52.097	5.399	-0	463.588
TOLMIN	1.921.411	1.229.569	933.439	296.130	29.933	50	661.859
TRBOVLJE	2.816.915	1.936.129	1.688.626	247.503	207.258	14.895	658.633
TREBNJE	3.089.476	1.758.115	1.403.515	354.600	299.148	50	1.032.163
TRNOVSKA VAS	344.010	58.137	53.430	4.707	7.725	205	277.943
TRZIN	919.798	823.168	676.727	146.441	79.728	0	16.902
TRŽIČ	2.236.697	1.516.885	1.184.287	332.599	49.896	11	669.904
TURNIŠČE	415.723	200.495	136.365	64.130	0	0	215.228
MESTNA OBČINA VELENJE	5.517.851	4.661.653	4.103.038	558.615	292.224	6.180	557.794
VELIKA POLANA	201.163	81.372	57.271	24.100	6.764	0	113.028
VELIKE LAŠČE	582.894	400.260	299.216	101.044	228	9.635	172.771
VERŽEJ	198.275	100.624	87.576	13.047	522	0	97.130
VIDEM	705.749	375.014	295.169	79.845	4.685	24	326.026
VIPAVA	837.475	540.876	387.273	153.603	7.240	263	289.096
VITANJE	319.573	118.124	102.300	15.824	0	1.000	200.449
VODICE	554.948	501.591	407.118	94.473	1.282	800	51.275
VOJNIK	1.332.892	620.184	546.590	73.594	266.528	860	445.320
VRANSKO	361.975	162.092	148.882	13.210	717	0	199.166
VRHNIKA	2.483.846	2.236.571	1.918.483	318.088	146.645	0	100.630
UZENICA	459.362	265.026	183.854	81.172	70.513	548	123.275
ZAGORJE OB SAVI	2.054.287	1.376.207	1.255.138	121.069	45.523	0	632.557
ZAVRČ	247.202	134.296	106.069	28.227	363	125	112.418
ZREČE	1.012.091	645.475	489.342	156.133	39.554	2.290	324.772
ŽALEC	2.705.949	2.009.615	1.692.084	317.531	45.201	100	651.033
ŽELEZNIKI	899.334	557.217	471.046	86.171	132	0	341.984
ŽETALE	303.453	77.171	47.470	29.701	78	280	225.923
ŽIRI	692.893	459.052	350.655	108.397	34.020	0	199.821
ŽIROVNICA	525.026	495.137	445.975	49.162	4.439	0	25.450
ŽUŽEMBERK	730.753	277.323	240.875	36.448	995	1.480	450.955
SKUPAJ OD A DO Ž	341.472.619	245.179.265	197.713.035	47.466.230	24.991.134	1.124.700	70.177.521

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006

Tabela 13: Odhodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ ODHODKI					PRORAČUNSKI PRESEŽEK (PRIMANJLJAJ)
		TEKOČI ODHODKI	TEKOČI TRANSFERI	INVEST ICIJSKI ODHODKI	INVESTICIJSKI TRANSFER	
OBČINA						
AJDOVŠČINA	2.735.652	426.579	942.236	1.101.319	265.518	159.312
BELTINCI	1.078.942	250.568	408.465	282.464	137.445	45.274
BENEDIKT	422.102	89.366	132.909	199.828	0	699
BISTRICA OB SOTLI	261.023	44.575	99.370	113.078	3.999	14.826
BLED	1.770.454	539.955	625.654	495.892	108.953	225.736
BLOKE	300.544	47.075	129.311	113.667	10.490	24.377
BOHINJ	1.002.971	458.996	337.533	133.952	72.490	68.798
BOROVNICA	526.733	115.564	201.866	192.983	16.320	36.636
BOVEC	951.585	312.730	244.425	321.153	73.277	67.917
BRASLOVČE	605.428	168.074	226.100	135.377	75.877	4.496
BRDA	847.567	263.469	352.607	141.834	89.657	27.594
BREZOVICA	1.164.081	197.949	491.678	307.647	166.807	53.071
BREŽICE	3.664.216	1.189.513	1.941.503	310.137	223.063	119.296
CANKOVA	248.575	66.120	88.452	90.725	3.278	17.303
MESTNA OBČINA CELJE	9.386.677	2.249.346	3.200.050	3.383.799	553.482	209.437
CERKLJE NA GORENJSKEM	821.832	175.060	228.283	186.084	232.405	156.927
CERKNICA	2.814.190	516.129	590.463	1.632.356	75.243	113.039
CERKNO	786.515	193.479	315.948	249.425	27.663	84.839
CERKVENJAK	250.844	73.911	70.110	97.766	9.057	15.857
ČRENŠOVCI	545.370	118.048	194.837	197.190	35.295	-25.494
ČRNA NA KOROŠKEM	661.115	291.884	228.832	107.751	32.648	-14.690
ČRNOMELJ	2.266.491	367.377	827.826	1.009.488	61.800	58.713
DESTRNIK	410.250	131.760	132.475	140.794	5.221	-22.839
DIVAČA	678.734	111.913	316.285	190.630	59.906	43.832
DOBJE	89.652	32.122	44.393	9.990	3.147	30.896
DOBREPOLJE	529.117	96.834	210.572	151.870	69.841	7.090
DOBRNA	319.099	139.532	126.592	42.834	10.141	17.708
DOBROVA - POLHOV GRADEC	899.657	279.562	318.595	253.514	47.986	89.689
DOBROVNIK	639.281	104.666	99.569	435.045	0	-63.334
DOL PRI LJUBLJANI	710.466	201.215	251.228	191.812	66.211	-41.680
DOLENJSKE TOPLICE	486.234	140.306	174.886	105.443	65.599	-12.466
DOMŽALE	3.726.871	1.033.382	1.609.288	796.082	288.118	607.586
DORNAVA	371.919	83.769	117.701	167.733	2.715	-3.800
DRAVOGRAD	1.340.658	345.031	476.712	389.821	129.094	-45.818
DUPLEK	741.198	256.109	281.070	156.015	48.004	68.229
GORENJA VAS - POLJANE	1.243.599	186.697	359.498	580.702	116.702	88.725
GORIŠNICA	876.281	162.686	286.831	423.487	3.277	-47.951
GORNJA RADGONA	1.998.192	561.644	753.095	579.398	104.055	-12.025
GORNJI GRAD	398.580	171.558	123.688	56.201	47.133	3.684
GORNJI PETROVCI	424.196	86.391	99.299	193.575	44.931	-44.566
GRAD	361.015	145.182	114.273	98.846	2.715	-13.476
GORIŠNICA	876.281	162.686	286.831	423.487	3.277	-47.951
GORNJA RADGONA	1.998.192	561.644	753.095	579.398	104.055	-12.025

Nadaljevanje Tabele 13: Odhodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ ODHODKI					PRORAČUNSKI PRESEŽEK (PRIMANJLJAJ)
		TEKOČI ODHODKI	TEKOČI TRANSFERI	INVEST ICIJSKI ODHODKI	INVESTICIJSKI TRANSFER	
OBČINA						
GORNJI GRAD	398.580	171.558	123.688	56.201	47.133	3.684
GORNJI PETROVCI	424.196	86.391	99.299	193.575	44.931	-44.566
GRAD	361.015	145.182	114.273	98.846	2.715	-13.476
GROSUPLJE	2.555.917	521.753	919.357	660.227	454.580	-86.636
HAJDINA	449.420	158.496	174.397	86.375	30.152	3.111
HOČE - SLIVNICA	1.321.150	371.404	497.195	231.025	221.526	93.048
HODOŠ	101.182	27.943	17.833	49.893	5.513	-7.819
HORJUL	504.835	84.566	121.077	273.585	25.608	98.074
HRASTNIK	2.190.290	462.446	564.195	1.046.613	117.036	37.596
HRPELJE - KOZINA	1.011.421	208.663	264.477	387.216	151.065	70.996
IDRIJA	2.080.975	470.598	771.617	662.303	176.457	-136.845
IG	989.451	219.401	298.084	202.432	269.534	-95.423
ILIRSKA BISTRICA	1.991.508	461.853	706.920	656.098	166.637	-97.803
IVANČNA GORICA	1.626.613	369.854	697.336	447.715	111.708	202.065
IZOLA	4.200.137	1.048.805	946.921	1.798.055	406.356	-593.961
JESENICE	2.985.242	935.630	1.230.730	272.125	546.757	315.771
JEZERSKO	113.794	48.457	29.215	35.204	918	13.854
JURŠINCI	278.566	68.246	107.353	97.595	5.372	-5.110
KAMNIK	3.827.951	490.761	1.786.213	1.385.864	165.113	-9.610
KANAL	1.234.250	308.737	411.146	496.499	17.868	-141.942
KIDRIČEVO	997.631	302.237	292.322	352.700	50.372	978
KOBARID	778.439	201.947	286.031	217.904	72.557	39.072
KOBILJE	85.476	33.611	34.150	17.716	0	5.664
KOČEVJE	2.445.923	614.127	897.205	585.608	348.983	-10.730
KOMEN	679.396	180.238	223.304	224.783	51.071	17.181
KOMENDA	2.269.986	253.351	274.133	1.704.764	37.738	-262.254
MESTNA OBČINA KOPER	9.653.134	1.519.753	4.521.886	2.757.899	853.596	2.174.053
KOSTEL	255.958	68.255	47.068	140.635	0	208
KOZJE	544.749	167.753	239.642	106.813	30.541	-4.898
MESTNA OBČINA KRANJ	8.655.617	2.019.444	3.239.906	2.170.525	1.225.742	-486.813
KRANJSKA GORA	1.422.562	524.759	395.344	350.726	151.733	28.836
KRIŽEVCI	431.249	56.358	188.829	131.727	54.335	43.618
KRŠKO	5.108.992	1.724.460	1.982.636	702.655	699.241	493.935
KUNGOTA	557.159	65.031	235.693	54.666	201.769	25.485
KUZMA	888.165	271.580	77.262	536.224	3.098	-73.903
LAŠKO	1.924.585	384.083	889.440	535.620	115.442	86.421
LENART	1.938.520	466.714	496.809	906.064	68.933	-52.710
LENDAVA	1.891.177	511.114	709.415	590.726	79.923	48.153
LITIJA	1.996.903	450.403	822.249	323.177	401.074	17.041
MESTNA OBČINA LJUBLJANA	47.587.628	13.058.714	21.776.841	5.215.651	7.536.422	5.029.335
LJUBNO	420.114	118.072	150.526	119.505	32.011	7.105
LJUTOMER	1.987.552	420.271	746.642	668.289	152.351	8.560
LOGATEC	2.036.705	217.682	760.302	827.205	231.516	120.067
LOŠKA DOLINA	564.698	183.113	174.680	201.149	5.755	11.753

Nadaljevanje Tabele 13: Odhodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ ODHODKI					PRORAČUNSKI PRESEŽEK (PRIMANJLJAJ)
		TEKOČI ODHODKI	TEKOČI TRANSFERI	INVESTICIJSKI ODHODKI	INVESTICIJSKI TRANSFER	
OBČINA						
LOŠKI POTOK	343.587	58.510	105.390	156.757	22.930	13.328
LOVRENC NA POHORJU	793.393	183.126	167.711	419.661	22.895	-217.574
LUČE	263.849	78.473	85.128	94.035	6.213	-7.035
LUKOVICA	620.029	209.300	273.412	115.564	21.753	261.944
MAJŠPERK	1.407.392	126.566	163.597	1.110.807	6.422	-245.085
MESTNA OBČINA MARIBOR	16.790.413	2.532.231	9.833.421	1.651.836	2.772.925	1.606.100
MARKOVCI	631.422	116.103	206.069	255.166	54.084	16.356
MEDVODE	2.269.416	494.865	721.909	994.493	58.149	86.984
MENGEŠ	883.079	217.879	356.479	269.625	39.096	42.070
METLIKA	1.262.101	268.677	443.533	483.121	66.770	-2.370
MEŽICA	615.299	156.133	218.272	47.468	193.426	-109.047
MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	944.582	206.952	219.977	431.820	85.833	-62.271
MIREN - KOSTANJEVICA	716.271	137.494	243.051	262.702	73.024	-4.399
MIRNA PEČ	321.469	85.694	147.305	61.093	27.377	18.006
MISLINJA	668.056	194.348	219.109	229.426	25.173	-32.775
MORAVČE	528.212	141.632	198.486	170.195	17.899	61.971
MORAVSKE TOPLICE	1.122.003	258.557	360.043	457.179	46.224	67.820
MOZIRJE	887.231	204.229	353.964	288.189	40.849	-21.260
MESTNA OBČINA MURSKA SOBOTA	2.891.860	657.327	1.192.308	792.387	249.838	78.008
MUTA	614.951	86.735	241.476	272.265	14.475	374
NAKLO	1.242.421	194.648	202.378	726.441	118.953	-274.138
NAZARJE	328.205	105.618	127.318	64.698	30.571	34.399
MESTNA OBČINA NOVA GORICA	7.529.953	1.755.924	2.536.522	2.108.445	1.129.062	292.807
MESTNA OBČINA NOVO MESTO	6.543.041	1.177.749	2.601.988	2.320.638	442.666	155.724
ODRANCI	186.087	48.143	67.581	68.187	2.175	165.013
OPLOTNICA	437.653	123.903	171.715	121.812	20.223	49.881
ORMOŽ	2.821.913	600.872	1.390.475	729.885	100.681	102.987
OSILNICA	66.728	45.635	512	20.580	0	90.820
PESNICA	1.068.989	263.393	352.394	403.139	50.063	245.455
PIRAN	4.453.646	1.403.043	1.815.974	680.829	553.800	-181.713
PIVKA	1.132.453	256.439	329.328	416.296	130.390	-21.589
PODČETRTEK	595.685	163.539	230.397	145.927	55.822	71.166
PODLEHNIK	443.083	139.426	90.823	42.043	170.791	9.751
PODVELKA	407.363	126.390	123.013	135.539	22.421	12.037
POLZELA	699.032	146.112	262.166	214.180	76.574	-5.053
POSTOJNA	2.055.026	626.712	795.146	449.720	183.448	134.252
PREBOLD	611.660	192.080	228.957	142.377	48.246	22.135
PREDDVOR	519.630	95.161	122.305	280.893	21.271	-31.753
PREVALJE	921.635	305.876	335.346	153.124	127.289	30.294
MESTNA OBČINA PTUJ	4.548.697	1.916.900	1.438.268	809.185	384.344	-43.880

Nadaljevanje Tabele 13: Odhodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ ODHODKI					PRORAČUNSKI PRESEŽEK (PRIMANJLJAJ)
		TEKOČI ODHODKI	TEKOČI TRANSFERI	INVESTICIJSKI ODHODKI	INVESTICIJSKI TRANSFER	
OBČINA						
PUCONCI	1.213.015	366.037	427.705	379.298	39.975	198.442
RAČE - FRAM	775.819	245.647	295.240	161.094	73.838	124.197
RADEČE	648.032	92.852	294.650	77.241	183.289	14.406
RADENCI	730.464	198.315	297.729	149.356	85.063	-37.170
RADLJE OB DRAVI	897.983	236.694	357.149	280.009	24.131	-6.242
RADOVLJICA	2.930.104	459.734	1.098.388	1.104.512	267.470	-136.582
RAVNE NA KOROŠKEM	1.675.632	419.980	634.040	439.848	181.764	87.676
RAZKRIŽJE	156.162	41.906	68.594	39.822	5.840	6.423
RIBNICA	1.207.583	456.780	419.346	300.672	30.785	25.024
RIBNICA NA POHORJU	194.327	65.353	65.640	54.388	8.946	5.249
ROGAŠKA SLATINA	1.227.290	234.205	606.406	324.666	62.013	284.325
ROGAŠOVCI	347.067	67.070	134.506	127.459	18.031	30.317
ROGATEC	481.100	129.347	196.680	129.015	26.058	66.369
RUŠE	1.223.023	478.673	429.512	246.980	67.858	-1.295
SELNICA OB DRAVI	550.488	199.746	252.645	46.803	51.294	24.766
SEMIČ	473.058	126.522	203.757	100.921	41.858	21.329
SEVNICA	2.502.072	558.790	950.145	570.491	422.646	47.251
SEŽANA	2.228.381	492.502	913.873	466.431	355.575	311.043
MESTNA OBČINA SLOVENJ GRADEC	3.756.707	779.430	872.287	1.984.449	120.541	-369.752
SLOVENSKA BISTRICA	4.793.823	691.315	1.597.430	2.048.559	456.519	-335.770
SLOVENSKE KONJICE	2.132.978	354.116	779.120	512.955	486.787	17.055
SODRAŽICA	354.325	77.246	104.528	165.657	6.894	220
SOLČAVA	170.714	47.296	57.108	66.310	0	-9.531
STARŠE	534.868	139.319	202.208	124.375	68.966	82.398
SVETA ANA	232.113	76.035	100.855	49.723	5.500	86.514
SVETI ANDRAŽ V SLOVENSKIH GORICAH	341.610	52.714	47.289	241.038	569	-11.479
SVETI JURIJ	424.874	99.705	151.930	157.391	15.848	83.928
ŠALOVCI	417.414	71.802	76.836	256.239	12.537	-11.973
ŠEMPETER - VRTOJBA	1.456.231	420.177	331.553	637.608	66.893	269.926
ŠENČUR	1.393.176	227.849	351.925	665.719	147.683	-39.732
ŠENTILJ	1.712.200	416.302	463.505	807.075	25.318	-334.433
ŠENTJERNEJ	928.904	318.616	297.455	306.133	6.700	132.948
ŠENTJUR	2.884.503	647.589	1.097.261	941.336	198.317	-95.648
ŠKOCJAN	757.151	137.202	166.448	432.250	21.251	-200.132
ŠKOFJA LOKA	3.579.987	825.773	1.074.804	1.440.372	239.038	-67.504
ŠKOFLJICA	979.288	272.663	354.342	250.696	101.587	113.468
ŠMARJE PRI JELŠAH	1.312.680	347.306	625.355	225.852	114.167	105.998
ŠMARTNO OB PAKI	368.193	118.841	164.525	56.019	28.808	22.227
ŠMARTNO PRI LITJI	606.895	163.234	312.150	63.894	67.617	186.305
ŠOŠTANJ	1.738.588	310.280	544.478	761.450	122.380	-227.660

Nadaljevanje Tabele 13: Odhodki po občinah za leto 2005

	SKUPAJ ODHODKI					PRORAČUNSKI PRESEŽEK (PRIMANJLJAJ)
		TEKOČI ODHODKI	TEKOČI TRANSFERI	INVESTICIJSKI ODHODKI	INVESTICIJSKI TRANSFER	
OBČINA						
ŠTORE	644.794	166.398	175.260	266.163	36.973	-10.380
TABOR	317.387	59.385	70.444	183.123	4.435	-52.123
TIŠINA	721.035	138.272	173.350	391.316	18.097	14
TOLMIN	1.770.615	387.911	777.631	298.159	306.914	150.796
TRBOVLJE	2.761.612	582.329	1.014.563	891.529	273.191	55.303
TREBNJE	2.817.653	699.992	1.024.514	767.436	325.711	271.823
TRNOVSKA VAS	345.633	45.254	40.830	258.329	1.220	-1.623
TRZIN	704.056	211.650	161.576	322.980	7.849	215.742
TRŽIČ	2.140.513	689.406	720.156	662.357	68.595	96.183
TURNIŠČE	410.392	56.704	181.094	168.361	4.233	5.331
MESTNA OBČINA VELENJE	5.337.650	999.029	2.137.222	1.626.832	574.567	180.201
VELIKA POLANA	207.279	66.366	87.052	42.933	10.928	-6.116
VELIKE LAŠČE	594.889	65.406	326.830	140.051	62.602	-11.995
VERŽEJ	185.929	36.997	73.374	59.245	16.313	12.346
VIDEM	625.179	207.678	232.807	152.020	32.674	80.570
VIPAVA	714.028	168.681	305.161	162.136	78.050	123.447
VITANJE	289.579	103.997	93.684	91.898	0	29.994
VODICE	674.256	192.423	222.584	229.921	29.328	-119.308
VOJNIK	1.428.843	254.027	439.195	651.287	84.334	-95.951
VRANSKO	406.027	94.358	149.248	158.413	4.008	-44.052
VRHNIKA	2.457.763	647.377	945.933	766.787	97.666	26.083
VUZENICA	456.675	54.296	241.090	138.273	23.016	2.687
ZAGORJE OB SAVI	2.097.673	430.924	990.624	511.519	164.606	-43.386
ZAVRČ	241.911	71.570	72.591	87.458	10.292	5.291
ZREČE	1.079.424	418.477	377.747	263.381	19.819	-67.333
ŽALEC	2.646.945	686.302	1.304.732	221.884	434.027	59.004
ŽELEZNIKI	906.581	228.513	318.004	319.009	41.054	-7.247
ŽETALE	529.094	77.232	58.664	361.807	31.392	-225.641
ŽIRI	676.829	239.821	289.170	118.290	29.547	16.064
ŽIROVNICA	408.380	138.187	165.348	32.111	72.734	116.646
ŽUŽEMBERK	738.517	153.715	267.914	236.995	79.893	-7.764
SKUPAJ OD A DO Ž	328.806.403	78.436.843	126.611.926	90.373.101	33.384.532	12.666.216

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006.

Tabela 14: Pregled primerne porabe in pripadajočih zneskov finančne izravnave občin po letih

Leto	Primerna poraba občin v mlrd SIT	Znesek finančne izravnave v mlrd SIT	Finančna izravnava v % od primerne porabe
1995	77,2	24,4	31,6
1996	82,1	24,0	29,2
1997	92,7	27,6	29,7
1998	92,2	29,8	32,3
1999	129,1	28,9	22,4
2000	137,2	29,7	21,6
2001	151,2	32,8	21,7
2002	163,6	33,8	20,7
2003	177,4	36,9	20,8
2004	186,8	38,7	20,7

Vir: Ministrstvo za finance RS, 2006.

Tabela 15: Rezultati volitev za župana v prvem krogu lokalnih volitev 2006

Mesto	Kandidat	Št. glasov	Odstotek glasov
1.	Kandidat A	2.507	30,52%
2.	Kandidat B	2.052	24,98%
3.	Kandidat C	1.220	14,85%
4.	Kandidat D	1.088	13,24%
5.	Kandidat E	469	5,71%
6.	Kandidat F	300	3,65%
7.	Kandidat G	213	2,59%
8.	Kandidat H	195	2,37%
9.	Kandidat I	171	2,08%

Vir: Zapisnik občinske volilna komisije Občine Piran, 2006

Tabela 16: Rezultati drugega kroga županskih volitev 2006

Mesto	Kandidat	Št. glasov	Odstotek glasov
1.	Kandidat A	4.376	56,35%
2.	Kandidat B	3.390	43,65%

Vir: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006.

Tabela 17: Rezultati volitev v svet Krajevnih skupnosti 2006

Mesto	Kandidat	Št. glasov	Odstotek glasov
1.	Kandidat 1	770	5,09%
2.	Kandidat 2	605	4,00%
3.	Kandidat 3	601	3,98%
4.	Kandidat 4	583	3,86%
5.	Kandidat 5	567	3,75%
6.	Kandidat 6	557	3,68%
7.	Kandidat 7	549	3,63%
8.	Kandidat 8	508	3,36%
9.	Kandidat 9	489	3,23%
10.	Kandidat 10	471	3,12%
11.	Kandidat 11	470	3,11%
12.	Kandidat 12	468	3,10%
13.	Kandidat 13	449	2,97%
14.	Kandidat 14	449	2,97%
15.	Kandidat 15	447	2,96%
16.	Kandidat 16	445	2,94%
17.	Kandidat 17	441	2,92%
18.	Kandidat 18	422	2,79%
19.	Kandidat 19	394	2,61%
20.	Kandidat 20	392	2,59%

Vir: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006

Tabela 18: Rezultati za posamezne liste kandidatov po voliščih na lokalnih volitvah 2006

VOLIŠČE	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	VOL.	SKUPAJ
LISTE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
LISTA 1	71	74	76	101	123	43	26	96	102	135	70	125	16	19	8	20	10	8	2	1125
LISTA 2	3	4	4	12	12	0	0	2	4	2	6	15	0	0	0	2	0	0	0	66
LISTA 3	21	11	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	41
LISTA 4	21	15	23	14	23	9	5	18	28	36	18	27	4	4	5	1	3	2	0	256
LISTA 5	11	26	11	21	16	7	9	9	15	17	17	26	23	5	2	1	5	0	0	221
LISTA 6	8	8	21	12	12	6	4	8	16	15	14	23	19	5	14	0	0	1	0	186
LISTA 7	0	0	0	9	5	1	78	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	94
LISTA 8	99	41	55	37	36	7	15	35	45	55	30	62	21	5	8	14	4	5	1	575
LISTA 9	4	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
LISTA 10	22	23	27	20	26	15	9	44	26	39	22	55	13	8	1	6	2	2	8	368
LISTA 11	87	90	113	100	136	71	53	124	146	151	91	129	16	24	7	25	11	12	6	1392
LISTA 12	29	21	49	65	50	25	10	37	62	48	35	44	12	6	6	5	10	2	3	519
LISTA 13	8	6	1	11	8	5	2	22	18	37	29	23	0	0	3	0	1	2	0	176
LISTA 14	12	19	21	15	42	8	1	12	19	15	12	37	1	0	3	4	2	0	0	223
LISTA 15	173	170	161	120	199	62	49	124	170	215	153	145	22	22	13	15	18	4	6	1841
LISTA 16	26	8	31	24	32	8	6	21	46	37	54	32	3	3	0	4	1	1	2	339
LISTA 17	22	12	11	15	6	4	3	8	21	22	12	16	14	4	7	1	1	0	1	180
LISTA 18	11	16	14	6	22	2	0	12	16	21	14	17	0	13	4	0	0	0	0	168
LISTA 19	4	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	14
LISTA 20	24	18	13	3	18	7	3	0	0	0	6	5	8	3	1	0	1	0	0	110
SKUPAJ	656	577	640	585	766	280	273	572	734	845	583	781	172	121	82	102	70	39	29	7907

Vir: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006

Tabela 19: D'Hondtov sistem razdelitev mandatov na volitvah občinskega sveta za leto 2006

	skupaj	1	2	3	4	5	6	7	8
Lista 1	1125	1125	562,5	375,00	281,25	225,00	187,50	160,71	140,63
Lista 2	66	66	33,0	22,00	16,50	13,20	11,00	9,43	8,25
Lista 3	41	41	20,5	13,67	10,25	8,20	6,83	5,86	5,13
Lista 4	256	256	128,0	85,33	64,00	51,20	42,67	36,57	32,00
Lista 5	221	221	110,5	73,67	55,25	44,20	36,83	31,57	27,63
Lista 6	186	186	93,0	62,00	46,50	37,20	31,00	26,57	23,25
Lista 7	94	94	47,0	31,33	23,50	18,80	15,67	13,43	11,75
Lista 8	575	575	287,5	191,67	143,75	115,00	95,83	82,14	71,88
Lista 9	13	13	6,5	4,33	3,25	2,60	2,17	1,86	1,63
Lista 10	368	368	184,0	122,67	92,00	73,60	61,33	52,57	46,00
Lista 11	1392	1392	696,0	464,00	348,00	278,40	232,00	198,86	174,00
Lista 12	519	519	259,5	173,00	129,75	103,80	86,50	74,14	64,88
Lista 13	176	176	88,0	58,67	44,00	35,20	29,33	25,14	22,00
Lista 14	223	223	111,5	74,33	55,75	44,60	37,17	31,86	27,88
Lista 15	1841	1841	920,5	613,67	460,25	368,20	306,83	263,00	230,13
Lista 16	339	339	169,5	113,00	84,75	67,80	56,50	48,43	42,38
Lista 17	180	180	90,0	60,00	45,00	36,00	30,00	25,71	22,50
Lista 18	168	168	84,0	56,00	42,00	33,60	28,00	24,00	21,00
Lista 19	14	14	7,0	4,67	3,50	2,80	2,33	2,00	1,75
Lista 20	106	106	53,0	35,33	26,50	21,20	17,67	15,14	13,25
Skupaj	7903								

Vir podatkov: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006

Tabela 20: Zbirni rezultati po posameznih volilnih enotah na volitvah občinskega sveta za leto 2006

	VE 1	%	Količnik	VE 2	%	Količnik	VE 3	%	Količnik	VE 4	%	Količnik	SKUPAJ	%
LISTA 1	241	12,20	0,732	303	15,38	0,769	341	15,57	0,934	240	13,57	0,679	1125	14,235
LISTA 2	13	0,66	0,039	24	1,22	0,061	8	0,37	0,022	21	1,19	0,059	66	0,835
LISTA 3	41	2,08	0,125	0	0,00	0,000	0	0,00	0,000	0	0,00	0,000	41	0,519
LISTA 4	60	3,04	0,182	54	2,74	0,137	84	3,84	0,230	58	3,28	0,164	256	3,239
LISTA 5	49	2,48	0,149	58	2,94	0,147	41	1,87	0,112	73	4,13	0,206	221	2,796
LISTA 6	37	1,87	0,112	34	1,73	0,086	40	1,83	0,110	75	4,24	0,212	186	2,354
LISTA 7	0	0,00	0,000	94	4,77	0,239	0	0,00	0,000	0	0,00	0,000	94	1,189
LISTA 8	209	10,58	0,635	99	5,03	0,251	140	6,39	0,384	127	7,18	0,359	575	7,276
LISTA 9	13	0,66	0,039	0	0,00	0,000	0	0,00	0,000	0	0,00	0,000	13	0,164
LISTA 10	78	3,95	0,237	72	3,65	0,183	111	5,07	0,304	107	6,05	0,303	368	4,656
LISTA 11	315	15,95	0,957	371	18,83	0,942	433	19,77	1,186	273	15,44	0,772	1392	17,614
LISTA 12	104	5,27	0,316	160	8,12	0,406	149	6,80	0,408	106	6,00	0,300	519	6,567
LISTA 13	15	0,76	0,046	27	1,37	0,069	79	3,61	0,216	55	3,11	0,156	176	2,227
LISTA 14	56	2,84	0,170	68	3,45	0,173	46	2,10	0,126	53	3,00	0,150	223	2,822
LISTA 15	519	26,28	1,577	448	22,74	1,137	513	23,42	1,405	361	20,42	1,021	1841	23,295
LISTA 16	69	3,49	0,210	71	3,60	0,180	105	4,79	0,288	94	5,32	0,266	339	4,290
LISTA 17	46	2,33	0,140	29	1,47	0,074	51	2,33	0,140	54	3,05	0,153	180	2,278
LISTA 18	41	2,08	0,125	30	1,52	0,076	49	2,24	0,134	48	2,71	0,136	168	2,126
LISTA 19	14	0,71	0,043	0	0,00	0,000	0	0,00	0,000	0	0,00	0,000	14	0,177
LISTA 20	55	2,78	0,167	28	1,42	0,071	0	0,00	0,000	23	1,30	0,065	106	1,341
SKUPAJ	1975	100		1970	100		2190	100		1768	100		7903	100

KOLIČNIK VOL. E. 1
329,17

KOLIČNIK VOL. E. 2
394,00

KOLIČNIK VOL. E. 3
365,00

KOLIČNIK VOL. E. 4
353,60

Vir: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006.

Tabela 21: Ugotovitev količnika za dodelitev mandatov po D'Hondtovem sistemu

Število mandatov	Razvrstitev količnikov od največjega do najmanjšega	
1	1841,00	LISTA 15
2	1392,00	LISTA 11
3	1125,00	LISTA 1
4	920,50	LISTA 15
5	696,00	LISTA 11
6	613,67	LISTA 15
7	575,00	LISTA 8
8	562,50	LISTA 1
9	519,00	LISTA 12
10	464,00	LISTA 11
11	460,25	LISTA 15
12	375,00	LISTA 1
13	368,20	LISTA 15
14	368,00	LISTA 10
15	348,00	LISTA 11
16	339,00	LISTA 16
17	306,83	LISTA 15
18	287,50	LISTA 8
19	281,25	LISTA 1
20	278,40	LISTA 11
21	263,00	LISTA 15
22	259,50	LISTA 12
23		Pripadnik narodnosti
24		Pripadnik narodnosti
25		Pripadnik narodnosti

Vir: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006

Tabela 22: Podelitev mandatov posameznim listam kandidatov

LISTA 1	LISTA 8	LISTA 10	LISTA 11	LISTA 12	LISTA 15	LISTA 16
Kandidat 1	Kandidat 1	Kandidat 1	Kandidat 1	Kandidat 1	Kandidat 1	Kandidat 1
Kandidat 2	Kandidat 2	Kandidat 2	Kandidat 2	Kandidat 2	Kandidat 2	Kandidat 2
Kandidat 3	Kandidat 3	Kandidat 3	Kandidat 3	Kandidat 3	Kandidat 3	Kandidat 3
Kandidat 4	Kandidat 4	Kandidat 4	Kandidat 4	Kandidat 4	Kandidat 4	Kandidat 4
Kandidat 5	Kandidat 5	Kandidat 5	Kandidat 5	Kandidat 5	Kandidat 5	Kandidat 5
Kandidat 6	Kandidat 6	Kandidat 6	Kandidat 6	Kandidat 6	Kandidat 6	Kandidat 6
Kandidat 7	Kandidat 7	Kandidat 7	Kandidat 7	Kandidat 7	Kandidat 7	Kandidat 7
Kandidat 8	Kandidat 8	Kandidat 8	Kandidat 8	Kandidat 8	Kandidat 8	Kandidat 8
Kandidat 9	Kandidat 9	Kandidat 9	Kandidat 9	Kandidat 9	Kandidat 9	Kandidat 9
Kandidat 10	Kandidat 10	Kandidat 10	Kandidat 10	Kandidat 10	Kandidat 10	Kandidat 10

Vir: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006

Tabela 23: Dodelitev mandatov listam kandidatov po posameznih volilnih enotah

Št. Mandatov	VOLILNA ENOTA 1	VOLILNA ENOTA 2	VOLILNA ENOTA 3	VOLILNA ENOTA 4
1	Kandidat 1 z liste 15	Kandidat 1 z liste 15	Kandidat 1 z liste 15	Kandidat 1 z liste 15
2	Kandidat 1 z liste 11	Kandidat 1 z liste 1	Kandidat 1 z liste 11	Kandidat 1 z liste 11
3	Kandidat 1 z liste 8	Kandidat 1 z liste 11	Kandidat 1 z liste 1	Kandidat 1 z liste 8
4	Kandidat 1 z liste 1	Kandidat 2 z liste 15	Kandidat 1 z liste 12	Kandidat 1 z liste 1
5	Kandidat 2 z liste 15	Kandidat 1 z liste 12	Kandidat 1 z liste 10	Kandidat 2 z liste 15
6	Kandidat 2 z liste 11		Kandidat 1 z liste 16	

Vir: Zapisnik občinske volilne komisije Občine Piran, 2006